

דוחות כספיים ביניים

ליום 30 ביוני 2017

דוחות כספיים ביניים

ליום 30 ביוני 2017

פרק א': דוח הדירקטוריון

פרק ב': דוח בדבר אפקטיביות הבקרה
הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

פרק ג': דוחות כספיים

פרק ד': הצגת נתונים כספיים מתוך הדוחות
הכספיים המיוחסים לחברה

מספר חברה: 520007469

משרד ראשי: רח' אלנבי 115, תל אביב, 6581708

מוקד שירות לקוחות ארצי: 03-7107777

פקס: 03-7107788

www.menoramivt.co.il

פרק א': דוח הדירקטוריון

תוכן עניינים

1.....	1. תיאור החברה	.1
1.....	1.1 בעלי מניותיה של החברה	1.1
1.....	1.2 תחומי פעילותה של החברה	1.2
2.....	1.3 אירועים והתפתחויות מאז הדוח השנתי האחרון	1.3
13.....	2. המצב הכספי	.2
13.....	2.1 נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים	2.1
17.....	3. תוצאות פעילות	.3
17.....	3.1 נתונים מדוחות רווח והפסד המאוחדים	3.1
18.....	3.2 פרמיות ביטוח שהורווחו, ברוטו	3.2
21.....	3.3 תוצאות הפעילות בתקופת הדוח	3.3
23.....	3.4 מידע כספי לפי תחומי הפעילות	3.4
35.....	4. תזרים מזומנים	.4
35.....	5. מקורות מימון	.5
35.....	6. חשיפה לסיכוני שוק	.6
36.....	7. גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בחברה	.7
37.....	8. פרטים בדבר תעודות התחייבות של התאגיד	.8
37.....	9. דיווח בדבר אומדנים חשבונאיים קריטיים	.9
37.....	10. הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי	.10
38.....	11. אירועים לאחר תאריך המאזן	.11
38.....	11.1 סיום כהונה ומינוי מנכ"ל – מנורה מבטחים ביטוח	11.1
38.....	11.2 הסכם קיבוצי	11.2
39.....	11.3 מכירת פעילות פוטוולטאית באיטליה	11.3
39.....	11.4 זימון אסיפה כללית שנתית ומיוחדת	11.4
39.....	11.5 ביטוח דירקטורים ונושאי משרה	11.5
39.....	11.6 מענק השלמה מנהל אגף השקעות	11.6
39.....	11.7 חלוקת דיבידנד	11.7
39.....	11.8 דיבידנד מחברות מוחזקות	11.8
40.....	11.9 תשלומי קרן וריבית אג"ח סדרה א'	11.9

מנורה מבטחים החקוקות בע"מ

דוח הדירקטוריון ליום 30 ביוני 2017

דוח הדירקטוריון שלהלן סוקר את פעילותה של מנורה מבטחים החקוקות בע"מ (להלן: "החברה") לששת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2017 (להלן: "תקופת הדוח").

הדוח נערך בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, ומתוך הנחה שבפני המעיין בו מצוי גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2016, אשר פורסם ביום 27 במרס 2017 (להלן: "הדוח התקופתי").

ביחס לתיאור עסקי המבטחים המאוחדים בדוחות החברה, נערך הדוח בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח-1998, ובהתאם לחוזרי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן: "הממונה").

חלק א' - הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד

1. תיאור החברה

1.1 בעלי מניותיה של החברה

החברה הינה חברה ציבורית, שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב. בעלי מניותיה העיקריים של החברה הינם פלמס אסטבלישמנט וניידן אסטבלישמנט (תאגידים זרים) המוחזקים בנאמנות עבור ה"ה טלי גריפל וניבה גורביץ, בהתאמה, והמחזיקים ביחד בכ- 61.86% ממניות החברה. מנכ"ל החברה, מר ארי קלמן, המכהן גם כיו"ר מנורה מבטחים ביטוח בע"מ, חברה בת של החברה (להלן: "מנורה מבטחים ביטוח") מחזיק, באמצעות החברה לנאמנות עובדים, נכון למועד הדוח, בכ- 2.72% ממניות החברה. יתרת מניות החברה מוחזקות בידי הציבור.

1.2 תחומי פעילותה של החברה

נכון למועד הדוח, החברה עוסקת, באמצעות חברות בנות בשליטתה, בכל ענפי הביטוח העיקריים, ובכלל זה ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח, הכולל פנסיה וגמל, ביטוח כללי, הכולל ביטוח רכב (חובה ורכוש) וביטוח כללי אחר וכן ביטוח בריאות. בנוסף, עוסקת החברה, באמצעות חברה בת בשליטתה בפעילות של מתן שירותי הפצת ניירות ערך והתחייבויות חיתומיות. לחברה גם פעילויות נוספות (שאינן מהוות "תחום פעילות" כהגדרת המונח בתקנות ניירות ערך (פרטי התשקיף וטיטת תשקיף, מבנה וצורה), התשכ"ט-1969), כגון השקעות בנדל"ן ופעילות סולארית בארץ ובח"ל באמצעות חברות בשליטתה, פעילות אשראי ומימון לעסקים קטנים ובינוניים, פעילות של מתן התחייבויות לפירעון אמצעי תשלום, וכן פעילות ניהול קרנות נאמנות, וזאת באמצעות חברות כלולות.

כמו כן, מחזיקה הקבוצה בשלוש סוכנויות ביטוח: ארנון את וינשטוק סוכנות לביטוח (1989) בע"מ וסיני סוכנות לביטוח בע"מ, באמצעות שומרה חברה לביטוח בע"מ (להלן: "שומרה"), ואורות סוכנות לביטוח חיים (2005) בע"מ, באמצעות מנורה מבטחים ביטוח, והכל כמפורט בסעיף 1.2 בדוח התקופתי.

לתיאור תחומי הפעילות של הקבוצה ראה סעיף 1.3 בפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי.

1.3 אירועים והתפתחויות מאז הדוח השנתי האחרון

1.3.1 דירוג החברה וחברה בת

ביום 29 ביוני 2017, פרסמה חברת מידרוג בע"מ (להלן: "מידרוג") דוח מעקב בנוגע לדירוג תעודות ההתחייבות סדרות א' ב' ו- ג' של החברה, ובו הודיעה כי היא מותירה את דירוג כתבי ההתחייבות הקיימים של החברה (Aa3 יציב) על כנם.

בנוסף, פרסמה החברה דוח מעקב של מידרוג בנוגע להותרת הדירוג של מנורה מבטחים ביטוח Aa2 באופן יציב, וכן הותרת דירוג של כתב ההתחייבות הנדחה של מנורה מבטחים ביטוח בדירוג A1 באופק יציב. כמו כן, באותו מועד הודיעה מידרוג על הותרת דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים (הון משני נחות ושלישוני מורכב) סדרות א' ו- ד' של מנורה מבטחים גיוס הון בע"מ, חברה נכדה של החברה (להלן: "מנורה מבטחים גיוס הון") בדירוג Aa3 באופק יציב, והותרת דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים (הון משני מורכב) סדרות ב' ו- ג', של מנורה מבטחים גיוס הון, בדירוג A1 באופק יציב. לדוחות הדירוג המלאים ראה דיווחים מיידיים מיום זה (אסמכתאות: 2017-01-055042, 2017-15-067215, 2017-01-054994).

1.3.2 תשלום הפרש בגין מענק למנכ"ל חברה בת

ביום 18 ביוני 2017, וביום 26 ביוני 2017, אישרו ועדת הביקורת והדירקטוריון של מנורה מבטחים ביטוח, בהתאמה, תשלום של הפרשים למענק בגין שנת 2016, לה"ה מוטי רוזן, מנכ"ל מנורה מבטחים ביטוח. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 26 ביוני 2017 (אסמכתא: 2017-01-053365).

1.3.3 הארכת תשקיפי מדף

ביום 6 ביוני 2017, אישרה רשות ניירות ערך את הארכת תקופתו של תשקיף המדף של החברה אשר פורסם ביום 20 ביולי 2015, וזאת בהמשך להחלטת דירקטוריון החברה מיום 29 במאי 2017. לפרטים ראה דיווח מיום זה (אסמכתא: 2017-01-057933).

ביום 7 במאי 2017, אישרה רשות ניירות ערך את הארכת תקופתו של תשקיף המדף של מנורה מבטחים גיוס הון, אשר פורסם ביום 28 במאי 2015, וזאת בהמשך להחלטת דירקטוריון מנורה מבטחים גיוס הון מיום 27 במרס 2017. לפרטים ראה דיווח מיידי מיום זה של מנורה מבטחים גיוס הון (אסמכתא: 2017-01-037783).

1.3.4 דיבידנד מחברות מוחזקות

בחודש מאי 2017, חילקו אמפא קפיטל בע"מ ואי.אר.אן בע"מ דיבידנד בסך של 0.9 מיליוני ש"ח ו- 1.3 מיליוני ש"ח לחברה, בהתאמה.

בחודש מרס 2017, חילקו מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ (להלן: "מנורה מבטחים פנסיה וגמל") ואמפא קפיטל בע"מ, דיבידנד לחברה, בסך של 15 מיליוני ש"ח ו- 0.9 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

1.3.5 החלפת נאמן- אגרות חוב (סדרה א')

בהמשך לאמור בסעיף 8.1 לדוח הדירקטוריון המצורף לדוח התקופתי, ביום 3 בינואר 2017, נכנס לתוקפו מינויה של משמרת חברה לשירותי נאמנות בע"מ כנאמן לסדרת אגרות חוב א' של החברה, כמפורט בדיווח מיידי מיום זה (אסמכתא: 2017-10-001440).

1.3.6 מינוי דירקטורית חיצונית לכהונה שניה

ביום 3 במאי 2017, אישרה האסיפה הכללית של החברה את חידוש מינויה של הגב' אביטל שטיין לכהונה שניה כדירקטורית חיצונית בחברה. לפרטים נוספים ראה דיווחים מיידיים מיום 27 במרס, 2017 ומיום 3 במאי, 2017 (אסמכתאות: 2017-01-025273, 2017-01-045087, בהתאמה).

1.3.7 חלוקת דיבידנד

ביום 27 במרס 2017, החליט דירקטוריון החברה על חלוקת דיבידנד בהיקף של 50 מיליון ש"ח, בסך של 0.79 ש"ח למניה. המועד הקובע לקבלת הדיבידנד נקבע ליום 5 באפריל 2017, והדיבידנד שולם ביום 19 באפריל 2017. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 27

במרס 2017 (אסמכתא: 2017-01-025279). להחלטה בדבר חלוקת דיבידנד לאחר תאריך המאזן, ראה סעיף 11.7 להלן.

1.3.8 השלמת עסקה- מיזוג ומכירת פעילות קרנות נאמנות וניהול תיקי השקעות

בהמשך לאמור בסעיף 8.16.5 בפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי בדבר עסקאות למיזוג פעילות קרנות הנאמנות ומכירת פעילות ניהול תיקי השקעות לחברות מקבוצת אלטשולר שחם בע"מ (להלן: "אלטשולר שחם") ומכירת פעילות הקרנות המחקות למגדל שוקי הון בע"מ (להלן: "מגדל שוקי הון"), במהלך הרבעון הראשון לשנת 2017, הושלמו העסקאות כלהלן: ביום 1 בינואר 2017, הועברו הקרנות המחקות למגדל שוקי הון, ובכך הושלמה העסקה. לפרטים ראה דיווח מיידי מיום 27 בדצמבר 2016 (אסמכתא: 2016-01-092247). ביום 27 בדצמבר 2016, הושלם ההסכם למכירת פעילות התיקים לאלטשולר שחם ובהמשך לאמור, ביום 31 במרס 2017, חדלה מנורה מבטחים ניהול תיקי השקעות בע"מ מעיסוקה בפעילות זו. ביום 20 בפברואר 2017, הושלם הסכם המיזוג עם אלטשולר שחם. באותו מעמד נחתם הסכם בעלי מניות בין הצדדים. לפרטים נוספים בדבר ההסכמים, ראו דיווח מיידי מיום 20 בפברואר 2017 (אסמכתא: 2017-01-015316).

1.3.9 הפסקת דירוג איכות- מנורה מבטחים פנסיה וגמל

בחודש ינואר 2017, הודיעה חברת מידרוג על הפסקת דירוג איכות (Investment Manager Quality Rating (MQ של מנורה מבטחים פנסיה וגמל, נוכח החלטת החברה. לפרטים ראה דיווח מיידי מיום 26 בינואר 2017 (אסמכתא: 2017-01-008680).

1.3.10 השלמת עסקה- השקעה באי.אר.אן בע"מ

בהמשך לאמור בסעיף 8.16.2 בפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי בדבר עסקת השקעה באי.אר.אן בע"מ, ביום 12 בינואר 2017, הושלמה העסקה. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי מיום 8 בספטמבר 2016 (אסמכתא: 2016-01-119806) ומיום 12 בינואר 2017 (אסמכתא: 2017-01-006081).

1.3.11 הליכים משפטיים

לעניין התפתחויות בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות ולאישור תובענות שהוגשו כנגד החברה ו/או החברות המאוחדות שלה, כייצוגיות ותביעות תלויות נוספות, ראה באור 6 בדוחות הכספיים.

1.3.12 מגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד

1.3.12.1 הוראות דין החלות על הקבוצה באופן כללי

1.3.12.1.1 חוקים ותקנות

- בחדש מאי 2017, פורסם צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של מבטחים, סוכני ביטוח וחברות מנהלות, למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשע"ז-2017, המאחד את הוראות הצווים הקיימים (לעניין מבטח חברות מנהלות וסוכני ביטוח) לכדי מסגרת אחת ומחיל הוראות נוספות בהתאם להתפתחויות שחלו ברגולציה הבינלאומית ולהוראות החלות על גופים פיננסיים מפוקחים אחרים. במסגרת הצו שתחולתו הורחבה גם ביחס לקרן פנסיה כללית (אך לא ביחס לקרן פנסיה מקיפה) ולקופת גמל להשקעה, נוספו בין היתר, חובות בקרה שוטפות, חובות דיווח נוספות, חובת קביעת מדיניות וניהול סיכונים בעניין איסור הלבנת הון ומימון טרור וכן נוספה הוראה לעניין חובת "הכרת הלקוח" בעת התקשרות עם לקוח חדש. בחודש יולי 2017, פורסמה טיוטת תיקון לצו האמור, שעיקרה הקדמת מועד תחילת הצו ליום 18 בפברואר 2018.
- בחדש ינואר 2017, פורסם ברשומות חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017, המיישם את המלצות הועדה להגברת התחרות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים ("ועדת שטרומ"). מטרת החוק הינן הגברת התחרות בשירותי הבנקאות הקמעונאיים בישראל, שיפור יעילותו ודרכי פעולתו של שוק הבנקאות, הגברת רווחת ציבור הלקוחות וצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק הבנקאות כאשר מטרתו אלו יושגו, בין היתר, על ידי: (1) איסור על בנק בעל היקף פעילות רחב, כהגדרתו בחוק, לעסוק, לשלוט או להחזיק אמצעי שליטה בתאגיד העוסק בתפעול הנפקה של כרטיסי חיוב וסליקה של עסקאות בכרטיסי חיוב; (2) איסור על בנק וגוף מוסדי גדול כהגדרתו בחוק, לרכוש מבנק בעל היקף פעילות רחב כהגדרתו בחוק, אמצעי שליטה בחברת כרטיסי חיוב; (3) מתן "הגנות ינוקא" לשחקנים חדשים שתקבענה כהוראות שעה; (4) שינוי מבנה הבעלות בתאגיד המפעיל ממשק בין מנפיקים לסולקים באופן המונע מגופים המחזיקים באמצעי שליטה בתאגיד כאמור להציב חסמים בפני מתחריהם ו- (5) קביעת הוראות נוספות להגברת התחרות, לרבות מניעת שינוי לרעה של תנאי התקשרות של תאגיד בנקאי עם לקוח, ללא הצדקה סבירה, מקום בו הלקוח מעוניין לצרוך שירותים בנקאיים ממתחרה; שיתוף העברה ושימוש במידע אודות הלקוח, בהסכמתו ולבקשתו; והדרישה כי תאגיד בנקאי יציג בפני לקוחותיו את כרטיסי החיוב ותנאיהם של כלל המנפיקים שביקשו מהתאגיד הבנקאי לעשות כן.
- בחדש אוגוסט 2016, פורסם ברשומות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016 (להלן, לצורך פסקה זו: "החוק"). עניינו של החוק בהסדרת הפיקוח על נותני שירותי מטבע ונותני שירותי האשראי החוץ בנקאי. עיקרי החוק כוללים, בין היתר, מינוי מפקח על נותני שירותים פיננסיים, אשר הינו המפקח המוגדר בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, אשר יפקח על פעילות של העמדת אשראי חוץ בנקאי שלא על ידי גופים מוסדיים ועל פעילות נותני שירותי מטבע. השירותים המפוקחים בהתאם לחוק זה יהיו מתן אשראי מסוגים והיקפים מסוימים על ידי גופים כאמור וכן עסקאות ניכיון. על פי החוק קיימים מספר סוגי רישיונות, בהתאם לסוגי הפעילויות המבוקשות על ידי נותני השרות, והיקפן. מועד כניסתו של החוק לתוקף הינו ביום 1 ביוני 2017, ביחס לנותני שירותי אשראי, וביום 1 ביוני 2018, ביחס לנותני שירותי בנקס פיננסי. האסדרה במסגרת חקיקה זו חולקה למספר מקטעים כשבכל אחד מהם מוסדרים תחומי שירותים פיננסיים שונים. במקטע הראשון הוסדרו תחום מתן שירותי בנקס פיננסי ותחום מתן האשראי. מקטע זה עוגן כאמור בחוק. המקטע השני, עוסק בין היתר, באסדרת הבנקאות הזעירה, לחברי אגודה או לקרוביהם, לרבות, מתן אשראי, ניהול פיקדונות וניהול תשלומים. המקטע השלישי, מסדיר את תחום מתן האשראי החוץ בנקאי באמצעות פלטפורמה המתוכנת באופן מקוון - בין מלווים ללווים שהם יחידים. יצוין, כי תיווך מקוון באשראי בין מלווים ללווים שהם תאגידים, מוסדר בחוק נפרד אשר הרשות לניירות ערך אמונה על אסדרתו. בחודש יוני 2017, פורסמה טיוטת צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של נותני שירותי אשראי

למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשע"ז-2017, במסגרתה מוצע להסדיר את החובות לעניין איסור הלבנת הון ומימון טרור של "נותן שירותי אשראי" שהוא גוף פיננסי, לרבות, הכרת הלקוח, זיהוי פנים אל פנים, רישום פרטי הלקוח ואימותם, וחובות בקרה ודיווח.

1.3.12.1.2 חוזרי ממונה, הנחיות, ניירות עמדה והכרעות עקרוניות

- בחדש יוני 2017, פרסמה הממונה חוזר שעניינו "הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס SOLVENCY II". מטרת החוזר הינה לכונן משטר כושר פירעון חדש לחברות הביטוח, בהתבסס על הוראות הדירקטיבה המכונה "SOLVENCY II" שאומצה על ידי האיחוד האירופאי ולהביא לכך שחברת ביטוח תחזיק כרית לספיגת הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכונים בלתי צפויים להם היא חשופה, אשר לא זוהו על ידי באופן ספציפי או שלא הוערכו באופן מספק. החוזר קובע כיצד על חברות הביטוח ליישם את משטר כושר הפירעון המבוסס סולבנסי אשר מונהג באיחוד האירופאי החל מינואר 2016. היקף דרישות ההון מחברות הביטוח, בהתאם להוראות, יכנסו לתוקף באופן מדורג, החל מיום 30 ביוני 2017 ועד ליום 31 בדצמבר 2024. לפרטים בדבר דרישות ההון של הקבוצה, ראה סעיף 2.1.3 להלן, וכן באור 5 לדוחות הכספיים.
- בחדש מרס 2017, פרסמה הממונה תיקון לחוזר "צירוף לביטוח במסגרתו הוסף לחוזר נספח שעניינו "נהגים שאין לעשות בהם שימוש בעת צירוף לביטוח". במסגרת נספח זה נקבעו, בין היתר, הוראות לעניין צירוף מבוטח לפוליסת פרט המעניקה פיצוי כאשר למבוטח קיימת פוליסה אחרת המעניקה פיצוי עבור מקרה דומה, והוראות בדבר הליך העברת מבוטחים מביטוח קבוצתי לפרט. לפרטים בדבר החוזר, ראה סעיף 8.1.2.2 (יב') לפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי. מועד תחילתן של הוראות הנספח הינו 1 ביולי 2017.
- בחדש אוגוסט 2015, פרסמה הממונה נייר עמדה מתוקן בעניין "עקרונות לניסוח תכניות ביטוח" ("נייר העמדה") וכן חוזר שעניינו "הוראות לניסוח תכניות ביטוח" ("החוזר"). בחדש מרס 2017, פרסמה הממונה תיקון להוראות החוזר, ובו רשימת הוראות נוספות הנוגעות לניסוח תכניות ביטוח בענפים השונים. להוראות התיקון נקבעה תחולה מדורגת עד ליום 1 בדצמבר 2017, וזאת בהתאם לסוג תכנית הביטוח לגביה רלוונטית ההוראה המתקנת. לפרטים בדבר נייר העמדה והחוזר, ראה סעיף 8.1.2.2 (יד') לפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי. להוראות נייר העמדה, החוזר והתיקון לו עשויה להיות השלכה על פישוט והקלה של תהליכי השקת פוליסות ביטוח חדשות מחד, אך מאידך, הן עלולות להחמיר את החובות החלות על חברת ביטוח בעת ניסוח פוליסות. כמו כן, עשויות הוראות נייר העמדה, החוזר והתיקון לו לחשוף את הקבוצה לשינויים בפוליסות ביטוח ששווקו על ידי בעבר וכפועל יוצא אף להשפיע על תמחור פוליסות אלה ועל רווחיותן באופן רטרופקטיבי, כמו גם על התקשרויות עם מבטחי משנה בגינן. נכון למועד דוח זה, פועלת הקבוצה ליישומן של הוראות התיקון לחוזר ואינה סבורה, כי תהיה להן השלכה מהותית על פעילותה. הערכת הקבוצה לעניין השלכות התיקון לחוזר הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס על המידע המצוי בידי הקבוצה במועד הדוח. ההשלכות בפועל עשויות להיות שונות מאלה שהוערכו, מן הטעמים שפורטו לעיל.
- בחדש יולי 2016, פורסם נספח לחוזר בירור ויישוב תביעות טיפול בפניות ציבור (להלן: "הנספח" ו-"חוזר יישוב תביעות", בהתאמה). בחדש מרס 2017, פורסם תיקון להוראות הנספח, במסגרתו נקבע, בין היתר, כי גוף מוסדי יעביר כספים למבוטח באמצעות העברה בנקאית או זיכוי בכרטיס אשראי על פי בחירת הגוף המוסדי. במקרה בו לא ניתן להעביר סכום כסף כאמור באותו אמצעי תשלום או ביקש המבוטח לקבל סכום כסף באמצעי תשלום מסויים, יאפשר הגוף המוסדי למבוטח לבחור את אמצעי התשלום מבין האמצעים הקיימים בגוף המוסדי, שבאמצעותו יועברו לו הכספים. בנוסף, נקבע, כי בעת פניית אדם לגוף מוסדי או למי מטעמו בקשר להגשת תביעה יפרט הגוף המוסדי למבוטח את הפוליסות שבהן הוא מבוטח אצלו, יציין בפניו את הפוליסות שנתבעו כתוצאה מתביעתו, ואת האפשרות שלו לבחון הגשת תביעה בפוליסות נוספות, ויפנה אותו לאתר הביטוח המרכזי ("הר

הביטוח" (לרבות באמצעות שליחת קישור במסרון. מועד תחילתן של הוראות התיקון לנספח הינו 1 בספטמבר 2017. לפרטים בדבר החוזר, ראה סעיף 8.1.2.2 (ז') לפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי. להערכת הקבוצה יכול ותהיה להוראותיו של חוזר בירור וישוב תביעות (לרבות הוראות הנספח) כפי שתוקנו כאמור, השפעה על היבטים תפעוליים של ניהול התביעות וכפועל יוצא על עלות התביעות ועל דמי הביטוח, אולם בשלב זה הקבוצה אינה יכולה להעריך את מלוא ההשפעה של הוראות החוזר והנספח על פעילותה. הערכת הקבוצה בעניין זה, הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס על המידע המצוי בידיה במועד פרסום הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, בין היתר, לאור אי הודאות לעניין התנהגות הלקוחות והמתחרים.

- בחודש פברואר 2017, פרסמה הממונה חוזר שעניינו "ביטול פוליסת ביטוח", אשר מטרתו קביעת הוראה אחידה בקשר עם ביטול פוליסה על ידי המבוטח על פי הוראות חוזה הביטוח או על פי הוראות הדין, המחייבת את חברות הביטוח להציע למבוטח דרכים לביצוע הביטול לרבות באמצעות הקצאת אזור לשם כך באתר האינטרנט, ומגדירה את הפעולות הנדרשות לעניין זה, לרבות חובת תיעודן וכן לוחות הזמנים לביצוען, אשר בהתקיימן תבוטל הפוליסה. הוראות החוזר חלות על תוכניות ביטוח שאינן ביטוח קבוצתי, וזאת בענפי ביטוח רכב מנועי חובה ורכוש (למעט ציי רכב), ביטוח מקיף לדירות ולבתי עסק, ביטוח בריאות וביטוח חיים, החל מיום 1 ביולי 2017. להערכת הקבוצה, להוראות החוזר השפעה שאינה מהותית על הקבוצה.

- בחודש פברואר 2017, פרסמה הממונה חוזר שעניינו "אחזור מידע אישי". על פי החוזר, חברת ביטוח נדרשת לאפשר למבוטח קיום חשבון פרטי נגיש באמצעים טכנולוגיים, באמצעותו יוכל לאחזר מידע אישי, ובכלל זה: פרטיו האישיים, נתונים אודות פוליסות שברשותו או שהיו ברשותו ותביעות הביטוח שהגיש בשלוש שנים האחרונות. כמו כן, קובע החוזר כי חברת ביטוח תציע למבוטח אפשרות משלוח מסמכים והודעות הנדרשים על פי דין בכלים טכנולוגיים ותאפשר למבוטח למסור מסמכים באותו אופן. תחילתו של החוזר הינה מיום 30 במרס 2017.

1.3.12.2 ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

1.3.12.2.1 חוקים ותקנות

- בחודש יולי 2017, אישרה ועדת הכספים של הכנסת תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה, מכירה והחזקה של ניירות ערך) ולתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (קופות גמל בניהול אישי), במסגרת התיקון נקבעה מגבלה ביחס לשיעור עמלות רכישה ו/או מכירה של נ"ע שניתן לרכוש באמצעות תאגיד מתפעל או באמצעות צד קשור למשקיע המוסדי. בתיקון נקבע, בין היתר, כי ניתן יהיה לרכוש ו/או למכור ניירות ערך בעסקה אקראית עם מי שלא אושר בהליך תחרותי, בהתאם לנוהל שיאושר על ידי ועדת השקעות. בנוסף, נקבע כי משקיע מוסדי יבצע הליך תחרותי כל 5 שנים לפחות גם עבור החזקה (קסטודי) של ניירות ערך, למעט בעבור ניירות ערך אשר מוחזקים באמצעות שירותי "גלובל קסטודיאן". תחולת ההוראה לעניין הליך תחרותי בעבור החזקה של ניירות ערך יהיה שנה מיום פרסום התקנות, שאר ההוראות יכנסו לתוקף עם פרסומן ברשומות.

- בחודש מרס 2017, פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (זקיפת תשואה בקרן פנסיה חדשה מקיפה), התשע"ז-2017 (להלן: "התקנות"). התקנות מעגנות את ההמלצות שפורטו בדוח הצוות להגברת הוודאות בחיסכון פנסיוני, ומשנות, החל מיום 1 ביולי 2017, את אופן הקצאת אג"ח מיועדות מסוג "ערד" לקרנות הפנסיה (ההקצאה הינה בשיעור קבוע של 30% מנכסי קרן הפנסיה המקיפה), באופן שנותן עדיפות למקבלי קצבה ולעמיתים מבוגרים על חשבון שיעור ההקצאה לעמיתים צעירים: שיעור ההקצאה למקבלי קצבה יעלה ל- 60%, שיעור ההקצאה לעמיתים מגיל 50 ועד ליציאה לפנסיה יעלה עד 30%, ולעמיתים עד גיל 50 יקצו אג"ח המיועדות שיוותרו, כאשר שיעור ההקצאה ל- 3 הקבוצות האמורות יהיה בהתאם לשיעור היחסי של כל קבוצה בקרן הפנסיה המקיפה הרלבנטית, וישתנה מקרן לקרן, כאשר עד לתום שנת 2023, שיעור ההקצאה לעמיתים בני 50 ומעלה

ולשאר העמיתים שאינם מקבלי קצבה בקרן מסוימת יהיה זהה. כמו כן נקבע בתקנות, כי שיעור ההקצאה למקבלי הקצבה של קרן מסוימת עשוי לגדול עד לכדי 85% מסך נכסיהם, ככל ששיעור ההקצאה לעמיתים שאינם מקבלי קצבה בקרן יהיה, לפני הגדלת ההקצאה כאמור, גבוה ביותר מ- 0.5% משיעור ההקצאה לעמיתים שאינם מקבלי קצבה בקרן אחרת, וזאת כדי לעודד מעבר עמיתים לקראת גיל פרישה לקרן שכזו ובכך להגדיל את התחרות על עמיתים מבוגרים לקראת פרישה. בחודש יוני 2017, פורסם חוזר שעניינו **כללים להגדלת שיעור זקיפת התשואה למקבלי קצבה בקרנות פנסיה חדשות**, אשר קובע כי רק אם הפער בשיעורי ההקצאה לעמיתים שאינם מקבלי קצבה יעלה על 1.5%, תוכל הקרן להגדיל את שיעור ההקצאה למקבלי קצבה בקרן מעבר ל- 60%. בחודש מאי 2017, התפרסמו תיקונים לחוזרי פנסיה שעניינם הוראות דיווח כספי לקרנות פנסיה חדשות, הוראות לניהול קרן חדשה והוראות לניהול קרן חדשה כללית (להלן – "החוזרים"). החוזרים, אשר ייכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2018, קובעים הוראות משלימות להוראות התקנות, לרבות הוראה שלפיה הפנסיות של מקבלי קצבת נכות או שאירים, שמועד אירוע הנכות או הפטירה חל לאחר מועד התחילה של החוזרים, והפנסיות של מקבלי קצבת זקנה, שיפרשו לאחר מועד התחיל כאמור, יהיו צמודות לפער שבין התשואה שתושג בפועל בגין תיק מקבלי קצבה לבין הנחת התשואה - כאשר גירעונות (או עודפים) בשל פער זה ניתן יהיה לפרוס על פני 3 שנים. הקבוצה מעריכה, כי השילוב של הוראות התקנות ביחד עם הוראות החוזרים, צפויים להביא לכך שבניגוד למצב בעבר - פרישה לפנסיה זקנה לא תייצר גרעון אקטוארי לקרן הפנסיה המקיפה, עלויות הכיסוי הביטוחי לנכות ושאירים לא יהיו בחסר (שנובע מריביות היוון), ולכן הגרעון האקטוארי הדמוגרפי של קרן הפנסיה המקיפה יצטמצם בצורה משמעותית. כתוצאה מכך, יתאפשר לקרנות הפנסיה להתחיל להתחרות זו בזו ומול מוצרים אחרים (קופות גמל ופוליסות ביטוח) על קבלת כספים לצורך תשלום פנסיה זקנה מיידית - באופן שיגרום להגברה משמעותית של התחרות על כספי עמיתים/מבוטחים מבוגרים לקראת פרישה. **הערכת הקבוצה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס על מידע המצוי בידי הקבוצה במועד הדוח ואשר עשויה שלא להתממש באשר הינה תלויה במידה רבה בהתנהגות המתחרים, המפיצים והלקוחות.**

- בחודש ינואר 2017, פורסם ברשומות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופת גמל) (תיקון מס' 20), **התשע"ז-2017**, שעניינו איסור קיומה של זיקה בין עמלת ההפצה לדמי הניהול הנגבים מהעמיתים. החוק קובע במפורש שאין לחשב עוד את עמלת ההפצה בזיקה לדמי הניהול הנגבים מהעמית. עוד נקבע כי חישוב עמלת ההפצה בזיקה לדמי הניהול תהווה עבירה שהעונש בצידה הוא שנת מאסר או קנס, על פי זהות המפר. תחילתו של התיקון לחוק הינה מיום 1 באפריל 2017.

1.3.12.2.2 חוזרי ממונה, הנחיות, ניירות עמדה והכרעות עקרוניות

- בחודש מאי 2017, פרסמה הממונה תיקון לחוזר שעניינו "קווים מנחים לעניין תכניות לביטוח מפני אובדן כושר עבודה", הקובע מבנה אחיד ומודולרי לתכנית לביטוח אובדן כושר עבודה, אשר יאפשר למועמדים לביטוח לערוך השוואה בין תכניות הבסיס השונות וההרחבות השונות לתוכנית הבסיסית לביטוח מפני אובדן כושר עבודה. החוזר קובע הגדרה אחידה לאובדן כושר עבודה וכן הוראות שונות לתכנית הבסיסית לרבות בכל הנוגע לתקופת הביטוח, תקופת ההמתנה, היקף הכיסוי, תגמולי הביטוח ואופן חישובם, חריגים לכיסוי, כיסוי בתקופת העדר עבודה ואפשרות קיזוז תגמולי הביטוח במקרה של תשלום מגורמים ממשלתיים או ממבטחים אחרים. החוזר חל על כל התכניות לביטוח אובדן כושר עבודה, אישיות או קבוצתיות שישווקו, יוארכו או יחודשו החל מיום 1 באוגוסט 2017. כמו כן, נקבעה בחוזר הוראת מעבר, לפיה, תקופת הביטוח בפוליסות אובדן כושר עבודה קבוצתיות שישווקו החל ממועד הפרסום ועד מועד התחילה לא תעלה על שנה אחת (להלן: "תקופת המעבר"), וכי בתקופת המעבר לא תשווקנה תכנית לביטוח אובדן כושר עבודה, הקובעת בהגדרת מקרה הביטוח כי מבוטח ייחשב כמי שנמצא באובדן כושר עבודה אם נשלל כושר העבודה שלו לעסוק בשיעור של לפחות 75% בכל עיסוק שהוא (הגדרת "כל עיסוק"). בהתאם לאמור, הגישה הקבוצה פוליסות עדכניות לאישור הממונה. נכון למועד פרסום הדוח טרם התקבל אישור לשיווקן. להערכת הקבוצה העדר אישור כאמור צפוי לגרום האטה משמעותית במכירות ביטוחי מנהלים.

- בחדש ינואר 2017, פורסם תיקון לחוזר מחודש ספטמבר 2016, שעניינו "הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל", אשר מסדיר את תהליכי ההצטרפות לקרן פנסיה, קופת גמל לחסכון וקרן השתלמות, ועדכון הפרטים אצלו, ואף מסדיר את הליך איתור החיסכון הלא פעיל של מצטרף חדש לקרן פנסיה ואיחודו לחשבון העמית בקרן הפנסיה החדשה שלו (בדומה לעקרון שבחוזר איחוד חשבונות קיימים בקרנות פנסיה חדשות). החוזר נכנס לתוקף בחודש יוני 2017, למעט בכל הנוגע לאיחוד החסכונות כאמור לעיל שנכנס לתוקף בחודש ינואר 2017. היקף השפעת החוזר אינה ניתנת לאומדן, שכן אין בידי הקבוצה מידע לגבי שיעור לקוחותיה הלא פעילים שיחלו להפקיד בקרנות פנסיה מתחרות, ואין בידי הקבוצה מידע לגבי היקף הנכסים שצפוי לעבור לקרנות הפנסיה שבניהול הקבוצה בעקבות הצטרפותם של עמיתים חדשים.

1.3.12.2.3 הצעות חוק וטיטות תקנות וחוזרי ממונה

- בחדש אוגוסט 2017, התפרסמה טיוטת חוזר שעניינה "איחוד חשבונות קיימים בקרנות פנסיה חדשות – הוראת שעה – יישום נוסף", וזאת בהמשך לחוזר באותו עניין (ראה סעיף 8.1.3.2 (ז) לדוח התקופתי), אשר המנה האחרונה לפיו תתבצע בסוף חודש אוגוסט 2017. חוזרים אלו נועדו לקבוע הוראות בנוגע לאופן יישום הוראת השעה שנקבעה בתיקון מס' 13 לחוק קופות הגמל, ואשר פוקעת ביום 31 במרס 2018. במסגרת טיוטת החוזר נדרשים הגופים המוסדיים להפעיל פעם נוספת את מנגנון האיתור, בתיווכה של הממונה, של כספים של מבוטחים במעמד לא פעיל בקרנות פנסיה, אשר הינם במקביל מבוטחים פעילים בקרן פנסיה אחרת, תוך העברת הכספים לקרן הפנסיה הפעילה, אשר תתרחש כל עוד לא יביע המבוטח התנגדות להעברה. מנגנון זה כרוך במשלוח מכתבים לכלל עמיתי הקרן. הטיטה קובעת כי העברת כספים בין קרנות הפנסיה החדשות תתבצע בשתי מנות – בפברואר ובאפריל 2018. להערכת הקבוצה ההשפעה של הוראות הטיטה, ככל שתיושם, לא תהיה מהותית על תוצאות הקבוצה. הערכת הקבוצה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס על מידע המצוי בידי הקבוצה במועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, התלויות כאמור, בין היתר, בשיעור העמיתים הפעילים בעלי חשבונות לא פעילים בקרנות הפנסיה השונות כמפורט לעיל.

- בחדש יולי 2017, התפרסמה טיוטת חוזר שעניינה "הכרעה עקרונית לעניין גביית דמי טיפול בהלוואות למבוטחים ולעמיתים", בו מורה הממונה לגופים המוסדיים להשיב לעמיתים "דמי טיפול" שנגבו מהם בעד מתן הלוואה מיום 1 ביולי 2010 ואילך. השפעות טיוטה זו על הקבוצה, ככל שתהפוך לחוזר סופי ומחייב, אינה מהותית. בהקשר זה יצוין, כי כנגד הקבוצה הוגשה תובענה ובקשה לאישור כייצוגית באותו ענין.

- בחדש מאי 2016, חתמה ישראל על הצטרפותה להסכם הרשויות המוסמכות ליישום האמנה המולטילטרלית לחילופי מידע אוטומטי הנוגע למידע פיננסי (CRS – Common Reporting Standart) וליישום האמנה המולטילטרלית לדיווח בין מדינות (Country by Country Report – CBC), שעניינו, בין היתר, קביעת חובת הגשת של דוח שנתי הכולל מידע בגין ישות בקבוצה הרב לאומית, ומידע על פיזור ההכנסות, מקום ההתאגדות, מס' העובדים ועוד. החתימה על ההסכמים נערכה כחלק מיישום האמנה המולטילטרלית לסיוע בענייני מס עליה חתמה ישראל בנובמבר 2015. ה-CRS הינו הסכם ליישום חילופי מידע אוטומטיים בנוגע לחשבונות פיננסיים של תושבים זרים. ההסכם ותקניו פותחו על ידי ה-OECD לצורך אכיפת המס. ההסכם מגדיר תקן הקובע, בין היתר, הוראות לגבי סוג המידע והגופים הפיננסיים עליהם תחול החובה של העברת המידע לרשויות והמועד להעברת המידע. אחידות התקן נועדה לצמצם את העלויות הכרוכות בריבוי תקנים לממשלות ולמוסדות הפיננסיים ועל מנת לאפשר החלפת מידע ביעילות עם מדינות רבות בו זמנית. התקן נשען במידה רבה על המודל שפותח במסגרת יישום מדיניות ה-FATCA. בחודש דצמבר 2016, פורסמה טיוטת תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ז-2017. טיוטת התקנות מסדירה את אופן זיהוי הלקוחות שייכללו בדיווחים לרשות המיסים, את המועדים לביצוע הדיווחים וכן חובות נוספים בקשר לתהליך יישום התקן האחד. בהתאם לטיטות

התקנות המועד הקובע לתחילת איסוף המידע הינו ביום 1 ביולי 2017, כאשר הדיווח הראשון צפוי להיות ב- 31 לדצמבר 2017. בחודש יולי 2016, ובהמשך למסמך הבהרות אותו פרסמה הממונה בחודש אוקטובר 2015, לעניין ההסכם בין מדינת ישראל וארה"ב ליישום חוק ה-FATCA, ולצורך יישום ההסכם, פורסם ברשומות חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 227), התשע"ו-2016, ובחודש אוגוסט 2016, פורסמו תקנות מס הכנסה (יישום הסכם פטקא), התשע"ו-2016, אשר מגדירים, בין היתר, את זהות הגופים המחויבים ביישום ואיסוף מידע אודות פעילות לקוחות, לרבות קביעת קריטריונים לקבלת לקוחות חדשים ודיווח אודות עסקאות ותנועות בהתאם ל-FATCA. הקבוצה פועלת ליישום הוראות החוק והתקנות, לרבות ביצוע בדיקות נאותות וזיהוי למצטרפים חדשים בחשבונות הרלוונטיים.

- בחודש אפריל 2017, פורסמה טיוטת חוזר שעניינה "דמי ניהול במכשיר החיסכון הפנסיוני" (להלן: "טיטת החוזר"). טיוטת החוזר מתקנת את החוזר שעניינו דמי ניהול במכשיר החיסכון הפנסיוני. בהתאם לטיטת החוזר, הטבה בדמי ניהול תינתן למשך תקופה של 7 שנים, כאשר צומצמה האפשרות להעלות דמי ניהול במהלך תקופה זו לעומת המצב הקיים בחוזר הקיים, תוך שהוארך פרק הזמן שממועד הפסקת הפקדות בגין העמית ועד למועד הראשון שבו ניתן להעלות דמי ניהול ובוטלה האפשרות להעלות דמי ניהול באופן רטרואקטיבי. הטבה בדמי ניהול אמורה לחול על כלל ההפקדות בגין העמית ובגין מלוא יתרתו הצבורה, והטבה כספית יכולה להינתן רק על דרך של מתן הנחה בדמי ניהול. כמו כן מכתוב התיקון נוסח חדש של מכתבים שיש לשלוח לעמית – הן לאחר מתן הנחה והן במסגרת הודעה על העלאת דמי ניהול. טיוטת החוזר, ככל שתהפוך לחוזר, עשויה לפגוע בהכנסות החברה.
- בחודש מרס 2017, פורסמה טיוטת חוזר שעניינה "משיכת כספים מקופת גמל – טיוטה", במסגרתה הוצע, בין היתר, לקבוע כללים לעניין תהליכי ביצוע משיכת כספים מקופות גמל שונות, נוסח טפסי בקשות המשיכה, טפסים שיידרשו לצורך ביצוע המשיכה, ולוחות הזמנים לביצוע המשיכה, לרבות ביחס למוצרים שלגביהם לא נקבעו עד כה לוחות זמנים לביצוע המשיכה.

1.3.12.3 ביטוח כללי

1.3.12.3.1 חוזרי ממונה, הנחיות, ניירות עמדה והכרעות עקרוניות

- בחודש אפריל 2017, פרסמה הממונה עדכון לחוזר שעניינו "תיקון הוראות בחוזר המאוחד - הוראות בענף ביטוח דירה", שמטרתו להסדיר את תחום נזקי המים בענף ביטוח דירה על פי הפוליסה התקנית, וזאת באופן שישפר את השירות שיקבל מבוטח בקרות מקרה ביטוח. במסגרת הוראות החוזר יוכל המבוטח לבחור, בעת הצירוף לביטוח, בפוליסה שתאפשר תיקון באמצעות שרברב שבהסדר עם חברת הביטוח (ואשר המבוטח יוכל לבחור בזהותו בקרות מקרה ביטוח), או בפוליסה שתאפשר תיקון באמצעות כל שרברב שייבחר על ידי המבוטח בקרות מקרה ביטוח. בנוסף קובע החוזר, בין היתר, הוראות החלות לעניין שרברבים שבהסדר בביטוח דירה, לרבות ביחס לניהול רשימת השרברבים שבהסדר, ופרסומה על ידי חברת הביטוח, פריסה גיאוגרפית נאותה של מספר השרברבים, דירוג השרברבים שבהסדר, וזמינות מתן השירות על ידם. כמו כן נקבעו בחוזר הוראות לעניין מסירת מסמך מסכם למבוטח בסיום מתן השירות על ידי שרברב שבהסדר, לעניין אחריותה של חברת הביטוח לאיכות התיקון והשירות שיינתנו למבוטח על ידי שרברב שבהסדר, ולעניין תנאים נאותים מסוימים לשירות שעליה לכלול במסגרת התקשרותה עם שרברבים שבהסדר. מועד תחילתן של עיקר הוראות החוזר הינו המועד המאוחר מבין יום ה- 3 בספטמבר 2017, או לגבי פוליסות קיימות - בעת חידושן. יחד עם זאת, מועד תחילתן של הוראות החוזר לעניין דירוג שרברבים הינו 1 בדצמבר 2017, וכמו כן, בתקופה שבין 1 ביוני 2017 לבין 30 ביוני 2018, הוקנתה לממונה הסמכות לאשר מניין שרברבים שונה אשר נדרש לכלול ברשימת השרברבים בכל מחוז. הוראות החוזר אינן חלות על ביטוח דירה אגב הלוואות לדירור באמצעות סוכנויות ביטוח בבעלות תאגידים בנקאיים. להערכת הקבוצה, להוראות החוזר עשויה להיות השפעה על היבטים תפעוליים הנוגעים לפוליסות ביטוח דירה, כמו גם על גידול בסכומי התביעות ובגובה התביעה הממוצעת מחד, ועל דמי הביטוח בענף זה, מאידך. הערכת הקבוצה

בעניין זה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד, המבוסס על המידע המצוי בידיה במועד פרסום הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, בין היתר, לאור התנהגות המתחרים והלקוחות בענף, וגורמים הפעילים בענף השרברבים.

1.3.12.3.2 הצעות חוק וטיטות תקנות וחוזרי ממונה

- בחודש אוגוסט 2017, פרסמה הממונה טיטות חוזר שעניינה "תיקון הוראות החוזר המאוחד - הוראות בענף רכב רכוש" (להלן: "הטיטות"), שמטרתה לאפשר שכלול שוק ביטוח הרכב המנועי – רכוש, תוך שיפור מצבם של המבוטחים וצדדי ג', וזאת באמצעות הגברת ההוגנות, היעילות והשקיפות בהליכי תביעות ביטוח רכב רכוש, וצמצום ניגודי העניינים בין השחקנים השונים הפועלים בשוק כיום, תוך הסדרת עבודת חברות הביטוח מול השמאים ומוסכי ההסדר. בהתאם לטיטות, מוצע לבטל את רשימות שמאי החוץ ולהורות לכל חברות הביטוח לעשות שימוש במאגר שמאים אשר יוקם כתחליף לרשימות האמורות. בנוסף, מוצע לקבוע מספר עקרונות שיחייבו את חברות הביטוח ואת המוסכים המוסכמים, ושיהוו בסיס לחוזה ההתקשרות שיחול ביניהם ואשר יכלול מנגנונים מאזנים בין האינטרסים של הצדדים. נוסח הסכם ההתקשרות האמור יפוקח על ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון, ויפורסם לציבור, על מנת לאפשר למוסכים שמעוניינים בכך לפעול כמוסכים מוסכמים מטעם חברות הביטוח. עוד מוצע לאפשר לכל מבוטח לבחור באופן עצמאי הן את השמאי והן את המוסך המוסכם. חברות הביטוח יחויבו לפרסם לציבור, ולהעביר למבוטחים (בעצמן או באמצעות סוכני הביטוח), את האפשרויות שיעמדו בפניהם לבחירת שמאי ולבחירת מוסך, והן יהיו רשאיות להתנות בחירה בשמאי פרטי בכך שהמבוטח יאפשר לשמאי מטעמן לבדוק את הרכב טרם תיקונו, וכן יוכלו להתנגד לחוות דעתו של השמאי הפרטי באמצעות שומה מטעמן. הוראות החוזר, לכשיפורסם, תחלנה שנה מיום פרסומן. נכון למועד דוח זה לומדת הקבוצה את הוראות הטיטות. להערכת הקבוצה, להוראות הטיטות, ככל ויקבלו תוקף מחייב, תהיה השפעה נרחבת על היבטים תפעוליים ומסחריים הנוגעים לפוליסות ביטוח רכב מנועי – רכוש (עצמי וצד שלישי), אולם בשלב זה הקבוצה לא יכולה לצפות ו/או לאמוד את השפעות היבטים אלו. הערכת הקבוצה בעניין זה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד, המבוסס על המידע המצוי בידיה במועד פרסום הדוח.

- בחודש יוני 2017, פרסמה טיטות צו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (חלוקת נטל הפיצויים בין מבטחים), התשע"ז-2017, על פיה מוצע לקבוע, כהוראת שעה למשך שנתיים וחצי, תיקון לאמור בסעיף 3 לחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975, כך שבמקרה של תאונת דרכים בה מעורבים אופנוע אחד או יותר, ורכב אחד או יותר, שאינו אופנוע, ישלמו המבוטחים של הרכב האחר למבוטחים של האופנוע, 95% מהפיצויים על נזקי גוף שהמבוטחים של האופנוע חייבים בתשלוםם עקב התאונה, וזאת במקום תשלום של 75% מהפיצויים האמורים עד כה. מטרת התיקון המוצע הינה להעלות את חלקו של מבטח כלי הרכב האחר שאינו האופנוע בתשלום הפיצויים בשל נזק גוף של המשתמש באופנוע (דהיינו, העלאת עלות הסיכון המבוטח שנושא בה המבטח של כלי הרכב האחר, תוך הפחתת עלות הסיכון המבוטח שנושא בה מבטחו של האופנוע), כך שתתאפשר הפחתת עלות ביטוח החובה למשתמשים באופנוע. נכון למועד דוח זה, טרם אושר נוסח הצו בידי ועדת הכלכלה של הכנסת, והוא טרם נחתם בידי שר האוצר. הקבוצה לומדת את הוראות טיטות הצו, ולהערכתה, אם וככל ויאשר האמור בטיטות, הרי שככל ולא יהיה שינוי מהותי בתעריפי האופנועים המבוטחים בפול, ו/או בהעמסה על תעריפי חברות הביטוח בגין הפסדי הפול, לכניסת הצו לתוקף לא צפויה להיות השפעה כספית מהותית (אם בכלל), על תוצאות הקבוצה.

1.3.12.4 ביטוח בריאות

1.3.12.4.1 חוזרי ממונה, הנחיות, ניירות עמדה והכרעות עקרוניות

- בחודש ינואר 2017, פרסמה הממונה תיקון ל"הוראות החוזר המאוחד שער 6 חלק 3 פרקים 1, 3 ו- 4 ביטוח נסיעות לחו"ל", לפיו על מבטח להתאים את סכומי הביטוח ואת אופן התמחור של הפוליסה ליעד הנסיעה של המבוטח. כמו כן, בהתאם לתיקון, על המבטח לערוך תכנית ביטוח הבנויה מרובד בסיסי והרחבות. בנוסף, נקבעו בתיקון

הוראות בנוגע לכיסויים ברובד הראשון ובנוגע להרחבות אשר ניתן יהיה להתנות עליהן לטובת המבוטח, לרבות הוראות לעניין הטסת מלווה, כיסוי כבודה, גילוי בדבר מצב רפואי קודם והארכת תקופת הביטוח. כן נקבע בתיקון כי תנאי הפוליסה לא יכללו חריגים שניתן היה לבררם בתהליך המכירה וכי סוכן הביטוח או חברת הביטוח יתעדו את פעולותיהם בהתאם להוראות התיקון אל מול המועמד לביטוח. התיקון יחול על תכניות לביטוח נסיעות לחו"ל שיימכרו או יחודשו החל מיום 1 באוגוסט 2017. בחודש יולי 2017, פרסמה הממונה עדכון נוסף, הדוחה את מועד התחילה של התיקון לגבי תוכניות לביטוח נסיעות לחו"ל שיימכרו או יחודשו החל מיום 3 בספטמבר 2017.

1.4 התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית

1.4.1 שוק ההון - התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית

פעילות הקבוצה, שעיקרה בתחום הפיננסי, מושפעת מרמת הפעילות הכלכלית במשק בכלל ובשוק ההון בפרט, וכן מהשפעות מאקרו כלכליות עולמיות כמפורט להלן.

1.4.2 סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על פעילות התאגיד

האינדיקטורים לפעילות הריאלית שנוספו במהלך החודשים האחרונים, דוגמת מדד מנהלי הרכש בתעשייה והמדד המשולב למצב המשק, מעידים כי הפעילות הכלכלית ממשיכה לצמוח. יחד עם זאת, ניכרים סימני האטה בקצב הצמיחה של המשק. הצמיחה ברבעון השני עמדה על 2.7% (לעומת צפי לצמיחה בשיעור של כ-3.1%). במקביל, נתוני הרבעון הראשון עודכנו משמעותית כלפי מטה ל-0.6% לעומת 1.4% באומדן הקודם. העדכון החד באומדן הצמיחה לרבעון הראשון הגיע על רקע תרומה נמוכה יותר של ההשקעה במשק ושל היצוא. בסך הכל, במחצית הראשונה של השנה הצמיחה במשק הישראלי עמדה על 2.1%, האטה משמעותית לעומת המחצית השנייה של 2016 בה הצמיחה עמדה על 4.6%.

התחזית המקרו כלכלית של המשק הישראלי מניחה שההשפעה החריגה של יבוא כלי הרכב על הצמיחה בשנת 2016 לא צפויה להימשך גם בשנת 2017, בה צפויה צמיחה בשיעור של כ-3%. עם זאת, בקצב הצמיחה הבסיסי, כלומר בניכוי התנודות הנובעות מיבוא כלי הרכב, צפויה רק ירידה מתונה, תוך שינוי בהרכב הצמיחה: קצב הגידול בצריכה הפרטית צפוי להתמתן, ולעומת זאת צפויה התאוששות ביצוא בהינתן המשך השיפור בסחר העולמי.

בשוק העבודה נמשכת תמונה חיובית מאוד של גידול בתעסוקה ובשכר כאשר האבטלה במשק הישראלי עמדה על שיעור מנוכה עונתיות של כ-4.5% בסוף חודש יוני 2017. התבססות הצמיחה ממשיכה לבוא לידי ביטוי בשוק העבודה, כאשר חלה עליה בשיעור ההשתתפות ובשיעור התעסוקה, כאשר שיעור המשרות הפנויות מוסיף להיות גבוה, ונמשכת האצה בקצב עליית השכר. שיעור האבטלה הינו נמוך מאוד, הן בראיה היסטורית והן בהשוואה בינלאומית.

הקצב השנתי של האינפלציה נותר נמוך מאוד, וב-12 החודשים שהסתיימו ביוני 2017, הוא הגיע לשיעור שלילי של כ-0.2%, וזאת על אף המדיניות המוניטרית המרחיבה, עליית האינפלציה בעולם ועליית השכר במשק, כאשר התגברות התחרות במשק והשפעת הייסוף החד שחל בשער החליפין מעכבים את חזרת האינפלציה ליעד. הייסוף הביא גם לירידה חדה יחסית בציפיות לאינפלציה לטווחים הקצרים כאשר גם בציפיות לטווחים הבינוניים והארוכים חלה ירידה מסוימת, אך הציפיות לאינפלציה לטווחים הבינוניים מעוגנות בתוך יעד האינפלציה, והציפיות לטווחים הארוכים נעות סביב מרכז.

רמת הריבית הנומינלית, אשר נקבעת על ידי בנק ישראל, ממשיכה להיות ברמת שפל היסטורי של 0.1%, כאשר הצפי הוא שבנק ישראל לא יעלה את הריבית במהלך השנה הקרובה. בשילוב עם פעילות בנק ישראל בשוק המט"ח, הרי שהמדיניות המוניטרית ממשיכה להיות מרחיבה מאוד.

בשוק הדיור נמשכה הירידה בקצב מתן המשכנתאות החדשות, על רקע עליית הריבית על המשכנתאות, וכן נמשכת הירידה במספר העסקאות. הנתונים על התחלות הבנייה מעידים כי ההיצע מוסיף להתרחב. עם זאת, למרות שהתצפיות האחרונות מצביעות על התייצבות מסוימת במחירי הדירות, מוקדם להסיק שמגמת העלייה במחירי הדירות נעצרה.

בכלכלה העולמית נמשך השיפור המתון שראינו בחודשים האחרונים. התחזיות מתעדכנות לאחרונה בדרך כלל כלפי מעלה, ונמשך השיפור בקצב הגידול של הסחר העולמי. המומנטום החיובי בולט באירופה על רקע ההתפתחויות הפוליטיות שהפחיתו את הסיכון להמשך קיומו של גוש האירו והאיחוד האירופי; הצמיחה שם מתבססת תוך המשך ירידה באבטלה, אם כי האינפלציה עדיין נמוכה מהיעד. בארה"ב מסתמן שיפור בצמיחה לאחר שברבעון הראשון הצמיחה הייתה מאכזבת, אך קיימת אי ודאות לגבי יכולתו של הממשל ליישם את התכניות הכלכליות עליהן הכריז. ה-Fed העלה, כצפוי, את הריבית ברבע נקודת אחוז, וקצב עלייתה העתידי צפוי להיות מתון; ה-Fed גם חשף את פרטי התכנית באמצעותה יחל בתהליך צמצום המאזן, אך לא נקב במועד מדויק לתחילת יישומה. באירופה וביפן נמשכת המדיניות המוניטרית המאוד מרחיבה. השווקים הפיננסיים פירשו את המסרים של ה-ECB כאינדיקציה לכך שעוצמת ההרחבה המוניטרית צפויה להצטמצם, והדבר בא לידי ביטוי בעליית תשואות על האג"ח הממשלתיות. עם זאת, ה-ECB לא נתן אינדיקציה לעיתוי בו יחל לסגת מההרחבה הכמותית. בבריטניה, לעומת זאת, מסתמנת האטה בשל אי הודאות לגבי תהליך ה-Brexit. ביפן הבנק המרכזי מעריך כי פער התוצר נסגר, אך האינפלציה ממשיכה להיות נמוכה. הנתונים הכלכליים שפורסמו בסין מצביעים על המשך צמיחה מתונה יחסית. מחירי האנרגיה רשמו ירידה קלה ומחירי הסחורות האחרות היו יציבים.

1.4.3 שוקי האג"ח והמניות

בניגוד לרבעון המקביל אשתקד שהיווה את אחת מפתחות השנה הגרועות בהיסטוריה המתועדת, המחצית הראשונה של שנת 2017, היטיבה עם מרבית שוקי המניות ברחבי העולם (מדד MSCI World עלה בשיעור של כ- 9.4% במהלך המחצית הראשונה של שנת 2017), כאשר בלטו במיוחד מניות השווקים המתעוררים (מדד MSCI EM עלה בכ- 17.2% במהלך המחצית הראשונה של שנת 2017).

בסיכום המחצית הראשונה של שנת 2017, ירד מדד ת"א 35 בשיעור של כ- 2.5%, כפועל יוצא מירידת מניות הפארמה, לעומת עליה בשיעור של כ- 13% במדד ת"א 90, כאשר בלטו לחיוב מדד חברות הביטוח שעלה בכ- 18.4% ומדד ת"א נדל"ן שעלה בכ- 14.1%. מדדי המניות האמריקאיים העיקריים (הדאו ג'ונס, הנאסד"ק וה-S&P 500) עלו בשיעור של כ- 8-16%, מדד הפוטסי האנגלי עלה בשיעור של כ- 2.4%, מדד הדאקס הגרמני עלה בכ- 7.4% ומדד הקאק הצרפתי עלה בכ- 5.3%.

מדד האג"ח הממשלתי השקלי עלה בשיעור של כ- 1.3%, ומדד האג"ח הממשלתי הצמוד עלה בשיעור של כ- 0.2%. מדד התל בונד 20 עלה בשיעור של כ- 3.3%, ומדד התל בונד 40 עלה בשיעור של כ- 2.1%.

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2017, יוסף שערן היציג של השקל מול הדולר בשיעור משמעותי של כ- 9.1%, על אף רכישות אגרסיביות של מט"ח מצד בנק ישראל, כאשר מול האירו יוסף השקל בכ- 1.4%. במקביל, יתרות המט"ח של בנק ישראל חצו את רף ה- 100 מיליארד דולר לראשונה במהלך חודש ינואר 2017.

1.4.4 התפתחויות לאחר תאריך המאזן

מדד חודש יולי 2017, אשר ירד בשיעור של 0.1%, בניגוד לתחזיות, מצביע על סביבת אינפלציה מאד נמוכה במשק הישראלי (קצב ירידת מחירים בשיעור של 0.7% ב- 12 החודשים שהסתיימו ביולי 2017), אשר תומכת באי שינוי הריבית עד 2019.

2. המצב הכספי

2.1 נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים

2.1.1 נתונים מתוך המאזנים המאוחדים

ליום			באלפי ש"ח
31 בדצמבר 2016	30 ביוני 2016	30 ביוני 2017	
23,229,398	22,138,264	23,971,145	נכסים עבור חוזים תלויי תשואה
17,339,273	16,694,847	17,669,584	השקעות פיננסיות אחרות
7,906,229	7,600,018	8,313,562	נכסים אחרים
48,474,900	46,433,129	49,954,291	סך כל הנכסים
3,387,929	3,172,084	3,478,773	הון
			התחייבויות:
18,108,011	17,825,862	18,576,728	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
22,860,214	21,874,753	23,779,440	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה(*)
2,187,923	1,706,786	2,118,910	התחייבויות פיננסיות
1,930,823	1,853,644	2,000,440	התחייבויות אחרות
48,474,900	46,433,129	49,954,291	סך כל ההון וההתחייבויות

(*) חלק מההתחייבויות בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה מוצגות בסעיפי התחייבויות אחרות והתחייבויות פיננסיות.

סך הנכסים של הקבוצה נכון ליום 30 ביוני, 2017 עומד על סך של כ- 49,954 מיליוני ש"ח לעומת סך של 48,475 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2016. הגידול בסך הנכסים בתקופת הדוח נבע בעיקר מדמי ביטוח שנתקבלו ומתשואה חיובית שהושגה בתקופת הדוח.

סך ההתחייבויות של הקבוצה נכון ליום 30 ביוני, 2017 עומד על סך של 46,475 מיליוני ש"ח לעומת סך של 45,087 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2016. הגידול בסך ההתחייבויות נבע בעיקר מדמי ביטוח שנתקבלו בגין חסכון ארוך טווח ומתשואה חיובית שהושגה בתקופת הדוח.

2.1.2 נכסים המנוהלים עבור מבטחים ועמיתים בקבוצה:

במיליוני ש"ח		ליום 30 ביוני		%	ליום 31 בדצמבר
2017	2016	2017	2016		
עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה	23,971	22,138	23,229	8.3%	
עבור עמיתי קרנות פנסיה	94,568	80,915	88,322	16.9%	
עבור עמיתי קופות גמל	23,183	20,807	22,125	11.4%	
עבור לקוחות קרנות נאמנות וניהול תיקים (*)	-	10,032	9,395	(100.0%)	
סה"כ נכסים מנוהלים עבור מבטחים ועמיתים בקבוצה (**)	141,722	133,892	143,071	5.8%	

(*) לעניין מיזוג ומכירת פעילות קרנות הנאמנות וניהול התיקים ראה סעיף 1.3.8 לעיל.
(**) הדוחות הכספיים המאוחדים אינם כוללים את הנכסים המנוהלים בקרנות הפנסיה קופות הגמל (למעט קופות גמל מבטיחות תשואה), קרנות הנאמנות וניהול התיקים.

2.1.3 ההון העצמי

2.1.3.1 ההון העצמי המיוחס לבעלי המניות של החברה, נכון ליום 30 ביוני 2017, הסתכם בכ-3,468 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-3,377 מיליוני ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2016. הגידול בהון נובע בעיקר מרווח כולל בסך של כ-141 מיליוני ש"ח בתקופת הדוח ובניכוי דיבידנד שחולק בסך של 50 מיליוני ש"ח (ראה סעיף 1.3.7 לעיל).

בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), תשנ"ח-1998 (להלן: "תקנות ההון") החלות על המבטחים בקבוצה, למנורה מבטחים ביטוח ולשומרה קיים, נכון לתאריך הדוח, עודף הון בסך של כ-422 מיליוני ש"ח וכ-105 מיליוני ש"ח, בהתאמה. בנוסף, סכום ההשקעות שיש להעמידם בשומרה, כנגד עודפי הון בהתאם להוראות הממונה, אשר אינם ניתנים לחלוקה, מסתכמים לסך של כ-40 מיליוני ש"ח. יצוין, כי לאחר תאריך המאזן, פחת ההון המשני הנחות המוכר במנורה ביטוח בסך של כ-43 מיליוני ש"ח, ובהתאם, עודף ההון של מנורה ביטוח עומד, נכון למועד פרסום הדוח, על סך של כ-379 מיליוני ש"ח.

בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופות גמל או קרן פנסיה), תשע"ב-2012, והחוזרים מכח התקנות האמורות, למנורה מבטחים פנסיה וגמל ולמנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ (להלן: "מנורה מבטחים מהנדסים") עודף הון בסך של כ-181 מיליוני ש"ח וסך של כ-2 מיליוני ש"ח, בהתאמה. יצוין, כי לאחר תאריך המאזן, בחודש אוגוסט, 2017, חילקה מנורה מבטחים מהנדסים דיבידנד לבעלי המניות בסך של כ-1.2 מיליוני ש"ח. נכון למועד אישור הדוחות הכספיים, כל החברות בקבוצה עומדות בדרישות ההון שנקבעו להן, לפי העניין (ראה גם באור 5 לדוחות הכספיים).

2.1.3.2 משטר כושר פירעון כלכלי של חברות ביטוח - מבוסס Solvency II

בחודש יוני 2017, פורסם על ידי הממונה חוזר 2017-1-9 שעניינו "הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברות ביטוח מבוסס Solvency II". מטרת החוזר הינה לכוון משטר כושר פירעון חדש לחברות ביטוח בישראל, בהתבסס על הדירקטיבה 2009/138/EC (להלן: "חוזר סולבנסי") שאומצה על ידי האיחוד האירופי ומיושמת, החל מינואר 2016, בכל המדינות החברות בו. החוזר האמור החיל על חברות הביטוח בקבוצה את החובה לקיים משטר כושר פירעון כלכלי, זאת מבלי לגרוע מחובתה לקיים את הוראות תקנות ההון והוראות הממונה שניתנו מכוחן. החוזר ציין כי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון תפעל לתיקון תקנות ההון כך שהוראותיהן לעניין הון עצמי מינימלי נדרש לא

יחולו על חברות ביטוח שהוראות חוזר זה חלות עליהן, וזאת לאחר שחברת הביטוח קיבלה את אישורו של הממונה כי ביצעה ביקורת על יישום הוראות חוזר זה בדוחותיה הכספיים השנתיים.

בחודש יולי 2017, פרסמה הממונה טיוטת חוזר שעניינה "הוראות בדבר הון עצמי לכושר פירעון של מבטח" יחד עם טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מזערי נדרש לקבלת רישיון מבטח), התשע"ז-2017. התקנות, ככל שתיכנסנה לתוקף, קובעות כי משטר כושר הפירעון החשבונאי לא יחול על חברת ביטוח אשר קיבלה את אישורו של הממונה כי ביצעה ביקורת על יישום הוראות חוזר סולבנסי, וזאת החל ממועד האישור ואילך. מנורה מבטחים ביטוח ושומרה נערכות לקבלת אישור הממונה כאמור. נכון למועד פרסום הדוח טרם התקבל האישור.

לפרטים נוספים בדבר משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II של חברות ביטוח ראה באור 5 בדוחות הכספיים.

להלן פירוט אודות יחס כושר פירעון במנורה מבטחים ביטוח:

ליום 31 בדצמבר 2016 באלפי ש"ח	
	א. יחס כושר פירעון
	ללא התחשבות בהוראות לתקופת הפריסה:
4,188,398	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
3,366,630	הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
821,768	עודף ליום הדוח
124%	יחס כושר פירעון ליום הדוח (באחוזים)
	עמידה באבני דרך בתקופת הפריסה:
4,077,276	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון בתקופת פריסה
1,923,618	הון נדרש לכושר פירעון בתקופת פריסה
2,153,658	עודף ליום הדוח בתקופת הפריסה
	ב. סף הון (MCR)
865,628	סף הון (MCR)
3,288,593	הון עצמי לעניין סף הון (MCR)

להלן פירוט אודות יחס כושר פירעון בשומרה:

ליום
31 בדצמבר
2016
באלפי ש"ח

א. יחס כושר פירעון

	ללא התחשבות בהוראות לתקופת הפריסה:
477,532	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
494,497	הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
(16,965)	גירעון ליום הדוח
97%	יחס כושר פירעון ליום הדוח (באחוזים)

עמידה באבני דרך בתקופת הפריסה:

477,532	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון בתקופת פריסה
289,081	הון נדרש לכושר פירעון בתקופת פריסה
188,451	עודף ליום הדוח בתקופת הפריסה

ב. סף הון (MCR)

130,086	סף הון (MCR)
467,533	הון עצמי לעניין סף הון (MCR)

3. תוצאות פעילות

3.1 נתונים מדוחות רווח והפסד המאוחדים

1-12/2016	% שינוי	4-6/2016	4-6/2017	% שינוי	1-6/2016	1-6/2017	באלפי ש"ח
6,844,204	(0.8%)	1,743,710	1,730,250	5.2%	3,303,454	3,475,875	פרמיות שהורווחו ברוטו
6,050,688	(2.3%)	1,543,604	1,508,824	4.8%	2,904,496	3,043,368	פרמיות שהורווחו בשייר רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,470,639	53.9%	425,201	654,369	223.3%	333,102	1,076,882	הכנסות מדמי ניהול
863,144	(2.2%)	209,344	204,720	4.5%	404,196	422,413	הכנסות מעמלות
155,862	28.2%	39,223	50,274	30.5%	74,883	97,736	הכנסות אחרות
30,834	2680.8%	593	16,495	1854.3%	1,404	27,442	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
6,268,730	1.6%	1,703,092	1,730,646	14.5%	2,849,927	3,263,080	עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
1,362,668	3.6%	336,779	348,930	3.9%	672,666	698,897	הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
787,961	5.2%	175,415	184,491	6.4%	354,680	377,470	הוצאות מימון
80,121	24.0%	28,637	35,498	69.0%	33,709	56,958	חלק ברווחי חברות כלולות
1,715	33722.6%	17	5,623	246.5%	2,078	7,199	רווח (הפסד) לפני מיסים על הכנסה
73,402		(25,941)	140,740		(190,823)	278,635	מיסים על הכנסה (הטבת מס)
26,454		(2,528)	47,662		(45,946)	104,592	
46,948		(23,413)	93,078		(144,877)	174,043	רווח נקי (הפסד)
200,024	470.4%	14,973	85,416		(14,127)	142,841	רווח (הפסד) כולל

3.2 פרמיות ביטוח שהורווחו, ברוטו

1-12/2016	% שינוי	4-6/2016	4-6/2017	% שינוי	1-6/2016	1-6/2017	באלפי ש"ח
1,555,940	8.2%	383,500	414,780	8.7%	751,059	816,686	רכב רכוש
827,904	0.7%	204,856	206,279	0.4%	407,128	408,580	רכב חובה
619,324	(2.9%)	155,358	150,889	(3.3%)	310,866	300,489	ענפי רכוש ואחרים
330,009	2.1%	85,048	86,804	4.2%	165,952	172,957	ענפי חבויות אחרים
3,333,177	3.6%	828,762	858,752	3.9%	1,635,005	1,698,712	סך תחום ביטוח כללי
1,981,761	15.3%	472,844	545,124	12.1%	950,856	1,066,345	פרמיות שוטפות בגין חוזי ביטוח חיים
902,476	(47.3%)	288,335	151,912	(10.8%)	413,535	368,847	פרמיות חד-פעמיות בגין חוזי ביטוח חיים
2,884,237	(8.4%)	761,179	697,036	5.2%	1,364,391	1,435,192	סך פרמיות בגין חוזי ביטוח חיים
1,115,580	(27.9%)	287,566	207,235	(10.6%)	544,647	486,684	פרמיות בגין חוזי השקעה (*)
3,999,817	(13.8%)	1,048,745	904,271	0.7%	1,909,038	1,921,876	סך פרמיות בתחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
626,790	13.5%	153,769	174,462	12.5%	304,058	341,971	תחום בריאות
7,959,784	(4.6%)	2,031,276	1,937,485	3.0%	3,848,101	3,962,559	סה"כ פרמיות שהורווחו ברוטו
6,844,204	(0.8%)	1,743,710	1,730,250	5.2%	3,303,454	3,475,875	סה"כ פרמיות בדוח רווח והפסד (*)

(*) פרמיות בגין חוזי השקעה נזקפות ישירות להתחייבויות הביטוחיות ואינן נרשמות כפרמיות בדוחות הכספיים.

להלן התפלגות הפרמיות בדוח רווח או הפסד לפי תחומי פעילות:

% מסך הפרמיה					
1-12/2016	4-6/2016	4-6/2017	1-6/2016	1-6/2017	
48.7%	47.5%	49.6%	49.5%	48.9%	תחום ביטוח כללי
42.1%	43.7%	40.3%	41.3%	41.3%	תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
9.2%	8.8%	10.1%	9.2%	9.8%	תחום בריאות
100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	סך הכל

ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

		(מיליוני ש"ח)		
סה"כ	פרמיות חד-פעמיות	פרמיות שוטפות		
1-6/2017				
1,435	369	1,066	סה"כ פרמיות ברוטו	
100%	26%	74%	שיעור מסך דמי ביטוח חיים	
1-6/2016				
1,364	413	951	סה"כ פרמיות ברוטו	
100%	30%	70%	שיעור מסך דמי ביטוח חיים	
4-6/2017				
697	152	545	סה"כ פרמיות ברוטו	
100%	22%	78%	שיעור מסך דמי ביטוח חיים	
4-6/2016				
761	288	473	סה"כ פרמיות ברוטו	
100%	38%	62%	שיעור מסך דמי ביטוח חיים	
1-12/2016				
2,884	902	1,982	סה"כ פרמיות ברוטו	
100%	31%	69%	שיעור מסך דמי ביטוח חיים	

ביטוח כללי

		(מיליוני ש"ח)			
סה"כ	חבויות	רכוש	רכב חובה	רכב רכוש	
1-6/2017					
1,847	184	295	446	922	סה"כ פרמיות ברוטו
100%	10%	16%	24%	50%	שיעור מסך דמי ביטוח כללי
1-6/2016					
1,825	186	325	445	869	סה"כ פרמיות ברוטו
100%	10%	18%	24%	48%	שיעור מסך דמי ביטוח כללי
4-6/2017					
791	63	127	195	406	סה"כ פרמיות ברוטו
100%	8%	16%	25%	51%	שיעור מסך דמי ביטוח כללי
4-6/2016					
782	78	136	190	378	סה"כ פרמיות ברוטו
100%	10%	18%	24%	48%	שיעור מסך דמי ביטוח כללי
1-12/2016					
3,387	324	614	836	1,613	סה"כ פרמיות ברוטו
100%	9%	18%	25%	48%	שיעור מסך דמי ביטוח כללי

ביטוח בריאות

פרמיות ברוטו	פרמיות בשייר	(מיליוני ש"ח)
342	278	1-6/2017 סה"כ פרמיות ברוטו
304	243	1-6/2016 סה"כ פרמיות ברוטו
174	142	4-6/2017 סה"כ פרמיות ברוטו
154	123	4-6/2016 סה"כ פרמיות ברוטו
627	505	1-12/2016 סה"כ פרמיות ברוטו

3.3 תוצאות הפעילות בתקופת הדוח

רווח כולל מתחומי פעילות:

1-12/2016	% שינוי	4-6/2016	4-6/2017	% שינוי	1-6/2016	1-6/2017	באלפי ש"ח
רווח (הפסד) כולל מתחומי הפעילות לפני מס:							
248,957	88.3%	28,042	52,807	66.8%	72,663	121,216	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
13,909		(14,148)	10,955		(31,416)	15,530	בריאות
(180,740)	134.8%	22,997	54,005		(173,548)	86,337	ביטוח כללי
סך רווח (הפסד) כולל לפני מס מתחומי פעילות ברי דיווח רווח (הפסד) כולל לפני מס מאחריים (שלא נכללו בתחומים)*							
82,126	219.2%	36,891	117,767		(132,301)	223,083	סך רווח (הפסד) כולל לפני מס מתחומי פעילות ברי דיווח רווח (הפסד) כולל לפני מס מאחריים (שלא נכללו בתחומים)*
188,206		(3,534)	12,410	(94.6%)	118,016	6,367	סך רווח (הפסד) כולל לפני מס
270,332	290.3%	33,357	130,177		(14,285)	229,450	מיסים על הכנסה (הטבת מס)
70,308	143.5%	18,384	44,761		(158)	86,609	
200,024	470.5%	14,973	85,416		(14,127)	142,841	רווח (הפסד) כולל
מיוחס ל:							
196,826	490.0%	14,243	84,040		(15,811)	140,802	בעלי מניות בחברה
3,198	88.4%	730	1,376	21.1%	1,684	2,039	זכויות שאינן מקנות שליטה
200,024	470.5%	14,973	85,416		(14,127)	142,841	רווח (הפסד) כולל

(* כולל בעיקר הוצאות מימון, תוצאות פעילות שאיננה מוגדרת כמגזר פעילות והכנסות מהשקעות, שאינן משויכות לתחום פעילות מוגדר.

הרווח הכולל הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 143 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל של כ- 14 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל ברבעון השני של השנה הסתכם בסך של כ- 85 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל בסך של כ- 15 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

השינויים העיקריים שהשפיעו על התוצאות בתקופת הדוח:

א. **ריבית חסרת סיכון ופרמיית אי נזילות:** הקבוצה מחשבת את עתודות ביטוח חיים לתשלום קצבה, את נאותות העתודה בביטוח חיים ובריאות ואת ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח כללי בהתבסס על ריבית חסרת סיכון בתוספת פרמיית אי נזילות. כתוצאה משינויים בריבית בתקופת הדוח, הקבוצה הקטינה את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 42 מיליוני ש"ח (קיטון בסך של כ- 40 מיליוני ש"ח בביטוח חיים, קיטון בסך של כ- 3 מיליוני ש"ח בביטוח בריאות וגידול של כמיליון ש"ח בביטוח כללי). בתקופה המקבילה אשתקד, הגדילה הקבוצה את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 156 מיליוני ש"ח (גידול בסך של כ- 86 מיליוני ש"ח בביטוח חיים, גידול בסך של כ- 46 מיליון ש"ח בביטוח בריאות וגידול בסך של כ- 24 מיליוני ש"ח בביטוח כללי).

ברבעון השני של השנה חלה עליה בריבית חסרת סיכון והקבוצה הקטינה את ההפרשה לעתודות בסך של כ- 22 מיליוני ש"ח (קיטון בסך של כ- 17 מיליוני ש"ח בביטוח חיים וקיטון של כ- 5 מיליוני ש"ח בביטוח כללי). ברבעון המקביל אשתקד, הגדילה הקבוצה את ההפרשה לעתודות בסך של כ- 61 מיליוני ש"ח לפני מס (כ- 33 מיליוני ש"ח בביטוח חיים, 27 מיליוני ש"ח בביטוח בריאות ומיליון ש"ח בביטוח כללי).

ב. **שיפור חיתומי בענף רכב רכוש:** בתקופת הדוח חל שיפור בתוצאות עסקי ביטוח רכב רכוש בעיקר בשל שיפור חיתומי, וזאת בסך של כ- 94 מיליוני ש"ח, ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון השני של השנה חל שיפור בתוצאות עסקי ביטוח רכב רכוש בעיקר בשל שיפור חיתומי, וזאת בסך של כ- 37 מיליוני ש"ח. לפרטים נוספים ראה סעיף 3.4.2 להלן.

ג. **מרווח פיננסי:** בתקופת הדוח חלה ירידה במרווח הפיננסי אשר השפיעה על תוצאות הקבוצה. הירידה בררווח, כתוצאה מהאמור, לעומת התקופה המקבילה אשתקד הינה בסך של

כ- 37 מיליוני ש"ח לפני מס. ברבעון השני של השנה חלה ירידה במרווח הפיננסי לעומת הרבעון המקביל אשתקד בסך של כ- 5 מיליוני ש"ח לפני מס.

ד. הכנסות מדמי ניהול במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח: סך ההכנסות מדמי ניהול במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בתקופת הדוח, הסתכמו בסך של כ- 413 מיליוני ש"ח (מתוכם כ- 30 מיליוני ש"ח בגין דמי ניהול משתנים), לעומת סך של כ- 375 מיליוני ש"ח (מתוכם כמיליון ש"ח בגין דמי ניהול משתנים), בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בסך של כ- 38 מיליוני ש"ח ברווח לפני מס.

סך ההכנסות מדמי ניהול במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח ברבעון שני של השנה, הסתכמו בכ- 204 מיליוני ש"ח (מתוכם כ- 10 מיליוני ש"ח בגין דמי ניהול משתנים), לעומת סך של כ- 195 מיליוני ש"ח (מתוכם כ- 1 מיליון ש"ח בגין דמי ניהול משתנים), ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הכולל מעסקי ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם בתקופת הדוח בכ- 121 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ- 73 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל מעסקי ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם ברבעון השני של השנה בכ- 53 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ- 28 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד. לפרטים נוספים ראה סעיף 3.4.1 להלן.

הרווח הכולל מעסקי ביטוח כללי, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם בתקופת הדוח בכ- 86 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל בסך של כ- 174 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל מעסקי ביטוח כללי, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם ברבעון השני של השנה בכ- 54 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל בסך של כ- 23 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד. לפרטים נוספים ראה סעיף 3.4.2 להלן.

הרווח הכולל מעסקי ביטוח בריאות, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם בתקופת הדוח בכ- 16 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל בסך של כ- 31 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל מעסקי ביטוח בריאות, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם ברבעון השני של השנה בכ- 11 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל בסך של כ- 14 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד. לפרטים נוספים ראה סעיף 3.4.3 להלן.

הרווח הכולל מפעילות אחרת שאינה מיוחסת למגזרי פעילות, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם בתקופת הדוח בכ- 6 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל בסך של כ- 118 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי בתוצאות הפעילות האחרת לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר מעליית ערך נדל"ן לשימוש עצמי בסך של כ- 126 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל מפעילות אחרת שאינה מיוחסת למגזרי פעילות, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם ברבעון השני של השנה בכ- 12 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד.

3.4 מידע כספי לפי תחומי הפעילות

3.4.1 תחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

עיקרי תוצאות תחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח:

1-12/2016	% שינוי	4-6/2016	4-6/2017	% שינוי	1-6/2016	1-6/2017	באלפי ש"ח
2,884,237	(8.4%)	761,179	697,036	5.2%	1,364,391	1,435,192	פרמיות שהורווחו ברוטו
1,238,314	48.0%	369,243	546,407	255.1%	258,108	916,486	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
807,084	4.7%	194,758	203,937	10.2%	374,940	413,072	הכנסות מדמי ניהול
23,571	66.1%	5,379	8,937	67.2%	10,168	16,997	הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
3,561,938	6.4%	1,041,351	1,107,885	48.2%	1,381,611	2,047,201	עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
482,742	5.9%	120,678	127,829	7.2%	243,795	261,389	הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
520,210	3.6%	123,600	128,015	0.4%	249,509	250,630	
257,128	545.0%	9,138	58,937	114.8%	69,548	149,414	רווח לפני מס
248,957	88.3%	28,042	52,807	66.8%	72,663	121,216	רווח כולל לפני מס

הרווח הכולל מעסקי ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, לפני מס, הסתכם בסך של כ- 121 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס של כ- 73 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של כ- 48 מיליוני ש"ח. העלייה ברווח הכולל נובעת בעיקר מעליה ברווח מפעילות ביטוח חיים בסך של כ- 67 מיליוני ש"ח, מירידה ברווח מפעילות הפנסיה בסך של כ- 7 מיליוני ש"ח ומירידה ברווח מפעילות הגמל בסך של כ- 12 מיליוני ש"ח.

הרווח הכולל מעסקי ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח ברבעון השני של השנה, הסתכם בסך של כ- 53 מיליוני ש"ח, לפני מס, לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ- 28 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד, עלייה של כ- 25 מיליוני ש"ח. העלייה ברווח הכולל ברבעון השני של השנה נובעת בעיקר מגידול ברווח מפעילות ביטוח חיים בסך של כ- 33 מיליוני ש"ח, ומנגד, מירידה ברווח בפעילות הפנסיה בסך של כ- 6 מיליוני ש"ח ומירידה ברווח מפעילות הגמל בסך של כ- 3 מיליוני ש"ח.

לפרטים נוספים ראה פירוט להלן.

תוצאות פעילות ביטוח חיים

1-12/2016	% שינוי	4-6/2016	4-6/2017	% שינוי	1-6/2016	1-6/2017	באלפי ש"ח
2,884,237	(8.4%)	761,179	697,036	5.2%	1,364,391	1,435,192	פרמיות שהורווחו ברוטו
1,012,805	55.2%	291,475	452,311	400.5%	153,722	769,308	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
234,849	26.9%	45,267	57,451	43.2%	86,529	123,926	הכנסות מדמי ניהול
23,571	66.1%	5,379	8,937	67.2%	10,168	16,997	הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
3,358,867	5.0%	963,327	1,011,647	47.5%	1,291,908	1,906,137	עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
339,473	7.9%	84,099	90,750	6.4%	169,991	180,876	הוצאות הנהלה וכלליות
224,957	2.1%	50,660	51,720	(2.1%)	106,711	104,488	
101,228		(30,199)	28,206		(16,566)	81,662	רווח (הפסד) לפני מס
92,856		(11,261)	22,043		(13,391)	53,508	רווח (הפסד) כולל לפני מס

הפרמיות שהורווחו בביטוח חיים הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ- 1,435 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 1,364 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 5.0%. הפרמיות השוטפות בביטוח חיים הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 1,066 מיליוני ש"ח, לעומת פרמיות שוטפות בסך של כ- 951 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 12%. הגידול בפרמיות השוטפות נובע ממכירות חדשות ומגידול בהפקדות הנובע מתיקון מספר 16 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות הגמל) אשר הביא להגדלת שיעורי ההפקדה בפוליסות ביטוחי מנהלים.

הפרמיות החד-פעמיות הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 369 מיליוני ש"ח לעומת פרמיות חד-פעמיות בסך של כ- 413 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 11%. הירידה בפרמיות החד פעמיות נובעת בעיקר מהפקדה חד-פעמית גדולה בתקופה המקבילה אשתקד.

הפרמיות שהורווחו בביטוח חיים הסתכמו ברבעון השני של השנה לסך של כ- 697 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 761 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ- 8.0%. ברבעון השני של השנה הסתכמו הפרמיות השוטפות בביטוח חיים בסך של כ- 545 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 473 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ- 15.0%. הגידול בפרמיות השוטפות נובע ממכירות חדשות ומגידול בהפקדות הנובע מתיקון מספר 16 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות הגמל) אשר הביא להגדלת שיעורי ההפקדה בפוליסות ביטוחי מנהלים. הפרמיות החד-פעמיות הסתכמו ברבעון השני של השנה בסך של כ- 152 מיליוני ש"ח, לעומת פרמיות חד-פעמיות בסך של כ- 288 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ- 47%. הקיטון בפרמיות החד פעמיות נובע מהפקדה חד-פעמית גדולה בתקופה המקבילה אשתקד.

בנוסף, התקבלו בתקופת הדוח תקבולים שנזקפו ישירות להתחייבויות בגין חוזי השקעה (ללא מרכיב סיכון ביטוחי משמעותי) בסך של כ- 487 מיליוני ש"ח לעומת כ- 545 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של כ- 11.0%. ברבעון השני של השנה התקבלו תקבולים שנזקפו ישירות להתחייבויות בגין חוזי השקעה (ללא מרכיב סיכון ביטוחי משמעותי) בסך של כ- 207 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 288 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד, ירידה של כ- 28.0%.

הפוליסות שנפדו בתקופת הדוח הסתכמו בסך של כ- 375 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 274 מיליוני ש"ח, בתקופה מקבילה אשתקד. שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת בתקופת הדוח הינו כ- 3.1% לעומת שיעור של כ- 2.5%, בתקופה המקבילה אשתקד (בנטרול פדיונות בגין פוליסות ללקוחות הגיל השלישי שיעור הפדיונות מעתודה, לרבות ניוד כספי פוליסות עומד על כ- 2.8% לעומת כ- 2.3% בתקופה המקבילה אשתקד).

הפדיונות ברבעון השני של השנה הסתכמו בסך של כ- 181 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 159 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד. שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת ברבעון השני של השנה הינו כ- 3% לעומת כ- 2.9%, ברבעון המקביל אשתקד.

פדיונות בגין פוליסות שהפרמיות בגינן נזקפו ישירות להתחייבויות ביטוח (ללא מרכיב סיכון ביטוחי משמעותי) הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 632 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 513 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, וברבעון השני של השנה הסתכמו הפדיונות בסך של כ- 283 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 265 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הכולל מעסקי ביטוח חיים, לפני מס, בתקופת הדוח הסתכם בסך של כ- 54 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל לפני מס בסך של כ- 13 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד.

השינוי ברווח הכולל מפעילות ביטוח חיים נובע בעיקרו מעליה בריבית חסרת הסיכון בתוספת פרמיית אי הנזילות, אשר הקטינה, בתקופת הדוח, את ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים בגין קצבאות בתשלום וקצבאות שטרם החל תשלום קצבה בגינן ובגין נאותות העתודה בביטוח חיים, ביחס לתקופה המקבילה אשתקד, בסך של כ- 125 מיליוני ש"ח, מגידול בדמי הניהול בסך של כ- 37 מיליוני ש"ח (מתוכם גידול בסך של כ- 29 מיליוני ש"ח בדמי ניהול משתנים אשר נגבו בתקופת הדוח כתוצאה מתשואה חיובית גבוהה יותר בפוליסות תלויות התשואה, בהשוואה לתקופה מקבילה אשתקד), ומנגד מירידה במרווח הפיננסי בסך של כ- 49 מיליוני ש"ח, מגידול בהפרשות ובאומדנים האקטואריים (בעיקר בגין אי כושר עבודה) ביחס לתקופה המקבילה אשתקד ומגידול בהוצאות עמלות כתוצאה מגידול בפעילות.

הרווח הכולל לפני מס ברבעון השני של השנה הסתכם בכ- 22 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל לפני מס בסך של כ- 11 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד.

הגידול ברווח הכולל מפעילות ביטוח חיים ברבעון השני של השנה לעומת הרבעון המקביל אשתקד, נובע בעיקרו מעליה בריבית חסרת הסיכון בתוספת פרמיית אי הנזילות, אשר הקטינה, בתקופת הדוח, את ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים בגין קצבאות בתשלום וקצבאות שטרם החל תשלום קצבה בגינן ובגין נאותות העתודה בביטוח חיים, ביחס לתקופה המקבילה אשתקד, בסך של כ- 49 מיליוני ש"ח, מגידול בדמי הניהול בסך של כ- 12 מיליוני ש"ח (מתוכם גידול בסך של כ- 9 מיליוני ש"ח בדמי ניהול משתנים אשר נגבו בתקופת הדוח כתוצאה מתשואה חיובית גבוהה יותר בפוליסות תלויות התשואה בהשוואה לתקופה מקבילה אשתקד), ומנגד מירידה במרווח הפיננסי בסך של כ- 15 מיליוני ש"ח, משינוי בהפרשות ובאומדנים האקטואריים בניכוי רווחים חיתומיים, ביחס לרבעון המקביל אשתקד, ומגידול בהוצאות עמלות והנהלה וכלליות, כתוצאה מגידול בפעילות.

פוליסות תלויות תשואה

כספי עתודות הביטוח הנצברים בפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה מושקעים לפי הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) ותקנותיו. רווחי השקעות אלו נזקפים לזכות המבוטחים בניכוי דמי ניהול.

התחייבויות הנובעות מפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה ליום 30 ביוני 2017, הסתכמו בסך של כ- 23,716 מיליוני ש"ח בהשוואה לסך של כ- 21,810 מיליוני ש"ח ליום 30 ביוני 2016, עלייה של כ- 1,906 מיליוני ש"ח המהווה גידול של כ- 9%. הגידול נובע בעיקר מהכנסות מפרמיות בניכוי פדיונות ופירעונות של אותן פוליסות וכן מתשואה חיובית שהושגה בתקופה שהסתיימה בתאריך הדוח.

פרטים בדבר שיעורי התשואות בפוליסות משתתפות ברווחים:

פוליסות שהוצאו בשנים 1992-2003 (ק"ן י')

1-12/2016	4-6/2016	4-6/2017	1-6/2016	1-6/2017	
3.98%	0.47%	0.70%	0.37%	2.02%	תשואה ריאלית לפני תשלום דמי ניהול
2.85%	0.31%	0.46%	0.06%	1.46%	תשואה ריאלית אחרי תשלום דמי ניהול
3.66%	0.99%	1.60%	(0.03%)	2.73%	תשואה נומינלית לפני תשלום דמי ניהול
2.54%	0.82%	1.36%	(0.34%)	2.16%	תשואה נומינלית אחרי תשלום דמי ניהול

פוליסות שהוצאו החל משנת 2004 (ק"ן י' החדשה)

1-12/2016	4-6/2016	4-6/2017	1-6/2016	1-6/2017	
3.98%	0.47%	0.70%	0.37%	2.02%	תשואה ריאלית לפני תשלום דמי ניהול
2.90%	0.22%	0.45%	(0.13%)	1.50%	תשואה ריאלית אחרי תשלום דמי ניהול
3.66%	0.99%	1.60%	(0.03%)	2.73%	תשואה נומינלית לפני תשלום דמי ניהול
2.59%	0.73%	1.35%	(0.53%)	2.21%	תשואה נומינלית אחרי תשלום דמי ניהול

פרטים בדבר רווחי ההשקעה שנזקפו למבוטחים בפוליסות משתתפות ברווחים ודמי הניהול (במיליוני ש"ח)

1-12/2016	4-6/2016	4-6/2017	1-6/2016	1-6/2017	במיליוני ש"ח
502.9	169.5	278.2	(46.0)	460.2	רווחי (הפסדי) ההשקעה הנומינליים שנזקפו למבוטחים לאחר דמי הניהול
177.4	44.0	47.3	85.1	93.7	דמי ניהול קבועים
56.7	1.0	10.4	1.0	30.2	דמי ניהול משתנים
234.1	45.0	57.7	86.1	123.9	סך-הכל דמי ניהול

בפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה שהונפקו בשנים 1991 עד 2003 רשאי מבטח לגבות דמי ניהול קבועים ודמי ניהול משתנים בשיעורים הקבועים בתקנות והנגזרים מהתשואה הריאלית של תיק ההשקעות. דמי הניהול המשתנים נגבים רק בגין תשואה ריאלית חיובית. במידה והושגה תשואה ריאלית שלילית, המבטח מנוע מגביית דמי הניהול המשתנים עד אשר התשואה שתושג תכסה את ההפסד הריאלי המצטבר. יצוין, כי בכל הנוגע לפוליסות תלויות תשואה שהונפקו החל משנת 2004, דמי הניהול הנגבים הינם דמי ניהול קבועים בלבד ואשר על כן, להפסדים או לרווחים הריאליים מהשקעות אין השלכה ישירה כאמור על גביית דמי ניהול אלה.

ההכנסות מדמי ניהול בפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 124 מיליוני ש"ח לעומת כ- 86 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של כ- 38 מיליוני ש"ח. העלייה בדמי הניהול נובעת בעיקר מגביית דמי ניהול משתנים בתקופת הדוח בסך של כ- 30 מיליון ש"ח לעומת התקופה המקבילה אשתקד בה גביית דמי ניהול משתנים הסתכמה בכמיליון ש"ח.

הכנסות מדמי הניהול בפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה ברבעון השני של השנה הסתכמו בסך של כ- 58 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 45 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה

אשתקד. העלייה בדמי הניהול נובעת בעיקר מהתשוואה הריאלית החיובית שהושגה ברבעון השני של השנה לעומת זו שהושגה ברבעון המקביל אשתקד.

תוצאות פעילות הפנסיה

1-12/2016	% שינוי	4-6/2016	4-6/2017	% שינוי	1-6/2016	1-6/2017	באלפי ש"ח
466,085	(3.3%)	122,642	118,582	(0.7%)	235,664	234,033	הכנסות מדמי ניהול
292	(49.4%)	83	42	(69.2%)	182	56	הכנסות אחרות
1,283	48.5%	586	870	37.9%	734	1,013	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
117,402	(1.1%)	30,090	29,769	6.5%	61,633	65,641	עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
223,267	3.8%	55,017	57,081	1.7%	107,609	109,442	הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
126,991	(14.6%)	38,204	32,644	(10.9%)	67,338	60,019	רווח לפני מס
127,112	(14.5%)	38,182	32,658	(10.9%)	67,298	59,980	רווח כולל לפני מס

לתאריך הדוח, הקבוצה מנהלת באמצעות מנורה מבטחים פנסיה וגמל עבור עמיתי קרנות הפנסיה החדשות, נכסים בסך של כ- 94,568 מיליוני ש"ח לעומת נכסים בסך של כ- 80,915 מיליוני ש"ח ליום 30 ביוני, 2016, גידול של כ- 17%. בתקופת הדוח נגבו דמי גמולים בסך של כ- 5,057 מיליוני ש"ח לעומת גבייה בסך של כ- 4,485 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 13%. ברבעון השני של השנה נגבו דמי גמולים בסך של כ- 2,599 מיליוני ש"ח לעומת גבייה של כ- 2,364 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 10%.

בתקופת הדוח, נרשם רווח כולל לפני מס בפעילות הפנסיה בסך של כ- 60 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס של כ- 67 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה ברווח בתקופת הדוח נובעת בעיקרה מגידול בעמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות והוצאות הנהלה וכלליות אחרות, בסך של כ- 6 מיליוני ש"ח וירידה בהכנסות מדמי ניהול בסך של כ- 2 מיליוני ש"ח.

ברבעון השני של השנה, נרשם רווח כולל לפני מס בפעילות הפנסיה בסך של כ- 33 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס של כ- 38 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד. הירידה ברווח נובעת בעיקרה מירידה בהכנסות מדמי ניהול בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח ומעלייה בהוצאות הנהלה וכלליות בסך של כ- 2 מיליוני ש"ח.

תוצאות פעילות קופות הגמל

תוצאות הפעילות בענף הגמל המתבצעת בחברות מאוחדות, מנורה מבטחים פנסייה וגמל ומנורה מבטחים מהנדסים.

1-12/2016	% שינוי	4-6/2016	4-6/2017	% שינוי	1-6/2016	1-6/2017	באלפי ש"ח
106,150	3.9%	26,849	27,904	4.5%	52,747	55,113	הכנסות מדמי ניהול
224,226	20.8%	77,182	93,226	41.0%	103,652	146,165	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
203,071	23.3%	78,024	96,238	57.3%	89,703	141,064	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
25,867	12.7%	6,489	7,310	22.2%	12,171	14,872	עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
72,218	6.0%	18,338	19,447	5.2%	35,659	37,513	הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
311	2.9%	47	48	7.2%	90	96	הוצאות מימון
28,909		1,133	(1,913)	(58.8%)	18,776	7,733	רווח (הפסד) לפני מס
28,989		1,121	(1,894)	(58.8%)	18,756	7,728	רווח (הפסד) כולל לפני מס

לתאריך הדוח, הקבוצה מנהלת עבור עמיתי קופות הגמל, נכסים בסך של כ- 23,183 מיליוני ש"ח, מתוכם סך של כ- 4,727 מיליוני ש"ח בקופות גמל מבטיחות תשואה, לעומת נכסים בסך של כ- 20,807 מיליוני ש"ח, מתוכם 4,681 מיליוני ש"ח בקופות גמל מבטיחות תשואה נכון ליום 30 ביוני, 2016, גידול של כ- 11%. בתקופת הדוח נגבו דמי גמולים בסך של כ- 997 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 755 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של כ- 32%. ברבעון השני של השנה נגבו דמי גמולים בסך של כ- 527 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 385 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, עליה של כ- 37%.

בתקופת הדוח נרשם רווח כולל לפני מס בסך של כ- 8 מיליוני ש"ח לעומת רווח בסך של כ- 19 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה ברווח נובעת מירידה במרווח בין ההכנסות מהשקעות לבין ההתחייבות לעמיתים בקופות גמל מבטיחות תשואה בסך של כ- 9 מיליוני ש"ח, מגידול, הוצאות עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות וכן הוצאות הנהלה וכלליות, בסך של כ- 5 מיליוני ש"ח, ומנגד מגידול בהכנסות מדמי ניהול בסך של 2 מיליוני ש"ח.

ברבעון השני של השנה נרשם הפסד בסך של כ- 2 מיליוני ש"ח, לעומת רווח בסך של כמיליון ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד. הירידה ברווח נובעת מירידה במרווח בין ההכנסות מהשקעות לבין ההתחייבות לעמיתים בקופות גמל מבטיחות תשואה בסך של כ- 2 מיליוני ש"ח, מגידול בהוצאות עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות וכן הוצאות הנהלה וכלליות, בסך של כ- 2 מיליוני ש"ח, ומנגד מגידול בהכנסות מדי ניהול בסך של כמיליון ש"ח.

3.4.2 תוצאות פעילות מגזר ביטוח כללי

עסקי הביטוח הכללי נחלקים לארבעה תחומי פעילות: רכב רכוש, רכב חובה ביטוח רכוש ואחרים וביטוחי חבויות אחרים.

1-12/2016	% שינוי	4-6/2016	4-6/2017	% שינוי	1-6/2016	1-6/2017	באלפי ש"ח
3,386,598	1.1%	782,093	790,688	1.2%	1,825,476	1,847,364	פרמיות ברוטו
111,597	40.2%	48,423	67,868	68.3%	49,767	83,751	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
97,673	21.2%	24,712	29,951	19.3%	47,790	57,021	הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
2,422,944	(4.8%)	572,012	544,736	(17.6%)	1,293,856	1,066,015	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
659,213	3.5%	160,685	166,237	1.5%	320,259	325,153	הוצאות הנהלה וכלליות
122,213	13.5%	27,459	31,155	9.6%	57,281	62,784	
(210,302)	5507.5%	1,012	56,748		(217,436)	85,235	רווח (הפסד) לפני מס
(180,740)	134.8%	22,997	54,005		(173,548)	86,337	רווח (הפסד) כולל לפני מס

הכנסות מפרמיה ברוטו בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 1,847 מיליוני ש"ח בהשוואה לסך של כ- 1,825 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 1.1%. הגידול נובע מעלייה בפרמיה בתחום רכב רכוש בסך של כ- 53 מיליוני ש"ח, מעלייה בפרמיה בתחום רכב חובה בסך של כמיליון ש"ח, מירידה בפרמיה בענפי רכוש ואחרים בסך של כ- 30 מיליוני ש"ח, ובענפי חבויות אחרים ירידה בסך של 2 מיליוני ש"ח.

הכנסות מפרמיה ברוטו ברבעון השני של השנה הסתכמו בכ- 791 מיליוני ש"ח בהשוואה להכנסות בסך של כ- 782 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 1.1%. הגידול נובע מעלייה בפרמיה בתחום רכב רכוש בסך של כ- 28 מיליוני ש"ח, מעלייה בפרמיות בתחום רכב חובה בסך של כ- 5 מיליוני ש"ח, ומנגד, מירידה בסך של כ- 15 מיליוני ש"ח בענפי חבויות אחרים ומירידה בסך של כ- 9 מיליוני ש"ח, בענפי רכוש ואחרים. לפירוט השינוי בפרמיה ברוטו ראה להלן.

הרווח הכולל לפני מס מעסקי ביטוח כללי בתקופת הדוח הסתכם בסך של כ- 86 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל לפני מס בסך של כ- 174 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה ברווח נובעת מעלייה ברווח הכולל בתחום פעילות רכב חובה בסך של כ- 116 מיליוני ש"ח, מעלייה ברווח הכולל בתחום ביטוח רכב רכוש בסך של כ- 85 מיליוני ש"ח, מעלייה ברווח הכולל בענפי רכוש אחרים, בסך של כ- 2 מיליוני ש"ח ומקיטון בהפסד בענפי חבויות אחרים, בסך של כ- 57 מיליוני ש"ח.

הרווח הכולל לפני מס מעסקי ביטוח כללי ברבעון השני של השנה הסתכם בכ- 54 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל בסך של כ- 23 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד. העלייה ברווח נובעת מעלייה ברווח הכולל בתחום פעילות רכב רכוש בסך של כ- 27 מיליוני ש"ח, מעלייה ברווח הכולל בענפי חבויות אחרים בסך של כ- 17 מיליוני ש"ח ומעלייה ברווח הכולל בענפי רכוש אחרים בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח, מנגד, מירידה ברווח הכולל בתחום ביטוח רכב חובה בסך של כ- 17 מיליוני ש"ח. לפירוט השינוי ברווח הכולל בענפי הביטוח הכללי ראה להלן.

3.4.2.1 פרמיות ברוטו והרווח הכולל לפי תחומי פעילות בביטוח כללי

סה"כ	חבויות	רכוש ואחרים	רכב רכוש	רכב חובה	(באלפי ש"ח)
סה"כ פרמיות ברוטו					
1,847,364	184,124	295,027	921,968	446,245	1-6/2017
1,825,476	186,572	324,971	868,666	445,267	1-6/2016
790,688	62,675	127,240	405,553	195,220	4-6/2017
782,093	77,689	135,910	377,948	190,546	4-6/2016
3,386,598	323,974	613,996	1,612,729	835,899	1-12/2016
רווח (הפסד) כולל					
86,337	(10,993)	32,506	63,863	961	1-6/2017
(173,548)	(67,677)	30,552	(20,794)	(115,629)	1-6/2016
54,005	2,162	17,572	37,782	(3,511)	4-6/2017
22,997	(15,015)	13,733	11,069	13,210	4-6/2016
(180,740)	(77,556)	49,789	(25,419)	(127,554)	1-12/2016

3.4.2.2 עיקרי תוצאות הפעילות בתחום רכב חובה

1-12/2016	% שינוי	4-6/2016	4-6/2017	% שינוי	1-6/2016	1-6/2017	באלפי ש"ח
835,899	2.5%	190,546	195,220	0.2%	445,267	446,245	פרמיות ברוטו
48,177	58.4%	22,628	35,842	114.4%	19,723	42,279	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
888,131	1.8%	195,158	198,692	(27.1%)	503,976	367,621	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
80,023	7.4%	19,316	20,740	1.9%	38,411	39,132	הוצאות הנהלה וכלליות
32,390	28.0%	7,235	9,260	25.2%	15,052	18,841	
(146,369)	332.9%	(161)	(697)		(142,560)	1,698	רווח (הפסד) לפני מס
(127,554)		13,210	(3,511)		(115,629)	961	רווח (הפסד) כולל לפני מס

ההכנסות מפרמיות ברוטו בתקופת הדוח הסתכמו בסך של כ- 446 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 445 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות מפרמיות ברוטו ברבעון השני של השנה הסתכמו בסך של כ- 195 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 191 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הכולל לפני מס בתקופת הדוח הסתכם בסך של כמיליון ש"ח לעומת הפסד של כ- 116 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר מהקיטון בהפרשה בגין עדכון תקנות ההיוון בסך של כ- 156 מיליוני ש"ח לפני מס וכתוצאה מהשפעת ריבית חסרת סיכון בסך של כ- 17 מיליוני ש"ח, ומנגד, מהתפתחות שלילית בתביעות, ומעדכוני הנחות ואומדנים אקטואריים אחרים.

ההפסד הכולל לפני מס ברבעון השני של השנה הינו בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ- 13 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון ברווח לעומת הרבעון המקביל אשתקד נובע בעיקר מהתפתחות שלילית בתביעות, עדכוני הנחות ואומדנים אקטואריים אחרים, ומנגד, מקיטון בהפרשה בגין עדכון תקנות ההיוון בסך של כ- 30 מיליוני ש"ח וכתוצאה מהשפעת ריבית חסרת סיכון, בסך של כ- 6 מיליוני ש"ח.

3.4.2.3 עיקרי תוצאות הפעילות בתחום רכב רכוש

1-12/2016	% שינוי	4-6/2016	4-6/2017	% שינוי	1-6/2016	1-6/2017	באלפי ש"ח
1,612,729	7.3%	377,948	405,553	6.1%	868,666	921,968	פרמיות ברוטו
27,993	44.2%	11,076	15,971	68.3%	12,766	21,482	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
4,457		1,619	(1,269)	36.6%	1,316	1,798	הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
1,164,938	(1.5%)	277,904	273,794	(4.6%)	571,552	545,262	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
347,119	5.7%	84,585	89,380	5.4%	167,007	175,950	הוצאות הנהלה וכלליות
47,702	11.8%	11,039	12,340	7.0%	23,196	24,824	
(31,355)	443.4%	7,038	38,247		(28,714)	63,668	רווח (הפסד) לפני מס
(25,419)	241.3%	11,069	37,782		(20,794)	63,863	רווח (הפסד) כולל לפני מס

הפרמיות ברוטו הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 922 מיליוני ש"ח לעומת כ- 869 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 6%. הפרמיות ברוטו הסתכמו ברבעון השני של השנה בסך של כ- 406 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 378 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ- 7%. הגידול בפרמיות נובע בעיקר כתוצאה מעליה בתעריפים.

הרווח הכולל לפני מס בתקופת הדוח הינו בסך של כ- 64 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל לפני מס בסך של כ- 21 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נובע בעיקר משיפור בתוצאות החיתומיות, מהתפתחות תביעות, עדכוני הנחות ואומדנים אקטואריים אחרים ביחס לתקופה מקבילה אשתקד. מנגד, חל גידול בהוצאות עמלות בסך של כ- 9 מיליוני ש"ח כתוצאה מהגידול בהיקפי הפרמיות.

הרווח הכולל לפני מס ברבעון השני של השנה הינו בסך של כ- 38 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס של כ- 11 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד. הגידול ברווח נובע בעיקר משיפור בתוצאות החיתומיות, מהתפתחות תביעות, עדכוני הנחות ואומדנים אקטואריים אחרים ביחס לרבעון המקביל אשתקד. מנגד, חל גידול בהוצאות עמלות בסך של כ- 8 מיליוני ש"ח כתוצאה מגידול בהיקפי הפרמיות.

תחום פעילות ביטוח רכב רכוש

1-12/2016		4-6/2016		4-6/2017		1-6/2016		1-6/2017		
שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	
75%	76%	73%	74%	66%	65%	77%	77%	67%	67%	Loss Ratio
104%	104%	101%	101%	96%	93%	106%	105%	95%	95%	Combined Loss Ratio

3.4.2.4 עיקרי תוצאות הפעילות בתחום ביטוח רכוש ואחרים

1-12/2016	% שינוי	4-6/2016	4-6/2017	% שינוי	1-6/2016	1-6/2017	באלפי ש"ח
613,996	(6.4%)	135,910	127,240	(9.2%)	324,971	295,027	פרמיות ברוטו
11,254	7.5%	3,775	4,058	7.2%	5,434	5,827	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
85,053	15.1%	21,025	24,195	4.3%	42,415	44,258	הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוץ ביטוח בשייר
104,393	(11.0%)	28,336	25,223	(5.3%)	51,140	48,446	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
163,359	(1.0%)	39,536	39,160	(4.3%)	80,227	76,782	הוצאות הנהלה וכלליות
28,037	(4.8%)	6,081	5,787	(11.4%)	12,562	11,132	
48,537	0	13,071	17,402	9.7%	29,396	32,234	רווח לפני מס
49,789	0	13,733	17,572	6.4%	30,552	32,506	רווח כולל לפני מס

הפרמיות ברוטו הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 295 מיליוני ש"ח לעומת כ- 325 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של כ- 9%. הפרמיות ברוטו הסתכמו ברבעון השני של השנה בכ- 127 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 136 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, ירידה של כ- 6%. הירידה בפרמיות נובעת מקיטון בתיק הלקוחות.

הרווח הכולל לפני מס בתקופת הדוח הינו בסך של כ- 33 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ- 31 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הכולל לפני מס ברבעון השני של השנה הינו בסך של כ- 18 ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס של כ- 14 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד.

ענפי ביטוח רכוש אחרים

1-12/2016		4-6/2016		4-6/2017		1-6/2016		1-6/2017		
שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	
39%	45%	41%	31%	42%	83%	37%	42%	39%	84%	Loss Ratio
85%	78%	85%	62%	79%	113%	81%	73%	78%	114%	Combined Loss Ratio

3.4.2.5 עיקרי תוצאות הפעילות בתחום ענפי חבויות אחרים

1-12/2016	% שינוי	4-6/2016	4-6/2017	% שינוי	1-6/2016	1-6/2017	באלפי ש"ח
323,974	(19.3%)	77,689	62,675	(1.3%)	186,572	184,124	פרמיות ברוטו
24,173	9.6%	10,944	11,997	19.6%	11,844	14,163	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
7,805	54.1%	2,002	3,086	46.2%	3,957	5,785	הכנסות מעמלות
265,482	(33.4%)	70,614	47,027	(37.4%)	167,188	104,686	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
68,712	(1.7%)	17,248	16,957	(3.8%)	34,614	33,289	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
14,084	21.4%	3,104	3,768	23.4%	6,471	7,987	הוצאות הנהלה וכלליות
(81,115)		(18,936)	1,796	(83.6%)	(75,558)	(12,365)	רווח (הפסד) לפני מס
(77,556)		(15,015)	2,162	(83.8%)	(67,677)	(10,993)	רווח (הפסד) כולל לפני מס

הפרמיות ברוטו הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 184 מיליוני ש"ח לעומת כ- 187 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של כ- 1.1%. הפרמיות ברוטו הסתכמו ברבעון השני של השנה בכ- 63 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 78 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, ירידה של כ- 19%. הירידה בפרמיות נובעת מקיטון בתיק הלקוחות עקב אי חידוש פוליסות הפסדיות.

ההפסד הכולל לפני מס בתקופת הדוח הינו בסך של כ- 11 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל לפני מס של כ- 68 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר מקיטון בהפרשה בגין עדכון תקנות ההיוון בסך של כ- 29 מיליוני ש"ח, משיפור חיתומי, מהתפתחות תביעות, עדכוני הנחות ואומדנים אקטואריים.

הרווח הכולל לפני מס ברבעון השני של השנה הינו בסך של כ- 2 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל לפני מס של כ- 15 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד. השינוי ברווח לעומת הרבעון המקביל אשתקד נובע בעיקר מקיטון בהפרשה בגין עדכון תקנות ההיוון בסך של כ- 3 מיליוני ש"ח, משיפור חיתומי, ומהתפתחות תביעות, עדכוני הנחות ואומדנים אקטואריים אחרים.

3.4.3 תוצאות פעילות תחום ביטוח בריאות

1-12/2016	% שינוי	4-6/2016	4-6/2017	% שינוי	1-6/2016	1-6/2017	באלפי ש"ח
626,790	13.5%	153,769	174,462	12.5%	304,058	341,971	פרמיות שהורווחו ברוטו
27,006	92.2%	5,786	11,123	33.0%	13,431	17,861	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
8,307	116.3%	1,755	3,796	52.3%	5,175	7,879	הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
283,848	(13.0%)	89,729	78,025	(14.1%)	174,460	149,864	עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
205,618	14.9%	50,213	57,691	12.7%	102,215	115,230	הוצאות הנהלה וכלליות
34,911	11.3%	8,008	8,916	9.5%	16,378	17,941	רווח (הפסד) לפני מס
14,529		(18,238)	11,740		(32,014)	19,365	רווח (הפסד) כולל לפני מס
13,909		(14,148)	10,955		(31,416)	15,530	מס

ההכנסות מפרמיות שהורווחו בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 342 מיליוני ש"ח לעומת כ- 304 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 13%. ההכנסות מפרמיות שהורווחו ברבעון השני של השנה הסתכמו בכ- 174 מיליוני ש"ח לעומת כ- 154 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ- 14%. העלייה בפרמיות נובעת מגידול בהיקף תיק הלקוחות.

הרווח הכולל לפני מס בתקופת הדוח הסתכם בסך של כ- 16 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל לפני מס בסך של כ- 31 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי ברווח נובע בעיקר מהשפעת השינוי בריבית חסרת הסיכון בתוספת פרמיית אי נזילות בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בסך של כ- 50 מיליוני ש"ח.

הרווח הכולל לפני מס ברבעון השני של השנה הינו בסך של כ- 11 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל לפני מס בסך של כ- 14 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד. השינוי נובע בעיקר מהשפעת השינוי בריבית חסרת הסיכון בתוספת פרמיית אי נזילות ברבעון השני לעומת הרבעון המקביל אשתקד, בסך של כ- 27 מיליוני ש"ח לפני מס.

4. תזרים מזומנים

1-12/2016	% שינוי	4-6/2016	4-6/2017	% שינוי	1-6/2016	1-6/2017	באלפי ש"ח
תזרימי מזומנים, נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות):							
1,357,367	(57.7%)	(147,053)	(62,198)	(86.4%)	557,326	75,532	שוטפת
(529,825)		(22,465)	28,838	(6.6%)	(137,926)	(128,858)	השקעה
187,099	969.6%	(5,277)	(56,442)	808.6%	(6,610)	(60,055)	מימון
(4,096)		6,316	(27,992)	1458.0%	(2,634)	(41,043)	הפרשי שער בגין יתרות מזומנים ושווי מזומנים
1,010,545	(30.1%)	(168,479)	(117,794)		410,156	(154,424)	גידול (קטיון) ביתרת המזומנים
2,727,555	21.0%	2,127,166	2,573,131	21.0%	2,127,166	2,573,131	יתרת מזומנים לתום תקופה

5. מקורות מימון

יתרת ההתחייבויות הפיננסיות לתאריך הדוח הינה כ- 2,098 מיליוני ש"ח לעומת 2,089 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016.

היקפן הממוצע של ההתחייבויות הפיננסיות בתקופת הדוח, הסתכם לסך של כ- 2,094 מיליוני ש"ח. לחברה (בסולו) התחייבויות פיננסיות המסתכמות, נכון לתאריך הדוח, לסך של כ- 771 מיליוני ש"ח שמקורן בהנפקת שלוש סדרות אג"ח ואשר פירעונן פרוס על פי לוחות הסילוקין על פני 10 שנים. החברה רואה חשיבות לשמירה על נכסים פיננסיים זמינים בהיקף הנדרש לצורך פירעון תשלומי האג"ח וכן לצורך מתן מענה לצרכיה השוטפים ולפעילות החברות המוחזקות. לעניין זה יצוין, כי לחברה נכסים שוטפים, נכון לתאריך הדוח, בהיקף של כ- 463 מיליוני ש"ח. לעניין דיבידנדים מחברות מוחזקות ראה סעיף 1.3.4 לעיל וסעיף 11.8 להלן. לענין דיבידנד בהיקף של כ- 50 מיליוני ש"ח אשר שולם בחודש אפריל 2017, ראה סעיף 1.3.7 לעיל. לעניין דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן, ראה סעיף 11.7 להלן. במסגרת דירוג אגרות החוב שגייסה, הצהירה החברה על כוונתה לשמור על נכסים נזילים וקווי אשראי בשיעור של 100% מהחזרי החוב (קרן וריבית) שנה מראש, בהתאם ללוח הסילוקין של אגרות החוב. לעניין תשלום קרן לאחר תאריך המאזן, ראה סעיף 11.9 להלן.

חלק ב' - דיווח בדבר חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם

6. חשיפה לסיכוני שוק

בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, הדיווח על סיכוני שוק ודרכי ניהולם מתייחס לחשיפות של החברה והחברות המאוחדות שלה, למעט חברות ביטוח. במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2017 לא חל שינוי מהותי בחשיפות החברה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם, לעומת האמור בדוח התקופתי לשנת 2016.

חלק ג' היבטי ממשל תאגידי

7. גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בחברה

זהות האורגנים המופקדים על בקרת-על בתאגיד:

האורגנים המופקדים על בקרת העל בתאגיד הינם המנכ"ל ומנהל הכספים, ברמת ההנהלה, וכן הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים של החברה, כהגדרתה בתקנות החברות (הוראות ותנאים לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים), התש"ע-2010, שהינה ועדת המאזן שמונתה על ידי דירקטוריון החברה, ואשר תפקידה, בין היתר, לדון ולהמליץ בפני דירקטוריון החברה בנושאים הנוגעים לדוחות הכספיים של החברה, ובכלל זה, ההערכות והאומדנים אשר נעשו בקשר עם הדוחות הכספיים, הבקורות הפנימיות הקשורות בדיווח הכספי, שלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים, חוות דעתו של רואה החשבון המבקר, המדיניות החשבונאית שאומצה והטיפול החשבונאי שיושם בעניינים המהותיים של התאגיד (להלן: "ועדת המאזן"). יצוין, כי ועדת המאזן איננה ועדת הביקורת של החברה.

חברי הוועדה

נכון למועד פרסום הדוח, בוועדת המאזן מכהנים שלושה חברים, אשר כולם משמשים כדירקטורים בחברה, כלהלן: ה"ה חזי צאיג (דח"צ וי"ר ועדת מאזן), אורלי ירקוני (דירקטורית בלתי תלויה), שהינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית וחיים אהרון (דח"צ), שהינו בעל כשירות מקצועית. לכל חברי הוועדה יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים. לפרטים בדבר כישוריהם וניסיונם של הדירקטורים אשר בהסתמך עליהם רואה אותם החברה כמי שיש בידם את היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים, ראו דוח פרטים נוספים בדוח התקופתי. כל חברי ועדת המאזן חתמו על הצהרות, בהתאם לתקנות החברות (הוראות ותנאים לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים), התש"ע-2010. יצוין, כי ה"ה צאיג וירקוני הינם חברים במקביל בוועדת המאזן של מנורה מבטחים ביטוח. בישיבות ועדת המאזן נוכחים גם רואי החשבון המבקרים של החברה.

הליך אישור הדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים של החברה נדונו בישיבת ועדת המאזן אשר התקיימה ביום 28 באוגוסט 2017. כל חברי ועדת המאזן נכחו בישיבה הנ"ל. בנוסף, השתתפו בישיבה נושאי משרה ומנהלים בקבוצה, כמפורט להלן: ה"ה ארי קלמן, מנכ"ל; ערן גריפל, יו"ר הדירקטוריון; שי קומפל, מנהל הכספים; שמעון עיר-שי, היועץ המשפטי ואתי הירשמן, מבקרת הפנים. כמו כן, נכחו רואי החשבון המבקרים ונושאי משרה בחברה הבת - מנורה מבטחים ביטוח, כלהלן - ה"ה מוטי רוזן, מנכ"ל; אילן שגב, מנהל הכספים; מיכאל קלמן, מנהל אגף ביטוח כללי; אלעד שלף, מנהל אגף עסקים; יוני טל, מנהל אגף השקעות, יואב הורוביץ, מנהל אגף ביטוח חיים, רותי יהודיף כהן, מנהלת הסיכונים; גולן סעד, מנהל תחום SOX, דן בר-און, האקטואר הראשי; נעמה חשמונאי אקטוארית ממונה (ביטוח כללי); רגינה אדין-חייקין, אקטוארית ממונה (ביטוח חיים); זיו כהן, מנהל תחום חשבות וכספים, ונציגת מזכירות חברה.

טיוטת הדוח הכספי הביניים של החברה ליום 30 ביוני 2017, לרבות דוח הדירקטוריון, נמסרו לחברי ועדת המאזן ולחברי הדירקטוריון בעוד מועד, מספר ימים לפני מועד אישורם.

ועדת המאזן בחנה, באמצעות הצגה מפורטת של נושאי המשרה בחברה, את הסוגיות המהותיות בדיווח הכספי, ובכלל זה, הוצגו ונבחנו הערכות ואומדנים שנעשו בקשר עם הדוחות הכספיים; הליכי הבקורות הפנימיות הקשורות לדיווח הכספי; שלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים; המדיניות החשבונאית והטיפול החשבונאי שיושם בעניינים מהותיים ונתוני הדוחות הכספיים של החברה. בנוסף, הוצגו נתונים הנכללים בדוחות הכספיים לרבות מידע הנוגע למצב הכספי והתפעולי של החברה.

במסגרת הדיונים הנ"ל נבחנה אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

חברי הוועדה בחנו את שיקול דעת ההנהלה שהופעל בסוגיות השונות ולאחר שמיעת עמדת רואה החשבון המבקר של החברה, הגיעו חברי הוועדה למסקנה כי החברה יישמה מדיניות חשבונאית נאותה והשתמשה באומדנים והערכות נאותים. הוועדה גיבשה את המלצותיה בנושאים השונים שנדונו והמליצה לדירקטוריון לאשר את דוח הביניים לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2017.

חלק ד' - גילוי ייעודי למחזיקי אגרות חוב

8. פרטים בדבר תעודות התחייבות של התאגיד

בהמשך לאמור בסעיף 1.3.5 לעיל, בדבר החלפת נאמן אגרות חוב (סדרה א'), לא חל שינוי מהותי ביחס לאמור בסעיף 8 לדוח הדירקטוריון בדוח התקופתי.

חלק ה'- הוראות גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי של התאגיד

9. דיווח בדבר אומדנים חשבונאיים קריטיים

לא חלו שינויים מהותיים באומדנים חשבונאיים קריטיים, לעומת האמור בדוח התקופתי לשנת 2016.

10. הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

הגופים המוסדיים בקבוצה מקיימים את ההליך הנדרש על פי סעיף 302 לחוק "סרבנס אוקסלי", הכל בהתאם להנחיות הממונה. בהקשר זה, מיסדו הגופים המוסדיים בקבוצה תהליכי עבודה הכוללים, בין היתר, תהליכי גילוי ודיון באירועים המשפיעים על הגילוי בהשתתפות הגורמים השותפים להכנת הדוחות הכספיים.

בהתאם ובהמשך לאמור, הנהלות הגופים המוסדיים, בשיתוף עם המנכ"לים וסמנכ"לי הכספים שלהם, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הגופים המוסדיים הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה ובמועד שנקבע בהוראות אלו. בנוסף, במהלך הרבעון, המסתיים ביום 30 ביוני, 2017 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגופים המוסדיים על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

11. אירועים לאחר תאריך המאזן

11.1 סיום כהונה ומינוי מנכ"ל – מנורה מבטחים ביטוח

ביום 31 ביולי 2017, הודיע ה"ה מוטי רוזן, מנכ"ל מנורה מבטחים ביטוח על רצונו לסיים את תפקידו, וזאת לאחר כ- 7 שנים בהן כיהן בתפקיד האמור ובתפקידים נוספים בקבוצת מנורה מבטחים. בהמשך לאמור, החליט דירקטוריון מנורה מבטחים ביטוח למנות לתפקיד את ה"ה יהודה בן אסאייג, וזאת בתוקף מיום 1 בספטמבר, 2017, ולאחר שנתקבל אישור הממונה למינוי. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום זה (אסמכתא: 2017-01-066010).

11.2 הסכם קיבוצי

ביום 30 ביולי 2017, חתמה מנורה מבטחים ביטוח על הסכם קיבוצי עם ההסתדרות העובדים הכללית החדשה ועם ועד העובדים היציג (להלן: "ההסכם"). ההסכם אושר על ידי דירקטוריון מנורה מבטחים ביטוח ביום 31 ביולי, 2017.

עיקרי ההסכם הינם כדלקמן: תקופת ההסכם הינה מיום 1 באוגוסט, 2017 ועד ליום 31 בדצמבר, 2020 (להלן: "תקופת ההסכם"), ובהתאם להסכמת הצדדים, בתקופת תוקפו של ההסכם הצדדים ישמרו על שקט תעשייתי לגבי העניינים והנושאים המוסדרים בו; ההסכם יחול על כל עובדי מנורה מבטחים ביטוח, למעט עובדים בתפקידים ספציפיים שהוגדרו בהסכם ומנהלים בדרג שהוגדר בהסכם; בהסכם נקבעו הסדרים לעניין קבלת עובדים, תקופת ניסיון והענקת קביעות, איוש משרות, ניווד עובדים, ביטוח פנסיוני וזכויות סוציאליות ונלוות, חופשה והבראה, סדרי ושעות עבודה, נהלים וכללי התנהגות בעבודה, הודעה מוקדמת והליכי סיום העסקתם של עובדים; החל משכר החודש העוקב למועד חתימת ההסכם, יעמוד שכר המינימום למשרה מלאה לעובדים, כפי שהוגדרו בהסכם ונכללים בו, על סך של 6,000 ש"ח ברוטו לחודש; במהלך תקופת ההסכם, תהיינה 4 פעימות של תוספות שכר לעובדים, כאשר בשנת 2017 יעמוד התקציב לצורך תשלום תוספות השכר על 4% משכר הבסיס של חודש דצמבר בשנה שקדמה למועד חלוקת תוספות השכר (להלן: "שכר הבסיס לתוספות השכר") עבור ה"עובדים הזכאים לתוספת שכר", כפי שהוגדרו בהסכם (להלן: "העובדים הזכאים לתוספת שכר"), ובשנה השנייה, השלישית והרביעית על 3% משכר הבסיס לתוספות שכר, כאשר החלוקה של תוספות השכר כאמור, תתבצע בחלקה כתוספת שכר קבועה ואחידה לכל העובדים הנכללים בהסכם ובחלקה כתוספת שכר דיפרנציאלית, בשיעורים בתנאים ובמועדים כמפורט בהסכם. יצוין, כי ככל שבשנים 2017 עד 2019, מנורה מבטחים ביטוח לא תעמוד לכל הפחות ב- 50% מ"יעד הרווח" כהגדרתו בהסכם (להלן: "יעד הרווח"), אזי "התקציב לצורך תשלום תוספות השכר" בשנה העוקבת כהגדרתו בהסכם, לעובדים הזכאים לתוספת שכר, יעמוד על 1.5% בלבד (ובמקרה של הפסד, על 1% בלבד) משכר הבסיס לתוספות שכר, כהגדרתו לעיל, ויחולק על פי מנגנון, בשיעורים בתנאים ובמועדים כמפורט בהסכם; בסמוך לחתימת ההסכם, יוקצה תקציב לצורך תשלום בונוס שנתי בשיעור של 3.33% מ"שכר שנתי לבונוס" כהגדרתו בהסכם (להלן: "השכר השנתי לבונוס"), ובשנים 2018-2020 תקצה החברה תקציב לתשלום בונוסים ל"עובדים הזכאים לבונוס שנתי", כהגדרתם בהסכם (להלן: "העובדים הזכאים לבונוס"), בשיעור משתנה, בהתאם לשיעור העמידה ביעד הרווח ובטווח שבין 2.66% מהשכר השנתי לבונוס כהגדרתו בהסכם לעמידה ב- 80% מיעד הרווח ועד לשיעור של 4.33% לעמידה ב- 130% מיעד הרווח. יצוין, כי בגין עמידה ביעד הרווח בשיעור הנמוך מ- 80%, לא ישולם כל בונוס ובגין עמידה ביעד הרווח בשיעור של למעלה מ- 150% יעמוד התקציב על שיעור של 4.66% מהשכר השנתי לבונוס. החלוקה של תקציב הבונוס השנתי כאמור, תתבצע בחלקה בסכום קבוע ואחיד ובחלקה כרכיב דיפרנציאלי, וזאת בשיעורים בתנאים ובמועדים כמפורט בהסכם; בנוסף על רובד ביטוח הבריאות הבסיסי הקיים לעובדים במועד החתימה על הסכם זה, מנורה מבטחים ביטוח תרכוש עבור העובדים, כיסוי לביטוח תרופות בהתאמה אישית בהתאם לתנאי הפוליסה ולסייגיה; תקציב פעילות הרווחה (כמשמעותו בהסכם) לכל עובדי ומנהלי החברה יהיה בסך של כ- 5.7 מיליוני ש"ח לכל שנה משנות ההסכם, בממוצע, ובסה"כ למלוא תקופת ההסכם סך של כ- 23 מיליוני ש"ח; ההסכם מהווה מיצוי מלא ומוחלט של כל תביעות הצדדים ו/או יחידיהם לתקופת תוקפו, בנושאים ועניינים שהוסדרו בו, לרבות מעבר עובדי החברה לבית מנורה מבטחים ברמת גן, המוקם בימים אלו, ושמעבר החברה ועובדיה אליו צפוי בחודשים הקרובים; אומדן הגידול הממוצע בעלות הכוללת של הוצאות השכר של מנורה מבטחים ביטוח (בהנחת עמידה ב- 100% מיעד הרווח שיקבע בכל שנה) לכל שנה משנות ההסכם, הוא כ- 16.5 מיליוני ש"ח. מובהר, כי אומדן הגידול בעלויות הנ"ל הינו בהתחשב באומדן עליות שכר ומענקים שהיו משולמים לולא נחתם ההסכם. חלק מהמידע לעיל הינו מידע צופה פני עתיד

כמשמעו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, והתממשותו תלויה, בין היתר, במספר העובדים המועסקים, תוצאותיה הכספיות של מנורה מבטחים ביטוח ועמידתה ביעדי הרווח שיקבעו במהלך שנות ההסכם. מידע זה עשוי שלא להתממש, או להתממש באופן שונה מהאמור לעיל, בין היתר, בשל שינויים במצב עסקי החברה ומספר העובדים המועסקים בה. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 31 ביולי 2017 (אסמכתא: 2017-01-078525).

11.3 מכירת פעילות פוטוולטאית באיטליה

בחדש אוגוסט, 2017, חתמה סולנגיה בע"מ (להלן: "סולנגיה"), חברה נכדה של החברה, על הסכם למכירת מרבית האתרים הסולריים שבבעלותה באיטליה. תמורת המכירה עולה לכדי סך של כ- 30 מיליוני יורו אשר תשולם בתשלומים כמפורט בהסכם המכירה עד ליום 31.12.2022. לעסקת המכירה כאמור, לא צפויה להיות השפעה מהותית על רווחיות הקבוצה.

11.4 זימון אסיפה כללית שנתית ומיוחדת

בחדש אוגוסט 2017, החליט דירקטוריון החברה על זימון אסיפה כללית שנתית ומיוחדת, כאשר על סדר יומה של האסיפה הנושאים שלהלן: (1) דיון בדוח התקופתי לשנת 2016; (2) מינוי מחדש של משרד רוה"ח המבקר; (3) מינוי מחדש של ה"ה ערן גריפל, גדליה דורון, שלמה מילוא ואורלי ירקוני לדירקטוריון החברה; (4) אישור גמול דירקטורים שאינם דח"צים או בעלי שליטה בחברה; (5) מינוי מחדש של ה"ה חיים אהרון כדח"צ בחברה, לתקופת כהונה נוספת (שלישית) בת 3 שנים; (6) אישור הארכת תוקף תנאי כהונתו והעסקתו של ה"ה ערן גריפל כיו"ר דירקטוריון החברה. לפרטים נוספים ראה דיווחים מיידיים מיום 31 באוגוסט 2017 (אסמכתאות: 2017-01-088659, 2017-01-088668)

11.5 ביטוח דירקטורים ונושאי משרה

בחדש אוגוסט 2017, אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון החברה התקשרות בפוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה, לרבות עבור בעל השליטה בחברה, בגבול אחריות מצטבר לקבוצת מנורה מבטחים בגובה של 110 מיליון דולר, המורכב מפוליסת בסיס בגבול אחריות של 15 מיליון דולר לכל אחת מחטיבות הקבוצה (מנורה מבטחים החקוקות וחברות הבנות שאינן חטיבות בפני עצמן, מנורה מבטחים ביטוח וחברות הבנות שלה, מנורה מבטחים פנסייה גמל וחברות הבנות שלה), וכן כיסוי משותף בפוליסת מטריה, לכלל החטיבות בקבוצת מנורה מבטחים בגבול אחריות כולל של 95 מיליון דולר נוספים וזאת, בהתאם לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי ענין), התש"ס-2000 ("תקנות ההקלות") ובהתאם למדיניות התגמול בחברה. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 31 באוגוסט 2017 (אסמכתא: 2017-01-088620)

11.6 מענק השלמה מנהל אגף השקעות

ביום 18 ביוני 2017, וביום 31 באוגוסט 2017, אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון החברה, בהתאמה, תשלום של הפרשים למענק בגין שנת 2016, לה"ה יוני טל, המכהן כמשנה למנכ"ל החברה וכן כמשנה למנכ"ל ומנהל אגף השקעות במנורה מבטחים ביטוח. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי של החברה מיום 31 באוגוסט, 2017 (אסמכתא: 2017-01-088614)

11.7 חלוקת דיבידנד

ביום 31 באוגוסט 2017, החליט דירקטוריון החברה על חלוקת דיבידנד בהיקף של 50 מיליוני ש"ח, בסך של 0.79 ש"ח למניה. המועד הקובע לקבלת הדיבידנד יהיה ביום 10 בספטמבר 2017, והדיבידנד ישולם ביום 18 בספטמבר 2017. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 31 באוגוסט 2017 (אסמכתא: 2017-01-088671)

11.8 דיבידנד מחברות מוחזקות

בחדש אוגוסט 2017, חילקו אמפא קפיטל בע"מ ואי.אר.אן בע"מ דיבידנד בסך של 3 מיליוני ש"ח ו- 1.2 מיליוני ש"ח לחברה, בהתאמה. בנוסף, חילקה אלטשולר שחם (ניהול קרנות נאמנות בע"מ), דיבידנד למנורה מבטחים פיננסים בע"מ דיבידנד בסך 3 מיליוני ש"ח.

11.9 תשלומי קרן וריבית אג"ח סדרה א'

בחודש יולי 2017, לאחר תאריך המאזן, שילמה החברה תשלום נוסף של קרן אגרות החוב (סדרה א') בסך כולל של כ- 72 מיליוני ש"ח, כמפורט בדיווח מיום 16 ביולי 2017 (אסמכתא: 2017-01-060739).

הדירקטוריון מביע תודתו להנהלת הקבוצה והחברה, למנהליה ועובדיה על עבודתם ותרומתם להישגי הקבוצה.

ארי קלמן
מנהל כללי

ערן גריפל
י"ר הדירקטוריון

תל אביב, 31 באוגוסט, 2017

פרק ב':
דוח בדבר אפקטיביות
הבקרה הפנימית
על הדיווח הכספי
ועל הגילוי

דוח רבעוני בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

לפי תקנה 38ג(א)

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - "התאגיד"), אחראית לקביעתה והתקיימותה של בקרה פנימית נאותה על הדיווח הכספי ועל הגילוי בתאגיד.

לעניין זה, חברי ההנהלה הם:

1. ארי קלמן, מנהל כללי;

2. שאר חברי ההנהלה:

שי קומפל, מנהל כספים

יוני טל, מנהל השקעות ראשי

בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי כוללת בקרות ונהלים הקיימים בתאגיד, אשר תוכננו בידי המנהל הכללי ונושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או תחת פיקוחם או בידי מי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, בפיקוח דירקטוריון התאגיד ואשר נועדו לספק ביטחון סביר בהתייחס למהימנות הדיווח הכספי ולהכנת הדוחות בהתאם להוראות הדין, ולהבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלות בדוחות שהוא מפרסם על פי הוראות הדין נאסף, מעובד, מסוכם ומדווח במועד ובמתכונת הקבועים בדין.

הבקרה הפנימית כוללת, בין השאר, בקרות ונהלים שתוכננו להבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלותו כאמור, נצבר ומועבר להנהלת התאגיד, לרבות למנהל הכללי ולנושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או למי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, וזאת כדי לאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי.

בשל המגבלות המבניות שלה, בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי אינה מיועדת לספק ביטחון מוחלט שהצגה מוטעית או השמטת מידע בדוחות תימנע או תתגלה.

חברת מנורה מבטחים ביטוח בע"מ, שומרה חברה לביטוח בע"מ ומנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ, חברות בנות של התאגיד, הינן גופים מוסדיים, שחלות עליהן הוראות הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחכונן במשרד האוצר, בדבר הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

בהתייחס לבקרה הפנימית בחברות הבנות האמורות, מיישם התאגיד את הוראות הממונה שלהלן: חוזר גופים מוסדיים 2009-9-10 בנושא "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי" וחוזר גופים מוסדיים 2010-9-7 בנושא "בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים", לרבות התיקונים לחוזרים האמורים.

בדוח הרבעוני בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי אשר צורף לדוח הרבעוני לתקופה שנסתיימה ביום 31.3.17 (להלן - "הדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון"), נמצאה הבקרה הפנימית כאפקטיבית.

עד למועד הדוח, לא הובא לידיעת הדירקטוריון וההנהלה כל אירוע או עניין שיש בהם כדי לשנות את הערכת האפקטיביות של הבקרה הפנימית, כפי שנמצאה בדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון;

למועד הדוח, בהתבסס על האמור בדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון, ובהתבסס על מידע שהובא לידיעת ההנהלה והדירקטוריון כאמור לעיל, הבקרה הפנימית היא אפקטיבית.

הצהרת מנהלים

הצהרת מנהל כללי

אני, ארי קלמן, מצהיר כי:

(1) בחנתי את הדוח הרבעוני של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - "התאגיד") לרבעון השני של שנת 2017 (להלן - "הדוחות");

(2) לפי ידיעתי, הדוחות אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;

(3) לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;

(4) גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון, ולוועדות הביקורת והדוחות הכספיים של התאגיד, בהתבסס על הערכת העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי:

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן –

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;

(5) אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד:

(א) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן –

(ב) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;

(ג) לא הובא לידיעתי כל אירוע או עניין שחל במהלך התקופה שבין מועד הדוח הרבעוני האחרון לבין מועד דוח זה, אשר יש בו כדי לשנות את מסקנת הדירקטוריון וההנהלה בנוגע לאפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי של התאגיד.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

תל אביב, 31 באוגוסט, 2017

ארי קלמן, מנהל כללי

הצהרת מנהלים

הצהרת נושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים

אני, שי קומפל, מצהיר כי:

(1) בחנתי את הדוחות הכספיים ביניים ואת המידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - "התאגיד") לרבעון השני של שנת 2017 (להלן - "הדוחות" או "הדוחות לתקופת הביניים");

(2) לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ביניים והמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית, ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;

(3) לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ביניים והמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;

(4) גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון, ולוועדות הביקורת והדוחות הכספיים של התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי:

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי ככל שהיא מתייחסת לדוחות הכספיים ביניים ולמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים, העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן –

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;

(5) אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד:

(א) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן –

(ב) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;

(ג) לא הובא לידיעתי כל אירוע או עניין שחל במהלך התקופה שבין מועד הדוח הרבעוני האחרון לבין מועד דוח זה, המתייחס לדוחות הכספיים ביניים ולכל מידע כספי אחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים, אשר יש בו כדי לשנות, להערכתי את מסקנת הדירקטוריון וההנהלה בנוגע לאפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי של התאגיד.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

תל אביב, 31 באוגוסט, 2017

שי קומפל, מנהל כספים

פרק ג': דוחות כספיים

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 30 ביוני, 2017

בלתי מבוקרים

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 30 ביוני, 2017

בלתי מבוקרים

תוכן העניינים

<u>עמוד</u>	
2	סקירת דוחות כספיים ביניים מאוחדים
3 - 4	דוחות מאוחדים על המצב הכספי
5	דוחות מאוחדים על רווח או הפסד
6	דוחות מאוחדים על הרווח הכולל
7 - 11	דוחות מאוחדים על השינויים בהון
12 - 15	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
16 - 99	באורים לדוחות הכספיים ביניים המאוחדים
100 - 104	נספח - פירוט נכסים עבור חוזים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות של חברות ביטוח מאוחדות

דוח סקירה של רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של מנורה מבטחים החזקות בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של מנורה מבטחים החזקות בע"מ וחברות הבנות שלה (להלן - הקבוצה), הכולל את הדוח התמציתי המאוחד על המצב הכספי ליום 30 ביוני, 2017 ואת הדוחות התמציתיים המאוחדים על הרווח או הפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של ששה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 - "דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על-ידי הממונה על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, וכן הם אחראים לעריכת מידע כספי לתקופות ביניים אלה לפי פרק ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 עד כמה שתקנות אלה חלות על תאגיד המאחד חברות ביטוח. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופות ביניים של חברות מאוחדות אשר נכסיהן הכלולים באיחוד אינם מהותיים ביחס לכלל הנכסים המאוחדים ליום 30 ביוני, 2017 והכנסותיהן הכלולות באיחוד אינן מהותיות ביחס לכלל ההכנסות המאוחדות לתקופות של ששה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. וכן, לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופות ביניים אלה של חברות המוצגות על בסיס השווי המאזני, אשר ההשקעה בהן הסתכמה לסך של 121,843 אלפי ש"ח ליום 30 ביוני, 2017, ואשר חלקה של הקבוצה ברווחי החברות הנ"ל הסתכם לסך של 3,489 אלפי ש"ח ולסך של 1,405 אלפי ש"ח לתקופות של ששה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. המידע הכספי התמציתי לתקופות הביניים של אותן החברות נסקר על-ידי רואי חשבון אחרים שדוחות הסקירה שלהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת למידע הכספי בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל - "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על-ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניוודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על-ידי הממונה על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

בנוסף לאמור בפסקה הקודמת, בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ממלא, מכל הבחינות המהותיות, אחר הוראות הגילוי לפי פרק ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, עד כמה שתקנות אלו חלות על תאגיד המאחד חברות ביטוח.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 6 לדוחות הכספיים ביניים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

נכסים

ליום 31 בדצמבר 2016 מבוקר	ליום 30 ביוני		
	2016	2017	
	בלתי מבוקר אלפי ש"ח		
1,043,546	1,056,714	954,032	נכסים בלתי מוחשיים
12,185	1,403	11,560	נכסי מסים נדחים
1,448,492	1,427,464	1,515,632	הוצאות רכישה נדחות
1,142,520	777,707	1,192,492	רכוש קבוע
295,916	328,754	478,691	השקעות בחברות כלולות
76,211	75,661	76,539	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
280,572	238,747	280,736	נדל"ן להשקעה אחר
1,796,354	1,825,770	1,967,965	נכסי ביטוח משנה
120,890	109,696	97,090	נכסי מסים שוטפים
278,554	231,943	185,198	חייבים ויתרות חובה
767,181	852,740	910,166	פרמיות לגבייה
21,145,651	20,546,384	22,041,475	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה השקעות פיננסיות אחרות:
4,643,223	4,357,779	5,017,600	נכסי חוב סחירים
11,053,578	10,773,362	11,016,126	נכסי חוב שאינם סחירים
273,436	265,469	303,325	מניות
1,369,036	1,298,237	1,332,533	אחרות
17,339,273	16,694,847	17,669,584	סך כל השקעות פיננסיות אחרות
1,832,444	1,358,526	1,693,467	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
895,111	768,640	879,664	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
-	138,133	-	נדל"ן להשקעה מיועד למכירה
48,474,900	46,433,129	49,954,291	סך כל הנכסים
23,229,398	22,138,264	23,971,145	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

הון והתחייבויות

ליום	ליום 30 ביוני		
	31 בדצמבר	2016	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
99,429	99,429	99,429	הון מניות
332,985	332,985	332,985	פרמיה על מניות
326,966	306,245	294,842	קרנות הון
2,617,601	2,425,685	2,740,527	יתרת עודפים
3,376,981	3,164,344	3,467,783	סך כל ההון המיוחס לבעלי המניות של החברה
10,948	7,740	10,990	זכויות שאינן מקנות שליטה
3,387,929	3,172,084	3,478,773	סך כל ההון
<u>התחייבויות</u>			
18,108,011	17,825,862	18,576,728	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
22,860,214	21,874,753	23,779,440	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
180,307	147,950	198,817	התחייבויות בגין מסים נדחים
145,689	146,004	140,821	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
9,290	7,821	2,343	התחייבויות בגין מסים שוטפים
1,595,537	1,551,869	1,658,459	זכאים ויתרות זכות
2,187,923	1,706,786	2,118,910	התחייבויות פיננסיות
45,086,971	43,261,045	46,475,518	סך כל ההתחייבויות
48,474,900	46,433,129	49,954,291	סך כל ההון וההתחייבויות

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

שי קומפל מנהל כספים	ארי קלמן מנהל כללי	ערן גריפל יו"ר הדירקטוריון	31 באוגוסט, 2017 תאריך אישור הדוחות הכספיים
------------------------	-----------------------	-------------------------------	--

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		ל- 6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		מבוקר בלתי מבוקר
	2016	2017	2016	2017	
	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח [למעט נתוני רווח נקי (הפסד) למניה]				
6,844,204	1,743,710	1,730,250	3,303,454	3,475,875	פרמיות שהורווחו ברוטו
793,516	200,106	221,426	398,958	432,507	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
6,050,688	1,543,604	1,508,824	2,904,496	3,043,368	פרמיות שהורווחו בשייר
1,470,639	425,201	654,369	333,102	1,076,882	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
863,144	209,344	204,720	404,196	422,413	הכנסות מדמי ניהול
155,862	39,223	50,274	74,883	97,736	הכנסות מעמלות
30,834	593	16,495	1,404	27,442	הכנסות אחרות
8,571,167	2,217,965	2,434,682	3,718,081	4,667,841	סך כל ההכנסות
6,826,825	1,847,456	1,930,407	3,197,810	3,654,882	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
(558,095)	(144,364)	(199,761)	(347,883)	(391,802)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
6,268,730	1,703,092	1,730,646	2,849,927	3,263,080	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,362,668	336,779	348,930	672,666	698,897	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
724,559	170,046	173,459	344,007	353,490	הוצאות הנהלה וכלליות
63,402	5,369	11,032	10,673	23,980	הוצאות אחרות
80,121	28,637	35,498	33,709	56,958	הוצאות מימון
8,499,480	2,243,923	2,299,565	3,910,982	4,396,405	סך כל ההוצאות
1,715	17	5,623	2,078	7,199	חלק ברווחי חברות כלולות
73,402	(25,941)	140,740	(190,823)	278,635	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
26,454	(2,528)	47,662	(45,946)	104,592	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
46,948	(23,413)	93,078	(144,877)	174,043	רווח נקי (הפסד)
					מיוחס ל:
43,580	(24,143)	91,788	(146,561)	171,965	בעלי המניות של החברה
3,368	730	1,290	1,684	2,078	זכויות שאינן מקנות שליטה
46,948	(23,413)	93,078	(144,877)	174,043	רווח נקי (הפסד)
0.69	(0.38)	1.45	(2.32)	2.72	רווח נקי (הפסד) למניה המיוחס לבעלי המניות של החברה בסיסי ומדולל (בש"ח)

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		ל- 6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		מבוקר
	2016	2017	2016	2017	
	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		
46,948	(23,413)	93,078	(144,877)	174,043	רווח נקי (הפסד)
					רווח (הפסד) כולל אחר:
					<u>פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה</u>
					<u>לראשונה במסגרת הרווח הכולל, הועברו או</u>
					<u>יועברו לרווח והפסד</u>
					התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ
(5,970)	4,005	(7,208)	(5,557)	(18,369)	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקק לקרנות הון רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד
104,532	51,139	13,692	84,750	(1,692)	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד חלק ברווח (הפסד) כולל אחר של חברות כלולות סה"כ פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, הועברו או יועברו לרווח והפסד
(57,504)	2,794	(17,575)	(34,135)	(32,082)	מסים על ההכנסה (הטבת מס) המתייחסים לנכסים פיננסיים זמינים למכירה
10,088	1,060	566	5,971	806	מסים על ההכנסה (הטבת מס) המתייחסים לפריטים אחרים של רווח (הפסד) כולל אחר סה"כ פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, הועברו או יועברו לרווח והפסד
5,321	1,411	(1,983)	3,159	695	מסים על ההכנסה (הטבת מס) המתייחסים לפריטים אחרים של רווח (הפסד) כולל אחר סה"כ פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, הועברו או יועברו לרווח והפסד
56,467	60,409	(12,508)	54,188	(50,642)	פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, לא יועברו לרווח והפסד
14,318	19,743	(1,149)	17,644	(11,656)	הערכה מחדש בגין רכוש קבוע רווח (הפסד) ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת
(3,082)	1,558	(2,420)	(2,048)	(6,823)	סה"כ פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, לא יועברו לרווח והפסד
45,231	39,108	(8,939)	38,592	(32,163)	מסים על ההכנסה (הטבת מס) פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, נטו שלא יועברו לרווח והפסד
141,042	-	-	126,322	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
(579)	(1,111)	1,945	(3,972)	1,457	סך-הכל רווח (הפסד) כולל
140,463	(1,111)	1,945	122,350	1,457	מיוחס ל:
32,618	(389)	668	30,192	496	בעלי המניות של החברה
107,845	(722)	1,277	92,158	961	זכויות שאינן מקנות שליטה
153,076	38,386	(7,662)	130,750	(31,202)	
200,024	14,973	85,416	(14,127)	142,841	
196,826	14,243	84,040	(15,811)	140,802	
3,198	730	1,376	1,684	2,039	
200,024	14,973	85,416	(14,127)	142,841	

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה											
הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין עסקת משלום מבוסס מניות	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ	קרן הון מהערכה מחדש	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון	
בלתי מבוקר											
אלפי ש"ח											
99,429	332,985	40,161	175,300	(11,941)	116,789	6,657	2,617,601	3,376,981	10,948	3,387,929	יתרה ליום 1 בינואר, 2017 (מבוקר)
-	-	-	-	-	-	-	171,965	171,965	2,078	174,043	רווח נקי
-	-	-	-	(18,330)	-	-	-	(18,330)	(39)	(18,369)	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקק לקרנות הון
-	-	-	(1,692)	-	-	-	-	(1,692)	-	(1,692)	רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד
-	-	-	(32,082)	-	-	-	-	(32,082)	-	(32,082)	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד
-	-	-	806	-	-	-	-	806	-	806	רווח ממימון נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד
-	-	-	-	-	-	-	1,457	1,457	-	1,457	רווח ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת
-	-	-	-	695	-	-	-	695	-	695	חלק ברווח כולל אחר של חברות כלולות
-	-	-	11,656	6,823	-	-	(496)	17,983	-	17,983	הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לפריטים של רווח (הפסד) כולל אחר
-	-	-	(21,312)	(10,812)	-	-	961	(31,163)	(39)	(31,202)	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר
-	-	-	(21,312)	(10,812)	-	-	172,926	140,802	2,039	142,841	סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל
-	-	-	-	-	-	-	(50,000)	(50,000)	(1,997)	(51,997)	דיבידנד שחולק
99,429	332,985	40,161	153,988	(22,753)	116,789	6,657	2,740,527	3,467,783	10,990	3,478,773	יתרה ליום 30 ביוני, 2017

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה

סה"כ הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ	יתרת עודפים	קרנות הון אחרות	קרן הון בגין		קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	קצב תשלום מבוסס מניות	פרמיה על מניות	הון מניות		
					התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ	קרן הון מהערכה מחדש						
3,188,264	8,109	3,180,155	2,574,830	6,657	8,135	(14,544)	132,502	40,161	332,985	99,429		יתרה ליום 1 בינואר, 2016 (מבוקר)
(144,877)	1,684	(146,561)	(146,561)	-	-	-	-	-	-	-		רווח נקי (הפסד)
(5,557)	-	(5,557)	-	-	-	(5,557)	-	-	-	-		התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ
84,750	-	84,750	-	-	-	-	84,750	-	-	-		שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקף לקרנות הון
(34,135)	-	(34,135)	-	-	-	-	(34,135)	-	-	-		רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד
5,971	-	5,971	-	-	-	-	5,971	-	-	-		הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד
126,322	-	126,322	-	-	126,322	-	-	-	-	-		הערכה מחדש בגין רכוש קבוע
(3,972)	-	(3,972)	(3,972)	-	-	-	-	-	-	-		הפסד ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת
3,159	-	3,159	-	-	-	3,159	-	-	-	-		חלק ברווח כולל אחר של חברות כלולות
(45,788)	-	(45,788)	1,388	-	(31,580)	2,048	(17,644)	-	-	-		הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לפריטים של רווח (הפסד) כולל אחר
130,750	-	130,750	(2,584)	-	94,742	(350)	38,942	-	-	-		סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר
(14,127)	1,684	(15,811)	(149,145)	-	94,742	(350)	38,942	-	-	-		סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל
(2,053)	(2,053)	-	-	-	-	-	-	-	-	-		דיבידנד שחולק
3,172,084	7,740	3,164,344	2,425,685	6,657	102,877	(14,894)	171,444	40,161	332,985	99,429		יתרה ליום 30 ביוני, 2016

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה											
הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ	קרן הון מהערכה מחדש	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון	
בלתי מבוקר											
אלפי ש"ח											
99,429	332,985	40,161	156,156	(15,896)	116,789	6,657	2,647,462	3,383,743	11,110	3,394,853	יתרה ליום 1 באפריל, 2017
-	-	-	-	-	-	-	91,788	91,788	1,290	93,078	רווח נקי
-	-	-	-	(7,294)	-	-	-	(7,294)	86	(7,208)	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנוקף לקרנות הון
-	-	-	13,692	-	-	-	-	13,692	-	13,692	רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד
-	-	-	(17,575)	-	-	-	-	(17,575)	-	(17,575)	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד
-	-	-	566	-	-	-	-	566	-	566	רווח ממדידה מחדש בגין תוכנית להטבה מוגדרת
-	-	-	-	-	-	-	1,945	1,945	-	1,945	חלק בהפסד כולל אחר של חברות כלולות
-	-	-	-	(1,983)	-	-	-	(1,983)	-	(1,983)	הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לפריטים של רווח (הפסד) כולל אחר
-	-	-	1,149	2,420	-	-	(668)	2,901	-	2,901	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר
-	-	-	(2,168)	(6,857)	-	-	1,277	(7,748)	86	(7,662)	סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל
-	-	-	(2,168)	(6,857)	-	-	93,065	84,040	1,376	85,416	דיבידנד שחולק
-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1,496)	(1,496)	
99,429	332,985	40,161	153,988	(22,753)	116,789	6,657	2,740,527	3,467,783	10,990	3,478,773	יתרה ליום 30 ביוני, 2017

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה										
הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ	קרן הון מהערכה מחדש	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
בלתי מבוקר										
אלפי ש"ח										
99,429	332,985	40,161	136,194	(18,752)	102,877	6,657	2,450,550	3,150,101	8,527	3,158,628
-	-	-	-	-	-	-	(24,143)	(24,143)	730	(23,413)
-	-	-	-	4,005	-	-	-	4,005	-	4,005
-	-	-	51,139	-	-	-	-	51,139	-	51,139
-	-	-	2,794	-	-	-	-	2,794	-	2,794
-	-	-	1,060	-	-	-	-	1,060	-	1,060
-	-	-	-	-	-	-	(1,111)	(1,111)	-	(1,111)
-	-	-	-	1,411	-	-	-	1,411	-	1,411
-	-	-	(19,743)	(1,558)	-	-	389	(20,912)	-	(20,912)
-	-	-	35,250	3,858	-	-	(722)	38,386	-	38,386
-	-	-	35,250	3,858	-	-	(24,865)	14,243	730	14,973
-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1,517)	(1,517)
99,429	332,985	40,161	171,444	(14,894)	102,877	6,657	2,425,685	3,164,344	7,740	3,172,084

יתרה ליום 1 באפריל, 2016

רווח נקי (הפסד)

התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ

שינוי נטו בשווי ההון של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקף לקרנות הון

רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד

הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד

הפסד ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת

חלק ברווח כולל אחר של חברות כלולות

הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לפריטים של רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל

דיבידנד שחולק

יתרה ליום 30 ביוני, 2016

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה										
הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	קרן הון בגין התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ	קרן הון מהערכה מחדש	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
מבוקר אלפי ש"ח										
99,429	332,985	40,161	132,502	(14,544)	8,135	6,657	2,574,830	3,180,155	8,109	3,188,264
-	-	-	-	-	-	-	43,580	43,580	3,368	46,948
-	-	-	-	(5,800)	-	-	-	(5,800)	(170)	(5,970)
-	-	-	104,532	-	-	-	-	104,532	-	104,532
-	-	-	(57,504)	-	-	-	-	(57,504)	-	(57,504)
-	-	-	10,088	-	-	-	-	10,088	-	10,088
-	-	-	-	-	141,042	-	-	141,042	-	141,042
-	-	-	-	-	-	(579)	(579)	(579)	-	(579)
-	-	-	-	5,321	-	-	-	5,321	-	5,321
-	-	-	(14,318)	3,082	(32,388)	-	(230)	(43,854)	-	(43,854)
-	-	-	42,798	2,603	108,654	-	(809)	153,246	(170)	153,076
-	-	-	42,798	2,603	108,654	-	42,771	196,826	3,198	200,024
-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,733	2,733
-	-	-	-	-	-	-	-	-	(3,092)	(3,092)
99,429	332,985	40,161	175,300	(11,941)	116,789	6,657	2,617,601	3,376,981	10,948	3,387,929

יתרה ליום 1 בינואר, 2016

רווח נקי

התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ

שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקף לקרנות הון

רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד

הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד

הערכה מחדש בגין רכוש קבוע הפסד ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת

חלק ברווח כולל אחר של חברות כלולות הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לפריטים של רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ הרווח הכולל

זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות שאוחדו לראשונה

דיבידנד שחולק

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2016

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		ל- 6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		נספח	
	2016	2017	2016	2017		
	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר			
	אלפי ש"ח					
1,357,367	(147,053)	(62,198)	557,326	75,532	(א)	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
(34,904)	(132)	(635)	(59,959)	(101,430)		תזרימי מזומנים מפעילות השקעה השקעות בחברות כלולות מזומנים שנגרעו בשל רכישת חברות מאוחדות שאוחדו לראשונה
(33,949)	-	-	-	-		מזומנים שנגרעו בגין איבוד שליטה בחברה מאוחדת
-	-	-	-	(4,201)	(ד)	השקעה ברכוש קבוע
(125,556)	(26,666)	(51,836)	(66,180)	(86,046)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
(134,800)	(31,794)	(32,500)	(59,347)	(63,693)		תמורות ממימוש (השקעות פיננסיות) על ידי חברות הקבוצה שאינן חברות ביטוח, נטו
(211,761)	41,313	108,884	46,846	125,255		מתן הלוואות לחברות כלולות
(3,153)	(6,711)	-	(6,041)	(5,967)		דיבידנד שהתקבל מחברות כלולות
8,906	1,247	3,804	5,811	4,787		תמורה ממימוש רכוש קבוע
5,392	278	1,121	944	2,437		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה
(529,825)	(22,465)	28,838	(137,926)	(128,858)		תזרימי מזומנים מפעילות מימון
327,288	-	-	(146)	-		קבלת התחייבויות פיננסיות (בניכוי הוצאות הנפקה)
(137,097)	(3,760)	(4,946)	(4,411)	(8,058)		פירעון התחייבויות פיננסיות
-	-	(50,000)	-	(50,000)		דיבידנד ששולם לבעלי מניות החברה
(3,092)	(1,517)	(1,496)	(2,053)	(1,997)		דיבידנד ששולם לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
187,099	(5,277)	(56,442)	(6,610)	(60,055)		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון
(4,096)	6,316	(27,992)	(2,634)	(41,043)		הפרשי שער בגין יתרות מזומנים ושווי מזומנים
1,010,545	(168,479)	(117,794)	410,156	(154,424)		עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
1,717,010	2,295,645	2,690,925	1,717,010	2,727,555	(ב)	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
2,727,555	2,127,166	2,573,131	2,127,166	2,573,131	(ג)	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה	ל- 3 חודשים שהסתיימו		ל- 6 חודשים שהסתיימו		
	ביום 31 בדצמבר		ביום 30 ביוני		
	2016	2017	2016	2017	
	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח					
46,948	(23,413)	93,078	(144,877)	174,043	(א) <u>תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת</u>
					רווח נקי (הפסד) לתקופה
					התאמות לסעיפי רווח והפסד:
(1,715)	(17)	(5,623)	(2,078)	(7,199)	חלק ברווחי חברות כלולות
(808,793)	(246,604)	(376,840)	(57,036)	(662,699)	רווחים נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות:
(75,142)	(39,862)	(50,261)	(51,186)	(52,958)	נכסי חוב סחירים
(453,997)	(161,689)	(160,443)	(198,670)	(237,124)	נכסי חוב שאינם סחירים
(25,501)	(521)	(9,842)	(3,520)	(20,710)	מניות
19,870	8,307	(1,282)	(11,664)	(138,581)	אחרות
(534,770)	(193,765)	(221,828)	(265,040)	(449,373)	
68,997	23,101	30,801	29,836	49,768	הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות
(499)	(101)	113	(220)	(37)	הפסד (רווח) ממימוש רכוש קבוע
928	-	-	-	-	ירידת ערך רכוש קבוע
250	-	-	-	-	ירידה בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
(45,286)	3,385	-	(1,861)	-	ירידה (עליה) בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה אחר
(1,436)	-	-	-	-	רווח מצירוף עסקים
29,751	-	-	-	-	ירידת ערך נכסים בלתי מוחשיים
					פחת והפחתות:
49,222	10,820	13,185	20,596	29,130	רכוש קבוע
145,976	38,102	27,752	77,927	56,096	נכסים בלתי מוחשיים

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה	ל- 3 חודשים שהסתיימו		ל- 6 חודשים שהסתיימו	
	ביום 31 בדצמבר		ביום 30 ביוני	
	2016	2017	2016	2017
	מבוקר		בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח				

(א) תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת (המשך)

1,506,569	472,654	488,964	521,108	919,226	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
1,201,774	368,174	177,911	919,625	468,717	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
(111,270)	(29,704)	(46,510)	(140,686)	(171,611)	שינוי בנכסי ביטוח משנה
(69,642)	5,773	(14,170)	(48,614)	(67,140)	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
26,454	(2,528)	47,662	(45,946)	104,592	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
					שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:
					השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה:
(1,524)	(361)	(128)	(724)	(327)	רכישות והשבחות נדל"ן להשקעה
(700,532)	(609,963)	(347,587)	(567,729)	(574,815)	רכישות, נטו של השקעות פיננסיות
					השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר:
(3,750)	(2,598)	(64)	(3,329)	(163)	רכישות והשבחות נדל"ן להשקעה
136,330	-	-	-	-	תמורה ממימוש נדל"ן להשקעה
(371,891)	(79,192)	(249,824)	12,911	(467,917)	תמורה ממימוש (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות
(22,969)	64,888	36,085	(108,528)	(142,985)	פרמיות לגבייה
(60,639)	(28,642)	12,990	(39,606)	101,507	חייבים ויתרות חובה
(120,172)	(129,436)	(34,430)	(146,801)	66,621	זכאים ויתרות זכות
12,493	2,385	(2,446)	9,415	(3,411)	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
323,856	(333,629)	(463,987)	163,220	(752,020)	סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
					מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה עבור:
(76,926)	(16,976)	(20,371)	(24,418)	(31,297)	ריבית ששולמה
991,807	260,006	271,173	521,843	599,073	ריבית שהתקבלה
(189,760)	(87,204)	(80,187)	(138,036)	(111,576)	מסים ששולמו
90,218	172	54,894	85,896	55,252	מסים שהתקבלו
171,224	53,991	83,202	93,698	142,057	דיבידנד שהתקבל
986,563	209,989	308,711	538,983	653,509	
1,357,367	(147,053)	(62,198)	557,326	75,532	סך הכל תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה		ל- 3 חודשים שהסתיימו		ל- 6 חודשים שהסתיימו	
שהסתיימה		ביום 30 ביוני		ביום 30 ביוני	
ביום 31 בדצמבר		2016		2017	
מבוקר		בלתי מבוקר		בלתי מבוקר	
		אלפי ש"ח			
מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה (ב)					
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה					
1,245,185	1,747,580	1,888,251	1,245,185	1,832,444	
471,825	548,065	802,674	471,825	895,111	
<u>1,717,010</u>	<u>2,295,645</u>	<u>2,690,925</u>	<u>1,717,010</u>	<u>2,727,555</u>	
מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה (ג)					
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה					
1,832,444	1,358,526	1,693,467	1,358,526	1,693,467	
895,111	768,640	879,664	768,640	879,664	
<u>2,727,555</u>	<u>2,127,166</u>	<u>2,573,131</u>	<u>2,127,166</u>	<u>2,573,131</u>	
מזומנים שנגרעו בגין איבוד שליטה בחברה מאוחדת (ד)					
-	-	-	-	97,110	נכסים בלתי מוחשיים
-	-	-	-	5,966	נכסי מסים שוטפים
-	-	-	-	(8,422)	חייבים ויתרות חובה
-	-	-	-	(2,202)	זכאים ויתרות זכות
-	-	-	-	92,452	
-	-	-	-	(96,653)	בניכוי השקעה קיימת בעת איבוד שליטה בחברה מאוחדת
-	-	-	-	<u>(4,201)</u>	
מזומנים שנגרעו בשל רכישתן של חברות מאוחדות שאוחדו לראשונה (ה)					
23,015	-	-	-	-	חייבים ויתרות חובה
6,256	-	-	-	-	נכסי מסים שוטפים, נטו
9,180	-	-	-	-	השקעות בחברות כלולות
341,268	-	-	-	-	רכוש קבוע
10,598	-	-	-	-	נכסי מסים נדחים, נטו
(12,011)	-	-	-	-	זכאים ויתרות זכות
(321,965)	-	-	-	-	התחייבויות פיננסיות
56,341	-	-	-	-	נכסים מזוהים, נטו
פעולות בצירוף עסקים שאינן במזומן					
2,432	-	-	-	-	מוניטין שלילי הנובע מהרכישה
34	-	-	-	-	זכאים בגין רכישת מניות
2,733	-	-	-	-	זכויות שאינן מקנות שליטה
17,193	-	-	-	-	עלות השקעה קיימת במועד הרכישה
22,392	-	-	-	-	
33,949	-	-	-	-	
פעילות שלא במזומן (ו)					
רכישת נכס לא מוחשי כנגד זכאים ויתרות זכות					
9,179	-	-	-	-	

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

באור 1: - כללי

תיאור החברה

מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - החברה) הינה חברה ציבורית אשר מניותיה רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב יפו. בעלי מניותיה העיקריים של החברה הינם ניידן אסטבלישמנט ופלמס אסטבלישמנט (תאגידים זרים) המוחזקים בנאמנות עבור ה"ה טלי גריפל וניבה גורביץ, והמחזיקים (ביחד) בכ- 61.86% ממניות החברה. החברה פועלת באמצעות חברות בשליטתה בכל ענפי הביטוח העיקריים ובכללם ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (ביטוח חיים, פנסיה וגמל), ביטוח בריאות וביטוח כללי. בנוסף עוסקת החברה באמצעות חברות בנות בפעילות של מתן שירותי הפצת ניירות ערך והתחייבות חיתומית ובפעילות סולארית בארץ ובח"ל. כמו כן עוסקת החברה בהשקעות בנדל"ן בחו"ל, במימון ואשראי לעסקים קטנים ובינוניים, במתן התחייבות לפירעון אמצעי תשלום וניהול פעילות קרנות נאמנות באמצעות חברות כלולות.

החברה הינה תושבת ישראל, אשר נתאגדה בישראל וכתובתה הרשמית הינה אלנבי 115, תל אביב-יפו.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. מתכונת העריכה של תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים

דוחות כספיים ביניים אלה נערכו במתכונת מתומצתת ליום 30 ביוני, 2017 ולתקופות של ששה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך (להלן - דוחות כספיים ביניים מאוחדים). יש לעיין בדוחות אלה בהקשר לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר, 2016 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך ולבאורים אשר נלוו אליהם (להלן - הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים).

הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים ערוכים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 34 - "דיווח כספי לתקופות ביניים", ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. כמו כן, נערכו דוחות אלה בהתאם להוראות הגילוי לפי פרק ד' של תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 עד כמה שתקנות אלה חלות על תאגיד המאחד חברות ביטוח.

המדיניות החשבונאית אשר יושמה בעריכת הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים עקבית לזו שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים.

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), נדרשת הנהלת הקבוצה להשתמש בשיקול דעת בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

שיקול הדעת של הנהלה, בעת יישום המדיניות החשבונאית של הקבוצה וההנחות העיקריות ששימשו בהערכות הכרוכות באי וודאות, הינם עקביים עם אלו ששימשו בדוחות הכספיים השנתיים.

ג. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם

1. תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 17. חוזי ביטוח

בחודש מאי 2017 פרסם ה-IASB את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 בדבר חוזי ביטוח (להלן - התקן החדש).

התקן החדש קובע כללים להכרה, מדידה, הצגה וגילוי בקשר לחוזי ביטוח ויחליף את ההוראות הקיימות בנושא. התקן החדש צפוי לגרום לשינויים משמעותיים בדיווח הכספי של חברות ביטוח.

בהתאם לתקן החדש, יש למדוד את ההתחייבות הביטוחית כערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים מחוזי הביטוח תוך התחשבות באי הוודאות הגלומה בתחזיות אלו (מרווח הסיכון). כמו כן, הרווח הגלום בחוזי הביטוח יוכר על פני תקופת הכיסוי, וההשפעה של שינויים בהנחות (למעט ריבית) תיפרס על פני תקופת הכיסוי, אך אם קבוצת חוזי ביטוח אינה צפויה להיות רווחית, או הופכת למפסידה, יש להכיר בהפסד באופן מדי.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

ג. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

1. תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 17, חוזי ביטוח (המשך)

לגבי חוזי ביטוח מסוימים (בדרך כלל חוזי ביטוח אלמנטרי עם כיסוי ביטוחי של עד שנה) ניתן ליישם מודל מדידה פשוט יותר שאינו שונה בהרבה מהמדידה המקובלת כיום.

התקן החדש ייושם החל מהתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2021. אימוץ מוקדם אפשרי, כל עוד תקני הדיווח הכספי IFRS 9 - מכשירים פיננסיים וכן IFRS 15 - הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות, מיושמים במקביל.

התקן החדש ייושם למפרע. אם ורק אם יישום למפרע אינו מעשי, הישות תבחר באחת משתי הגישות הבאות:

1. גישת יישום למפרע חלקי
2. גישת השווי ההוגן.

חברות הביטוח המאוחדות החלו בבחינת ההשלכות של אימוץ התקן על הדוחות הכספיים.

2. IFRIC 23 - טיפול באי ודאות הקשורה למסים על ההכנסה

בחודש יוני 2017 פרסם ה- IASB את IFRIC 23 - טיפול באי ודאות הקשורה למסים על ההכנסה (להלן - הפרשנות). הפרשנות מבהירה את כללי ההכרה והמדידה של נכסים או התחייבויות בהתאם להוראות IAS 12 - מסים על ההכנסה במצבים בהם קיימת אי ודאות הקשורה למסים על ההכנסה. הפרשנות מתייחסת ומספקת הנחיות לבחינת קיבוץ מקרים של אי ודאות המתייחסים למסים על הכנסה, בחינת התייחסות של רשויות המס, מדידת השלכות אי הודאות הקשורה למסים על הכנסה על הדוחות הכספיים וכן טיפול בשינויים בעובדות ובנסיבות של אי הודאות.

הפרשנות תיושם החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2019. אימוץ מוקדם אפשרי. במועד היישום לראשונה, החברה תיישם את הפרשנות באחת משתי השיטות:

- א. יישום למפרע מלא ללא תיקון מספרי השוואה וזקיפת ההשפעה המצטברת למועד היישום לראשונה ליתרת הפתיחה של העודפים.
- ב. יישום למפרע מלא לרבות תיקון מספרי השוואה.

החברה בוחנת את ההשפעה האפשרית של הפרשנות, אך אין ביכולתה, בשלב זה, לאמוד את השפעתה, אם בכלל, על הדוחות הכספיים.

ד. פרטים על שיעורי השינוי שחלו במדד המחירים לצרכן ובשער החליפין היציג של הדולר של ארה"ב

שער חליפין יציג של הדולר ארה"ב	מדד המחירים לצרכן	
	מדד ידוע	מדד בגין
%	%	%

לששה חודשים שהסתיימו ביום:

30 ביוני, 2017	-	0.7	(9.1)
30 ביוני, 2016	-	(0.4)	(1.4)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום:

30 ביוני, 2017	(0.1)	0.9	(3.7)
30 ביוני, 2016	1.0	0.5	2.1

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2016

(0.2)	(0.3)	(1.5)
-------	-------	-------

באור 3: - מגזרי פעילות

מגזרי הפעילות נקבעו בהתבסס על המידע הנבחן על ידי מקבל ההחלטות התפעוליות הראשי (CODM) לצורכי קבלת החלטות לגבי הקצאת משאבים והערכת ביצועים. בהתאם לזאת, למטרות ניהול, הקבוצה פועלת במגזרי הפעילות הבאים:

1. מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח כולל את ענפי ביטוח חיים, פנסיה וגמל והוא מתמקד בעיקר בחסכון לטווח ארוך (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן, קרנות פנסיה וקופות גמל לרבות קרנות השתלמות) וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות, אובדן כושר עבודה ועוד.

בהתאם להוראות הממונה על הביטוח, מפורט מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח לביטוח חיים פנסיה וגמל.

2. מגזר ביטוח בריאות

מגזר ביטוח בריאות כולל ביטוח סיעודי, ביטוח הוצאות רפואיות, מחלות קשות, ניתוחים והשתלות, ביטוח שיניים, עובדים זרים ועוד.

3. מגזר ביטוח כללי

מגזר ביטוח כללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות הממונה מפורט מגזר ביטוח כללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש אחרים וענפי חבויות אחרים.

● ענף רכב חובה

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על-ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על-פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

● ענף רכב רכוש

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

● ענפי רכוש ואחרים

יתר ענפי הרכוש שאינם רכב וחבויות וכן ענפי ביטוח אחרים.

● ענפי חבויות אחרים

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שייגרם לצד שלישי. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות דירקטורים, אחריות מקצועית ואחריות המוצר וכן ענפים אחרים כגון כלי שייט, כלי טייס וערבות חוק המכר.

4. הפעילות אשר אינה מיוחסת למגזרי פעילות, כוללת פעילות השקעות בנדל"ן, פעילות סולארית בארץ ובחו"ל, מתן התחייבויות חיתומיות, פעילות של תיווך ביטוחי, מימון ואשראי לעסקים קטנים ובינוניים ומתן התחייבות לפירעון אמצעי תשלום, ניהול פעילות קרנות נאמנות והכנסות מהשקעות והוצאות מימון שלא יוחסו למגזרי הפעילות האחרים.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

עונתיות

1. ביטוח חיים ובריאות

ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים ובביטוח בריאות אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, עקב העובדה שהפקדות לביטוחי חיים נהנות מהטבות מס, חלק ניכר מהמכירות החדשות מתבצע בסוף השנה.

2. ביטוח כללי

מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוחי כלי רכב של קבוצות עובדים שונות וציי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בחודש ינואר וכן מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושן הם בדרך כלל בחודש ינואר או בחודש אפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח המדווח מנוטרלת באמצעות הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה. במרכיבי ההוצאות האחרים, כגון תביעות, ובמרכיבי ההכנסות האחרים, כגון הכנסות מהשקעות, לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח. עם זאת, ראוי לציין, כי עונת חורף קשה עלולה לגרום לעלייה בתביעות, בעיקר בענף רכב רכוש, ברבעונים הראשון והרביעי של השנה, וכתוצאה מכך לקיטון ברווח המדווח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ל-6 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2017

סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
3,475,875	-	-	1,698,712	341,971	1,435,192
432,507	-	-	299,825	64,200	68,482
3,043,368	-	-	1,398,887	277,771	1,366,710
1,076,882	(10,706)	69,490	83,751	17,861	916,486
422,413	(619)	9,960	-	-	413,072
97,736	(20,391)	36,230	57,021	7,879	16,997
27,442	(22)	27,404	-	-	60
4,667,841	(31,738)	143,084	1,539,659	303,511	2,713,325
3,654,882	-	-	1,348,106	212,449	2,094,327
(391,802)	-	-	(282,091)	(62,585)	(47,126)
3,263,080	-	-	1,066,015	149,864	2,047,201
698,897	(20,402)	17,527	325,153	115,230	261,389
353,490	(10,983)	42,146	62,784	17,941	241,602
23,980	-	14,952	-	-	9,028
56,958	(353)	50,710	1,309	1,051	4,241
4,396,405	(31,738)	125,335	1,455,261	284,086	2,563,461
7,199	-	6,872	837	(60)	(450)
278,635	-	24,621	85,235	19,365	149,414
(49,185)	-	(18,254)	1,102	(3,835)	(28,198)
229,450	-	6,367	86,337	15,530	121,216

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
 סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
 חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון
 סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות
 רווח לפני מסים על ההכנסה
 רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
 סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

ליום 30 ביוני, 2017

בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
18,576,728	-	-	7,005,357	1,117,808	10,453,563
23,779,440	-	-	-	63,453	23,715,987

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ל-6 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2016

סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
3,303,454	-	-	1,635,005	304,058	1,364,391
398,958	-	-	278,219	60,920	59,819
2,904,496	-	-	1,356,786	243,138	1,304,572
333,102	(10,558)	22,354	49,767	13,431	258,108
404,196	(687)	29,943	-	-	374,940
74,883	(23,015)	34,765	47,790	5,175	10,168
1,404	(67)	1,275	-	-	196
3,718,081	(34,327)	88,337	1,454,343	261,744	1,947,984
3,197,810	-	-	1,497,631	273,714	1,426,465
(347,883)	-	-	(203,775)	(99,254)	(44,854)
2,849,927	-	-	1,293,856	174,460	1,381,611
672,666	(23,125)	29,522	320,259	102,215	243,795
344,007	(10,824)	41,111	57,281	16,378	240,061
10,673	-	1,225	-	-	9,448
33,709	(378)	30,708	1,191	354	1,834
3,910,982	(34,327)	102,566	1,672,587	293,407	1,876,749
2,078	-	3,308	808	(351)	(1,687)
(190,823)	-	(10,921)	(217,436)	(32,014)	69,548
176,538	-	128,937	43,888	598	3,115
(14,285)	-	118,016	(173,548)	(31,416)	72,663

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
 סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
 חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון
 סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות
 רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
 סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

ליום 30 ביוני, 2016

בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
17,825,862	-	-	6,510,842	1,151,763	10,163,257
21,874,753	-	-	-	64,747	21,810,006

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2017

וחסכון ארוך טווח	ביטוח חיים	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיצוזים	סה"כ	
בלתי מבוקר							
אלפי ש"ח							
697,036	174,462	858,752	-	-	-	1,730,250	פרמיות שהורווחו ברוטו
31,915	32,337	157,174	-	-	-	221,426	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
665,121	142,125	701,578	-	-	-	1,508,824	פרמיות שהורווחו בשייר
546,407	11,123	67,868	-	34,366	(5,395)	654,369	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
203,937	-	-	-	1,034	(251)	204,720	הכנסות מדמי ניהול
8,937	3,796	29,951	-	17,004	(9,414)	50,274	הכנסות מעמלות
45	-	-	-	16,459	(9)	16,495	הכנסות אחרות
1,424,447	157,044	799,397	-	68,863	(15,069)	2,434,682	סך כל ההכנסות
1,130,143	110,395	689,869	-	-	-	1,930,407	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
(22,258)	(32,370)	(145,133)	-	-	-	(199,761)	חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,107,885	78,025	544,736	-	-	-	1,730,646	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
127,829	57,691	166,237	-	6,588	(9,415)	348,930	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
123,500	8,916	31,155	-	15,364	(5,476)	173,459	הוצאות הנהלה וכלליות
4,515	-	-	-	6,517	-	11,032	הוצאות אחרות
2,835	818	774	-	31,249	(178)	35,498	הוצאות מימון
1,366,564	145,450	742,902	-	59,718	(15,069)	2,299,565	סך כל ההוצאות
1,054	146	253	-	4,170	-	5,623	חלק ברווחי חברות כלולות
58,937	11,740	56,748	-	13,315	-	140,740	רווח לפני מסים על ההכנסה
(6,130)	(785)	(2,743)	-	(905)	-	(10,563)	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
52,807	10,955	54,005	-	12,410	-	130,177	סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2016

וחסכון ארוך טווח	ביטוח חיים	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיזוזים	סה"כ
בלתי מבוקר						
אלפי ש"ח						
761,179	153,769	828,762	-	-	-	1,743,710
29,368	30,460	140,278	-	-	-	200,106
731,811	123,309	688,484	-	-	-	1,543,604
369,243	5,786	48,423	7,007	(5,258)	425,201	
194,758	-	-	14,907	(321)	209,344	
5,379	1,755	24,712	16,759	(9,382)	39,223	
89	-	-	551	(47)	593	
1,301,280	130,850	761,619	39,224	(15,008)	2,217,965	
1,072,106	136,446	638,904	-	-	-	1,847,456
(30,755)	(46,717)	(66,892)	-	-	-	(144,364)
1,041,351	89,729	572,012	-	-	-	1,703,092
120,678	50,213	160,685	14,639	(9,436)	336,779	
118,875	8,008	27,459	21,087	(5,383)	170,046	
4,725	-	-	644	-	5,369	
3,916	583	590	23,737	(189)	28,637	
1,289,545	148,533	760,746	60,107	(15,008)	2,243,923	
(2,597)	(555)	139	3,030	-	17	
9,138	(18,238)	1,012	(17,853)	-	(25,941)	
18,904	4,090	21,985	14,319	-	59,298	
28,042	(14,148)	22,997	(3,534)	-	33,357	

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
 סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
 חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון
 סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות
 רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
 סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2016

סה"כ	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
מבוקר					
אלפי ש"ח					
6,844,204	-	-	3,333,177	626,790	2,884,237
793,516	-	-	554,084	121,391	118,041
6,050,688	-	-	2,779,093	505,399	2,766,196
1,470,639	(21,269)	114,991	111,597	27,006	1,238,314
863,144	(1,223)	57,283	-	-	807,084
155,862	(42,171)	68,482	97,673	8,307	23,571
30,834	(110)	30,631	-	-	313
8,571,167	(64,773)	271,387	2,988,363	540,712	4,835,478
6,826,825	-	-	2,806,132	358,765	3,661,928
(558,095)	-	-	(383,188)	(74,917)	(99,990)
6,268,730	-	-	2,422,944	283,848	3,561,938
1,362,668	(42,385)	57,480	659,213	205,618	482,742
724,559	(21,640)	87,769	122,213	34,911	501,306
63,402	-	44,498	-	-	18,904
80,121	(748)	72,187	2,971	1,040	4,671
8,499,480	(64,773)	261,934	3,207,341	525,417	4,569,561
1,715	-	2,594	8,676	(766)	(8,789)
73,402	-	12,047	(210,302)	14,529	257,128
196,930	-	176,159	29,562	(620)	(8,171)
270,332	-	188,206	(180,740)	13,909	248,957

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
 סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
 חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון
 סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות
 רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
 סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

ליום 31 בדצמבר, 2016

מבוקר					
אלפי ש"ח					
18,108,011	-	-	6,646,666	1,073,170	10,388,175
22,860,214	-	-	-	60,677	22,799,537

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי

ל-6 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2017				
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש (ואחרים *)	ענפי חבויות (אחרים **)	סה"כ
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
446,245	921,968	295,027	184,124	1,847,364
67,555	37,828	173,402	64,385	343,170
378,690	884,140	121,625	119,739	1,504,194
1,173	(97,593)	(2,815)	(6,072)	(105,307)
379,863	786,547	118,810	113,667	1,398,887
42,279	21,482	5,827	14,163	83,751
5,180	1,798	44,258	5,785	57,021
427,322	809,827	168,895	133,615	1,539,659
399,016	568,123	244,414	136,553	1,348,106
(31,395)	(22,861)	(195,968)	(31,867)	(282,091)
367,621	545,262	48,446	104,686	1,066,015
39,132	175,950	76,782	33,289	325,153
18,841	24,824	11,132	7,987	62,784
462	275	333	239	1,309
426,056	746,311	136,693	146,201	1,455,261
432	152	32	221	837
1,698	63,668	32,234	(12,365)	85,235
(737)	195	272	1,372	1,102
961	63,863	32,506	(10,993)	86,337
3,462,597	1,252,367	704,534	1,585,860	7,005,358
3,236,927	1,198,446	187,167	1,095,097	5,717,637

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 84% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי (המשך)

ל-6 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2016

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש (ואחרים *)	ענפי חבויות (אחרים **)	סה"כ	
					אלפי ש"ח
445,267	868,666	324,971	186,572	1,825,476	פרמיות ברוטו
12,734	38,825	192,645	54,495	298,699	פרמיות ביטוח משנה
432,533	829,841	132,326	132,077	1,526,777	פרמיות בשייר
(37,601)	(110,789)	(6,477)	(15,124)	(169,991)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
394,932	719,052	125,849	116,953	1,356,786	פרמיות שהורווחו בשייר
19,723	12,766	5,434	11,844	49,767	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
102	1,316	42,415	3,957	47,790	הכנסות מעמלות
414,757	733,134	173,698	132,754	1,454,343	סך כל ההכנסות
533,864	600,711	144,346	218,710	1,497,631	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(29,888)	(29,159)	(93,206)	(51,522)	(203,775)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
503,976	571,552	51,140	167,188	1,293,856	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
38,411	167,007	80,227	34,614	320,259	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
15,052	23,196	12,562	6,471	57,281	הוצאות הנהלה וכלליות
304	233	407	247	1,191	הוצאות מימון
557,743	761,988	144,336	208,520	1,672,587	סך כל ההוצאות
426	140	34	208	808	חלק ברווחי חברות כלולות
(142,560)	(28,714)	29,396	(75,558)	(217,436)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
26,931	7,920	1,156	7,881	43,888	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
(115,629)	(20,794)	30,552	(67,677)	(173,548)	סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
3,224,722	1,176,279	592,855	1,516,986	6,510,842	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 ביוני, 2016 (בלתי מבוקר)
3,074,902	1,125,980	183,146	1,028,957	5,412,985	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 ביוני, 2016 (בלתי מבוקר)

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו.

** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 84% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2017

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי		סה"כ
		ענפי רכוש ואחרים (*)	חבויות אחרים (**)	
		בלתי מבוקר אלפי ש"ח		
195,220	405,553	127,240	62,675	790,688
32,620	13,848	76,566	24,999	148,033
162,600	391,705	50,674	37,676	642,655
25,815	7,473	8,788	16,847	58,923
188,415	399,178	59,462	54,523	701,578
35,842	15,971	4,058	11,997	67,868
3,939	(1,269)	24,195	3,086	29,951
228,196	413,880	87,715	69,606	799,397
214,361	282,550	114,571	78,387	689,869
(15,669)	(8,756)	(89,348)	(31,360)	(145,133)
198,692	273,794	25,223	47,027	544,736
20,740	89,380	39,160	16,957	166,237
9,260	12,340	5,787	3,768	31,155
331	166	154	123	774
229,023	375,680	70,324	67,875	742,902
130	47	11	65	253
(697)	38,247	17,402	1,796	56,748
(2,814)	(465)	170	366	(2,743)
(3,511)	37,782	17,572	2,162	54,005

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 79% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 80% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2016

סה"כ	ענפי		רכב רכוש	רכב חובה	
	חבויות	ענפי רכוש			
	אחרים (**)	ואחרים (*)			
	בלתי מבוקר				
	אלפי ש"ח				
782,093	77,689	135,910	377,948	190,546	פרמיות ברוטו
129,229	25,797	84,320	12,916	6,196	פרמיות ביטוח משנה
652,864	51,892	51,590	365,032	184,350	פרמיות בשייר
35,620	7,314	10,854	3,135	14,317	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
688,484	59,206	62,444	368,167	198,667	פרמיות שהורווחו בשייר
48,423	10,944	3,775	11,076	22,628	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
24,712	2,002	21,025	1,619	66	הכנסות מעמלות
761,619	72,152	87,244	380,862	221,361	סך כל ההכנסות
638,904	82,401	69,804	289,963	196,736	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(66,892)	(11,787)	(41,468)	(12,059)	(1,578)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
572,012	70,614	28,336	277,904	195,158	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
160,685	17,248	39,536	84,585	19,316	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
27,459	3,104	6,081	11,039	7,235	הוצאות הנהלה וכלליות
590	158	226	321	(115)	הוצאות מימון
760,746	91,124	74,179	373,849	221,594	סך כל ההוצאות
139	36	6	25	72	חלק ברווחי חברות כלולות
1,012	(18,936)	13,071	7,038	(161)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
21,985	3,921	662	4,031	13,371	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
22,997	(15,015)	13,733	11,069	13,210	סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 85% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2016					
ענפי רכב חובה	ענפי רכוש ואחרים (* מבוקר אלפי ש"ח)	ענפי רכוש ואחרים (** סה"כ)	רכב רכוש	רכב חובה	
3,386,598	323,974	613,996	1,612,729	835,899	פרמיות ברוטו
551,670	93,817	369,544	61,432	26,877	פרמיות ביטוח משנה
2,834,928	230,157	244,452	1,551,297	809,022	פרמיות בשייר
(55,835)	3,295	4,034	(56,165)	(6,999)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
2,779,093	233,452	248,486	1,495,132	802,023	פרמיות שהורווחו בשייר
111,597	24,173	11,254	27,993	48,177	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
97,673	7,805	85,053	4,457	358	הכנסות מעמלות
2,988,363	265,430	344,793	1,527,582	850,558	סך כל ההכנסות
2,806,132	357,521	288,719	1,222,607	937,285	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(383,188)	(92,039)	(184,326)	(57,669)	(49,154)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
2,422,944	265,482	104,393	1,164,938	888,131	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
659,213	68,712	163,359	347,119	80,023	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
122,213	14,084	28,037	47,702	32,390	הוצאות הנהלה וכלליות
2,971	520	835	639	977	הוצאות מימון
3,207,341	348,798	296,624	1,560,398	1,001,521	סך כל ההוצאות
8,676	2,253	368	1,461	4,594	חלק ברווחי חברות כלולות
(210,302)	(81,115)	48,537	(31,355)	(146,369)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
29,562	3,559	1,252	5,936	18,815	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
(180,740)	(77,556)	49,789	(25,419)	(127,554)	סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
6,646,666	1,562,863	597,291	1,153,394	3,333,118	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2016 (מבוקר)
5,514,775	1,056,689	179,049	1,106,635	3,172,402	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר, 2016 (מבוקר)

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 80% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 83% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

ל-6 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2017				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	-	1,435,192	1,435,192	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	68,482	68,482	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
-	-	1,366,710	1,366,710	פרמיות שהורווחו בשייר
146,165	1,013	769,308	916,486	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
55,113	234,033	123,926	413,072	הכנסות מדמי ניהול
-	-	16,997	16,997	הכנסות מעמלות
-	56	4	60	הכנסות אחרות
201,278	235,102	2,276,945	2,713,325	סך כל ההכנסות
141,064	-	1,953,263	2,094,327	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
-	-	(47,126)	(47,126)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
141,064	-	1,906,137	2,047,201	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
14,872	65,641	180,876	261,389	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
33,385	103,729	104,488	241,602	הוצאות הנהלה וכלליות
4,128	4,900	-	9,028	הוצאות אחרות
96	813	3,332	4,241	הוצאות מימון
193,545	175,083	2,194,833	2,563,461	סך כל ההוצאות
-	-	(450)	(450)	חלק בהפסדי חברות כלולות
7,733	60,019	81,662	149,414	רווח לפני מסים על ההכנסה
(5)	(39)	(28,154)	(28,198)	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
7,728	59,980	53,508	121,216	סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

ל-6 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2016			
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
-	-	1,364,391	1,364,391
-	-	59,819	59,819
-	-	1,304,572	1,304,572
103,652	734	153,722	258,108
52,747	235,664	86,529	374,940
-	-	10,168	10,168
-	182	14	196
156,399	236,580	1,555,005	1,947,984
89,703	-	1,336,762	1,426,465
-	-	(44,854)	(44,854)
89,703	-	1,291,908	1,381,611
12,171	61,633	169,991	243,795
31,111	102,239	106,711	240,061
4,548	4,900	-	9,448
90	470	1,274	1,834
137,623	169,242	1,569,884	1,876,749
-	-	(1,687)	(1,687)
18,776	67,338	(16,566)	69,548
(20)	(40)	3,175	3,115
18,756	67,298	(13,391)	72,663

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
 סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון
 סך כל ההוצאות
 חלק בהפסדי חברות כלולות
 רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
 סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2017				
ס"ח כ	ביטוח חיים	פנסיה	גמל	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
697,036	697,036	-	-	פרמיות שהורווחו ברוטו
31,915	31,915	-	-	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
665,121	665,121	-	-	פרמיות שהורווחו בשייר
546,407	452,311	870	93,226	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
203,937	57,451	118,582	27,904	הכנסות מדמי ניהול
8,937	8,937	-	-	הכנסות מעמלות
45	3	42	-	הכנסות אחרות
1,424,447	1,183,823	119,494	121,130	סך כל ההכנסות
1,130,143	1,033,905	-	96,238	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
(22,258)	(22,258)	-	-	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,107,885	1,011,647	-	96,238	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
127,829	90,750	29,769	7,310	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
123,500	51,720	54,398	17,382	הוצאות הנהלה וכלליות
4,515	-	2,450	2,065	הוצאות אחרות
2,835	2,554	233	48	הוצאות מימון
1,366,564	1,156,671	86,850	123,043	סך כל ההוצאות
1,054	1,054	-	-	חלק ברווחי חברות כלולות
58,937	28,206	32,644	(1,913)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(6,130)	(6,163)	14	19	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
52,807	22,043	32,658	(1,894)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2016			
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
-	-	761,179	761,179
-	-	29,368	29,368
-	-	731,811	731,811
77,182	586	291,475	369,243
26,849	122,642	45,267	194,758
-	-	5,379	5,379
-	83	6	89
104,031	123,311	1,073,938	1,301,280
78,024	-	994,082	1,072,106
-	-	(30,755)	(30,755)
78,024	-	963,327	1,041,351
6,489	30,090	84,099	120,678
16,063	52,152	50,660	118,875
2,275	2,450	-	4,725
47	415	3,454	3,916
102,898	85,107	1,101,540	1,289,545
-	-	(2,597)	(2,597)
1,133	38,204	(30,199)	9,138
(12)	(22)	18,938	18,904
1,121	38,182	(11,261)	28,042

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
 סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון
 סך כל ההוצאות
 חלק בהפסדי חברות כלולות
 רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
 סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2016				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	-	2,884,237	2,884,237	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	118,041	118,041	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
-	-	2,766,196	2,766,196	פרמיות שהורווחו בשייר
224,226	1,283	1,012,805	1,238,314	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
106,150	466,085	234,849	807,084	הכנסות מדמי ניהול
-	-	23,571	23,571	הכנסות מעמלות
-	292	21	313	הכנסות אחרות
330,376	467,660	4,037,442	4,835,478	סך כל ההכנסות
203,071	-	3,458,857	3,661,928	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
-	-	(99,990)	(99,990)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
203,071	-	3,358,867	3,561,938	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
25,867	117,402	339,473	482,742	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
63,122	213,227	224,957	501,306	הוצאות הנהלה וכלליות
9,096	9,808	-	18,904	הוצאות אחרות
311	232	4,128	4,671	הוצאות מימון
301,467	340,669	3,927,425	4,569,561	סך כל ההוצאות
-	-	(8,789)	(8,789)	חלק בהפסדי חברות כלולות
28,909	126,991	101,228	257,128	רווח לפני מסים על ההכנסה
80	121	(8,372)	(8,171)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
28,989	127,112	92,856	248,957	סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

סה"כ	קופות גמל מבטיחות תשואה	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
		סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004			
		קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת (1) 1990
בלתי מבוקר							
אלפי ש"ח							
1,435,192	-	13,408	221,518	907,320	14,490	245,398	33,058
486,685	-	-	-	486,672	-	13	-
127,389	4,936	-	-	59,008	3,009	64,480	(4,044)
1,854,644	-	14,157	123,992	1,042,474	20,063	549,769	104,189
239,683	141,064	-	-	98,424	29	52	114

נתונים לששה חודשים שהסתיימו
ביום 30 ביוני, 2017

פרמיות ברוטו
תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו
ישירות לעתודות ביטוח
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של מנורה ביטוח, הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל (לרבות רווח כולל אחר) לתקופת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לתקופה, כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לתקופה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים, המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

סה"כ	קופות גמל מבטיחות תשואה	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		עד שנת 2003	עד שנת (1) 1990
		סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004			
		קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה		
בלתי מבוקר							
אלפי ש"ח							
1,364,391	-	14,361	198,048	733,368	115,265	268,756	34,593
544,647	-	-	-	544,577	-	70	-
135,739	13,727	-	-	51,632	6,230	34,530	29,620
1,305,870	-	4,583	87,309	713,784	128,352	234,072	137,770
120,595	89,703	-	-	31,057	76	(340)	99

נתונים לששה חודשים שהסתיימו
ביום 30 ביוני, 2016

פרמיות ברוטו
תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו
ישירות לעתודות ביטוח
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של מנורה ביטוח, הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל (לרבות רווח כולל אחר) לתקופת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לתקופה, כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לתקופה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים, המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה				נתונים לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2017	
		פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון			
		סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		מסגרת חסכון			
		קבוצתי		תלוי תשואה			
סה"כ	קופות גמל מבטיחות תשואה	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
בלתי מבוקר							
אלפי ש"ח							
697,036	-	5,978	112,647	441,729	-	119,753	16,929
207,235	-	-	-	207,232	-	3	-
53,193	(3,238)	-	-	29,929	1,822	27,302	(2,622)
974,219	-	8,678	54,103	525,528	5,655	295,974	84,281
155,924	96,238	-	-	59,587	(12)	32	79

פרמיות ברוטו
תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו
ישירות לעתודות ביטוח
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של מנורה ביטוח, הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל (לרבות רווח כולל אחר) לתקופת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לתקופה, כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לתקופה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים, המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

סה"כ	קופות גמל מבטיחות תשואה	פוליסות ללא מרכיב חסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה משנת 2004		נתונים לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני, 2016	
		קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת (1) 1990
761,179	-	7,111	99,677	387,887	115,265	134,790	16,449
287,566	-	-	-	288,274	-	(708)	-
55,327	(594)	-	-	27,141	2,987	17,942	7,850
947,650	-	5,570	59,739	429,349	120,411	227,938	104,644
124,455	78,024	-	-	45,932	29	417	53

פרמיות ברוטו
תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו
ישירות לעתודות ביטוח
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של מנורה ביטוח, הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל (לרבות רווח כולל אחר) לתקופת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לתקופה, כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לתקופה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים, המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

		פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה				נתונים לשנה שהסתיימה
		סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004				ביום 31 בדצמבר, 2016
קופות גמל מבטיחות תשואה	סה"כ	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)	
מבוקר								
אלפי ש"ח								
	2,884,237	30,339	411,893	1,562,319	268,819	542,649	68,218	פרמיות ברוטו
	1,115,580	-	-	1,112,477	1,506	1,594	3	תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח
	299,267	20,750	-	109,533	12,811	124,537	31,636	מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (2)
	3,329,056	-	16,764	1,733,315	268,784	835,777	289,768	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
	332,872	203,071	-	129,775	(15)	(170)	211	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של מנורה ביטוח, הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל (לרבות רווח כולל אחר) לתקופת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לתקופה, כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לתקופה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים, המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח בריאות

נתונים לששה חודשים שהסתיימו
ביום 30 ביוני, 2017

סה"כ	אחר (**)		סיעודי	
	זמן קצר	זמן ארוך	קבוצתי	פרט
	בלתי מבוקר			
	אלפי ש"ח			
349,074	(* 39,106)	(* 271,306)	429	38,233
212,449	24,586	144,378	33	43,452

פרמיות ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי
ביטוח ברוטו

- (* מתוכם, לזמן ארוך פרמיות פרט בסך של 238,719 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 32,587 אלפי ש"ח ולזמן קצר כל הפרמיות הינן פרמיות פרט.
(** הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לזמן ארוך הינו הוצאות רפואיות, ולזמן קצר הינו עובדים זרים.

נתונים לששה חודשים שהסתיימו
ביום 30 ביוני, 2016

סה"כ	אחר (**)		סיעודי	
	זמן קצר	זמן ארוך	קבוצתי	פרט
	בלתי מבוקר			
	אלפי ש"ח			
309,979	(* 34,463)	(* 238,171)	524	36,821
273,714	23,452	132,123	523	117,616

פרמיות ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי
ביטוח ברוטו

- (* מתוכם, לזמן ארוך פרמיות פרט בסך של 209,935 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 28,236 אלפי ש"ח ולזמן קצר כל הפרמיות הינן פרמיות פרט.
(** הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לזמן ארוך הינו הוצאות רפואיות, ולזמן קצר הינו עובדים זרים.

נתונים לשלושה חודשים שהסתיימו
ביום 30 ביוני, 2017

סה"כ	אחר (**)		סיעודי	
	זמן קצר	זמן ארוך	קבוצתי	פרט
	בלתי מבוקר			
	אלפי ש"ח			
166,287	(* 8,658)	(* 138,192)	216	19,221
110,395	11,327	72,018	171	26,880

פרמיות ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי
ביטוח ברוטו

- (* מתוכם, לזמן ארוך פרמיות פרט בסך של 121,249 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 16,943 אלפי ש"ח ולזמן קצר כל הפרמיות הינן פרמיות פרט.
(** הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לזמן ארוך הינו הוצאות רפואיות, ולזמן קצר הינו עובדים זרים.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח בריאות (המשך)

נתונים לשלושה חודשים שהסתיימו

ביום 30 ביוני, 2016

סה"כ	אחר (**)		סיעודי	
	זמן קצר	זמן ארוך	קבוצתי	פרט
	בלתי מבוקר			
	אלפי ש"ח			
146,611	(* 7,493)	(* 120,408)	266	18,444
136,446	10,608	68,572	2	57,264

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי

ביטוח ברוטו

(* מתוכם, לזמן ארוך פרמיות פרט בסך של 106,026 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 14,382 אלפי ש"ח ולזמן קצר כל הפרמיות הינן פרמיות פרט.
 (** הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לזמן ארוך הינו הוצאות רפואיות, ולזמן קצר הינו עובדים זרים.

נתונים לשנה שהסתיימה

ביום 31 בדצמבר, 2016

סה"כ	אחר (**)		סיעודי	
	זמן קצר	זמן ארוך	קבוצתי	פרט
	מבוקר			
	אלפי ש"ח			
629,520	(* 62,222)	(* 492,143)	976	74,179
358,765	48,127	287,211	940	22,487

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי

ביטוח ברוטו

(* מתוכם, לזמן ארוך פרמיות פרט בסך של 433,564 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 58,579 אלפי ש"ח ולזמן קצר כל הפרמיות הינן פרמיות פרט.
 (** הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לזמן ארוך הינו הוצאות רפואיות, ולזמן קצר הינו עובדים זרים.

באור 4: - מכשירים פיננסיים

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

1. להלן פירוט הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה:

ליום	ליום 30 ביוני		
31 בדצמבר	2016	2017	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
76,211	75,661	76,539	נדל"ן להשקעה
			השקעות פיננסיות:
7,111,694	7,331,649	7,373,328	נכסי חוב סחירים
4,245,325	4,123,008	4,104,517	נכסי חוב שאינם סחירים (*)
4,615,253	4,296,490	4,948,311	מניות
5,173,379	4,795,237	5,615,319	השקעות פיננסיות אחרות (**)
21,145,651	20,546,384	22,041,475	סך הכל השקעות פיננסיות
1,832,444	1,358,526	1,693,467	מזומנים ושווי מזומנים
175,092	157,693	159,664	אחר
<u>23,229,398</u>	<u>22,138,264</u>	<u>23,971,145</u>	סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה
<u>470,246</u>	<u>449,014</u>	<u>481,653</u>	(*) כולל נכסים שנמדדו לפי עלות מופחתת
<u>534,537</u>	<u>511,997</u>	<u>538,821</u>	השווי ההוגן של הנכסים כאמור

(**) השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, יחידות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח של הנכסים הפיננסיים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד. הרמות השונות הוגדרו באופן הבא:

- רמה 1- שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
- רמה 2- שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
- רמה 3- שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

עבור מכשירים פיננסיים אשר מוכרים בשווי הוגן באופן עיתי, מתבצעת הערכה בסוף כל תקופת דיווח האם נעשו העברות בין הרמות השונות של מדרג השווי ההוגן.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

ליום 30 ביוני, 2017			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
7,373,328	-	1,018,890	6,354,438
3,622,864	18,006	3,604,858	-
4,948,311	34,363	15,332	4,898,616
5,615,319	1,270,984	1,528,973	2,815,362
<u>21,559,822</u>	<u>1,323,353</u>	<u>6,168,053</u>	<u>14,068,416</u>

השקעות פיננסיות:
נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
השקעות פיננסיות אחרות
סה"כ

ליום 30 ביוני, 2016			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
7,331,649	-	1,217,189	6,114,460
3,673,994	11,352	3,662,642	-
4,296,490	49,569	15,138	4,231,783
4,795,237	1,206,157	1,513,660	2,075,420
<u>20,097,370</u>	<u>1,267,078</u>	<u>6,408,629</u>	<u>12,421,663</u>

השקעות פיננסיות:
נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
השקעות פיננסיות אחרות
סה"כ

ליום 31 בדצמבר, 2016			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
מבוקר			
אלפי ש"ח			
7,111,694	-	1,013,097	6,098,597
3,775,079	23,651	3,751,428	-
4,615,253	29,526	15,753	4,569,974
5,173,379	1,273,287	1,618,668	2,281,424
<u>20,675,405</u>	<u>1,326,464</u>	<u>6,398,946</u>	<u>12,949,995</u>

השקעות פיננסיות:
נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
השקעות פיננסיות אחרות
סה"כ

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד				
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות	נכסי חוב שאינם סחירים	
1,326,464	1,273,287	29,526	23,651	יתרה ליום 1 בינואר, 2017 (מבוקר)
(75,001)	(78,677)	4,979	(1,303)	סך רווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח והפסד
119,846	119,743	-	103	רכישות
(45,903)	(43,369)	-	(2,534)	מכירות
(1,079)	-	(142)	(937)	פדיונות
(974)	-	-	(974)	העברות מתוך רמה 3
<u>1,323,353</u>	<u>1,270,984</u>	<u>34,363</u>	<u>18,006</u>	יתרה ליום 30 ביוני, 2017
(67,791)	(70,949)	5,000	(1,842)	סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 30 ביוני, 2017

במהלך התקופה של ששה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני, 2017, לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

העברות אל רמה 3 ומתוך רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח					
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד					
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
סה"כ	השקעות פיננסיות		נכסי חוב שאינם סחירים		
	אחרות	מניות	סחירים	נכסי חוב סחירים	
1,233,658	1,203,884	27,347	2,352	75	יתרה ליום 1 בינואר, 2016 (מבוקר)
(26,742)	(21,014)	(469)	(5,184)	(75)	סך ההפסדים שהוכרו ברווח והפסד
85,587	62,896	22,691	-	-	רכישות
(36,795)	(36,795)	-	-	-	מכירות
(6,867)	(6,370)	-	(497)	-	פדיונות
18,237	3,556	-	14,681	-	העברות אל רמה 3
1,267,078	1,206,157	49,569	11,352	-	יתרה ליום 30 ביוני, 2016
(14,573)	(8,803)	(469)	(5,226)	(75)	סך ההפסדים לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 30 ביוני, 2016

העברות אל רמה 3 ומתוך רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
	השקעות פיננסיות	מניות	נכסי חוב שאינם סחירים
סה"כ	אחרות		
1,306,888	1,255,256	30,338	21,294
(36,878)	(39,654)	4,167	(1,391)
74,761	74,761	-	-
(20,577)	(19,379)	-	(1,198)
(841)	-	(142)	(699)
<u>1,323,353</u>	<u>1,270,984</u>	<u>34,363</u>	<u>18,006</u>
(32,155)	(34,630)	4,188	(1,713)

יתרה ליום 1 באפריל, 2017
 סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח והפסד רכישות מכירות פדיונות

יתרה ליום 30 ביוני, 2017

סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 30 ביוני, 2017

במהלך התקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני, 2017, לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח					
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד					
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
סה"כ	השקעות פיננסיות		נכסי חוב		
	אחרות	מניות	שאינם סחירים	נכסי חוב סחירים	
1,240,133	1,180,416	49,078	10,564	75	יתרה ליום 1 באפריל, 2016
11,725	11,016	(80)	864	(75)	סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח והפסד
30,527	29,956	571	-	-	רכישות
(15,231)	(15,231)	-	-	-	מכירות
(76)	-	-	(76)	-	פדיונות
<u>1,267,078</u>	<u>1,206,157</u>	<u>49,569</u>	<u>11,352</u>	<u>-</u>	יתרה ליום 30 ביוני, 2016
<u>13,980</u>	<u>13,343</u>	<u>(80)</u>	<u>792</u>	<u>(75)</u>	סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 30 ביוני, 2016

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח					
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד					
מבוקר					
אלפי ש"ח					
	השקעות פיננסיות אחרות	מניות	נכסי חוב שאינם סחירים	נכסי חוב סחירים	
סה"כ					
1,233,658	1,203,884	27,347	2,352	75	יתרה ליום 1 בינואר, 2016
(6,107)	1,882	739	(8,653)	(75)	סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח והפסד
220,430	197,739	22,691	-	-	רכישות
(119,419)	(96,125)	(21,251)	(2,043)	-	מכירות
(6,370)	(6,370)	-	-	-	פדיונות
35,551	3,556	-	31,995	-	העברות אל רמה 3
(31,279)	(31,279)	-	-	-	העברות מתוך רמה 3
<u>1,326,464</u>	<u>1,273,287</u>	<u>29,526</u>	<u>23,651</u>	<u>-</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2016
16,072	25,700	1,301	(10,854)	(75)	סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2016

העברות אל רמה 3 ומתוך רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות

1. נכסי חוב שאינם סחירים

ההרכב:

ליום 30 ביוני, 2017	
שווי הוגן	ערך בספרים
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
8,576,296	6,700,489
4,654,117	4,315,637
13,230,413	11,016,126

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 30 ביוני, 2016	
שווי הוגן	ערך בספרים
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
8,600,806	6,554,437
4,659,354	4,218,925
13,260,160	10,773,362

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר, 2016	
שווי הוגן	ערך בספרים
מבוקר	
אלפי ש"ח	
8,628,465	6,753,281
4,630,274	4,300,297
13,258,739	11,053,578

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח של הנכסים הפיננסיים המוצגים בשווי הוגן. הרמות השונות הוגדרו בסעיף א.2. לעיל.

עבור מכשירים פיננסיים אשר מוכרים בשווי הוגן באופן עיתי, מתבצעת הערכה בסוף כל תקופת דיווח האם נעשו העברות בין הרמות השונות של מדרג השווי ההוגן.

ליום 30 ביוני, 2017				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
5,017,600	-	440,686	4,576,914	נכסי חוב סחירים
303,325	18,727	189	284,409	מניות
1,332,533	266,977	500,766	564,790	השקעות פיננסיות אחרות
<u>6,653,458</u>	<u>285,704</u>	<u>941,641</u>	<u>5,426,113</u>	סה"כ

ליום 30 ביוני, 2016				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
4,357,779	-	503,672	3,854,107	נכסי חוב סחירים
265,469	15,129	-	250,340	מניות
1,298,237	225,948	587,468	484,821	השקעות פיננסיות אחרות
<u>5,921,485</u>	<u>241,077</u>	<u>1,091,140</u>	<u>4,589,268</u>	סה"כ

ליום 31 בדצמבר, 2016				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
מבוקר				
אלפי ש"ח				
4,643,223	-	411,973	4,231,250	נכסי חוב סחירים
273,436	17,054	-	256,382	מניות
1,369,036	257,942	569,435	541,659	אחרות
<u>6,285,695</u>	<u>274,996</u>	<u>981,408</u>	<u>5,029,291</u>	סה"כ

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח
והפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה

מניות	אחרות	סה"כ
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
17,054	257,942	274,996
671	(4,066)	(3,395)
1,073	(11,502)	(10,429)
-	33,050	33,050
-	(8,447)	(8,447)
(71)	-	(71)
<u>18,727</u>	<u>266,977</u>	<u>285,704</u>

יתרה ליום 1 בינואר, 2017 (מבוקר)

סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח והפסד

סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח כולל אחר

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 ביוני, 2017

סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא מומשו

ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון

ליום 30 ביוני, 2017

במהלך התקופה של ששה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני, 2017, לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח				
והפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה				
				נכסי חוב
סה"כ	אחרות	מניות	סחירים	
				בלתי מבוקר
				אלפי ש"ח
235,213	231,218	3,942	53	יתרה ליום 1 בינואר, 2016 (מבוקר)
(2,782)	(2,690)	(39)	(53)	סך ההפסדים שהוכרו ברווח והפסד
1,492	1,613	(121)	-	סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח
19,738	8,391	11,347	-	כולל אחר
(11,800)	(11,800)	-	-	רכישות
(2,560)	(2,560)	-	-	מכירות
1,776	1,776	-	-	פדיונות
241,077	225,948	15,129	-	העברות אל רמה 3
				יתרה ליום 30 ביוני, 2016
146	238	(39)	(53)	סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא
				מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים
				המוחזקים נכון ליום 30 ביוני, 2016

העברות אל רמה 3 ומתוך רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח		
והפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה		
מניות	אחרות	סה"כ
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
17,981	255,312	273,293
(148)	(2,026)	(2,174)
965	(5,347)	(4,382)
-	23,321	23,321
-	(4,283)	(4,283)
(71)	-	(71)
<u>18,727</u>	<u>266,977</u>	<u>285,704</u>
יתרה ליום 1 באפריל, 2017		
סך ההפסדים שהוכרו ברווח והפסד		
סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח כולל אחר		
רכישות		
מכירות		
פדיונות		
יתרה ליום 30 ביוני, 2017		
סך ההפסדים לתקופה שלא מומשו ושהוכרו		
ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון		
ליום 30 ביוני, 2017		
(138)	(695)	(833)

במהלך התקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני, 2017, לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח			
והפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה			
נכסי חוב			
סה"כ	אחרות	מניות	סחירים
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
241,287	226,406	14,828	53
(2,185)	(2,177)	45	(53)
3,761	3,792	(31)	-
3,423	3,136	287	-
(5,209)	(5,209)	-	-
<u>241,077</u>	<u>225,948</u>	<u>15,129</u>	<u>-</u>
<u>(1,070)</u>	<u>(1,062)</u>	<u>45</u>	<u>(53)</u>

יתרה ליום 1 באפריל, 2016
 סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח
 והפסד
 סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח
 כולל אחר
 רכישות
 מכירות
 יתרה ליום 30 ביוני, 2016

סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא
 מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים
 המוחזקים נכון ליום 30 ביוני, 2016

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה			
נכסי חוב סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
מבוקר			
אלפי ש"ח			
53	3,942	231,218	235,213
יתרה ליום 1 בינואר, 2016			
(53)	750	(2,516)	(1,819)
סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו: ברווח והפסד			
-	1,016	6,584	7,600
ברווח כולל אחר			
-	11,346	49,169	60,515
רכישות			
-	-	(25,729)	(25,729)
מכירות			
-	-	(2,560)	(2,560)
פדיונות			
-	-	1,776	1,776
העברות אל רמה 3			
-	17,054	257,942	274,996
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2016			
(53)	750	3,203	3,900
סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2016			

העברות אל רמה 3 ומתוך רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות

1. פירוט התחייבויות פיננסיות

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 30 ביוני		ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 30 ביוני	
	2016	2017		2016	2017
	שווי הוגן		ערך בספרים		
מבוקר	בלתי מבוקר		מבוקר	בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח					
130,578	-	123,011	130,287	-	122,975
798,646	666,044	809,011	764,655	622,515	770,933
1,164,866	1,149,315	1,189,215	1,078,400	1,032,430	1,093,883
6,293	7,601	5,292	2,698	3,397	2,280
109,250	-	104,299	109,318	-	104,428
3,690	-	3,724	3,614	-	3,644
2,213,323	1,822,960	2,234,552	2,088,972	1,658,342	2,098,143
24,066	48,444	14,767	24,066	48,444	14,767
74,885	-	6,000	74,885	-	6,000
98,951	48,444	20,767	98,951	48,444	20,767
2,312,274	1,871,404	2,255,319	2,187,923	1,706,786	2,118,910
1,068,488	1,052,457	1,093,833	975,369	918,124	978,863

1. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת:

הלוואות מתאגידים בנקאיים

אגרות חוב

כתבי התחייבויות נדחים (*)

פיקדון צובר ריבית

התחייבויות בגין חכירה מימונית

הלוואות מזכויות שאינן מקנות שליטה

2. התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

נגזרים

מכירה בחסר

סך התחייבויות פיננסיות

(*) מזה כתבי התחייבות נדחים המהווים הון משני והון שלישוני

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)

2. שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן. הרמות השונות הוגדרו בסעיף א.2. לעיל.

עבור התחייבויות פיננסיות אשר מוכרות בשווי הוגן באופן עיתי, מתבצעת הערכה בסוף כל תקופת דיווח האם נעשו העברות בין הרמות השונות של מדרג השווי הוגן.

30 ביוני, 2017				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
14,767	3,755	11,012	-	נגזרים
6,000	-	-	6,000	מכירה בחסר
<u>20,767</u>	<u>3,755</u>	<u>11,012</u>	<u>6,000</u>	סה"כ

30 ביוני, 2016				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
48,444	-	37,622	10,822	נגזרים

31 בדצמבר, 2016				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
מבוקר				
אלפי ש"ח				
24,066	-	23,203	863	נגזרים
74,885	-	-	74,885	מכירה בחסר
<u>98,951</u>	<u>-</u>	<u>23,203</u>	<u>75,748</u>	סה"כ

באור 5: - הון ודרישות הון

ניהול ודרישות הון

1. מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת הקבוצה להמשיך את פעילותה על מנת שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה, וכן על מנת לתמוך בפעילות עסקית עתידית. מנורה ביטוח ושומרה ביטוח כפופות לדרישות הון הנקבעות על-ידי הממונה על הביטוח (להלן - הממונה).

כחלק מתהליך יישומה של הדירקטיבה Solvency II, נדרשות חברות הביטוח המאוחדות לבצע תהליך הערכה עצמית של הסיכונים להם הן חשופות ולקבוע הון אשר לדעתן יהווה כרית ביטחון לסיכונים אלו. מנורה ביטוח הגדירה כהון עצמי נדרש (הון יעד) את דרישת ההון כפי שנדרשה על ידי הדירקטיבה, ובלבד שלא יפחת מתקנות ההון. שומרה ביטוח הגדירה כהון עצמי נדרש (הון יעד) כ-105% מדרישות ההון כפי שהוגדרו על ידי הממונה בתקנות ההון. מובהר כי אין מדובר בהון מחייב, אלא בהון יעד שחברות הביטוח המאוחדות תשאפנה לשמור עליו, וכי אין ודאות כי חברות הביטוח המאוחדות תעמודנה בהון יעד זה בכל נקודת זמן.

מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ (להלן - מבטחים פנסיה וגמל) ומנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ (להלן - מנורה מהנדסים) מחויבות לעמוד בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"ב-2012 ותקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) (תיקון מס' 2), התשע"ב-2012.

2. בחודש יוני 2017 פורסמו הוראות ליישום משטר כושר פרעון כלכלי של חברות ביטוח מבוסס SOLVENCY II (להלן - "ההוראות החדשות"), לפיהן חברת ביטוח תקיים משטר כושר פרעון כלכלי בהתאם להוראות כאמור, וזאת מבלי לגרוע מחובתה לקיים את הוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח - 1998 (להלן - "תקנות ההון"). כמו כן, צויין כי הממונה תפעל לתיקון תקנות ההון, כך שלאחר שחברת ביטוח תקבל את אישור הממונה כי בוצעה ביקורת על יישום ההוראות החדשות בדוחותיה הכספיים, תקנות ההון לעניין הון עצמי מינימלי נדרש לא יחולו עליה. לפיכך, עד לקבלת אישור הממונה כאמור, על החברה חלות תקנות ההון וההוראות החדשות במקביל.

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

3. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של מנורה ביטוח ושל שומרה ביטוח בהתאם לתקנות ההון על תיקוניהן והנחיות הממונה.

מנורה ביטוח		
ליום	ליום	
31 בדצמבר	30 ביוני	
2016	2017	
	בלתי	
מבוקר	מבוקר	
אלפי ש"ח		
2,392,359	2,447,613	הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות הממונה (א)
		הסכום הקיים המחושב על פי תקנות ההון:
1,568,509	1,621,995	הון ראשוני בסיסי
267,459	269,204	הון ראשוני מורכב (ב)
1,835,968	1,891,199	סך הכל הון ראשוני
505,212	507,192	הון משני מורכב (ג)
172,120	173,505	הון משני נחות (ד)
677,332	680,697	סך הכל הון משני
298,037	298,166	הון שלישוני מורכב
2,811,337	2,870,062	סך ההון הקיים המחושב על פי תקנות ההון
418,978	422,449	עודף לתאריך הדוח (*)
		פעולה הונית לאחר תאריך הדיווח:
-	(43,376)	הון משני נחות שהפך ללא מוכר בהתאם לתקנות ההון
418,978	379,073	עודף בהתחשב בפעולה הונית לאחר תאריך הדיווח
		(א) הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:
388,317	404,227	פעילות בביטוח כללי
8,905	9,031	פעילות בביטוח סיעודי
141,358	141,358	סיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים
929,622	958,913	הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים ובביטוח מפני מחלות ואישפוז
8,696	8,757	דרישות בגין תוכניות מבטיחות תשואה
30,792	29,195	נכסים בלתי מוכרים כהגדרתם בתקנות ההון
514,736	532,464	נכסי השקעה ונכסים אחרים
134,426	124,398	סיכוני קטסטרופה בביטוח כללי
176,592	184,768	סיכונים תפעוליים
58,915	54,502	ערבויות
2,392,359	2,447,613	הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות הממונה

(*) ראה סעיף 5 להלן לגבי מכתב הממונה בקשר עם חלוקת דיבידנד.

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

3. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של מנורה ביטוח ושל שומרה ביטוח בהתאם לתקנות ההון על תיקוניהן והנחיות הממונה. (המשך)

שומרה ביטוח		
ליום	ליום	
31 בדצמבר	30 ביוני	
2016	2017	
מבוקר	בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח		
345,924	335,158	הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות הממונה (2א)
		הסכום הקיים המחושב על פי תקנות ההון:
359,083	403,568	הון ראשוני בסיסי
36,773	36,623	הון משני נחות (ד)
395,856	440,191	סך הכל ההון הקיים המחושב על פי תקנות ההון
49,932	105,033	עודף לתאריך הדוח (*)
36,361	39,571	סכום ההשקעות שיש חובה להעמידן כנגד עודפי הון בהתאם להוראות הממונה, ולפיכך מהווה עודפים שאינם ניתנים לחלוקה
		(2א) הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:
192,197	193,994	פעילות בביטוח כללי
1,421	1,566	נכסים בלתי מוכרים כהגדרתם בתקנות ההון
95,126	83,145	נכסי השקעה ונכסים אחרים
19,274	17,836	סיכונים קטסטרופה בביטוח כללי
37,906	38,617	סיכונים תפעוליים
345,924	335,158	הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות הממונה

(*) ראה סעיף 5 להלן לגבי מכתב הממונה בקשר עם חלוקת דיבידנד.

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

3. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של מנורה ביטוח ושל שומרה ביטוח בהתאם לתקנות ההון על תיקוניהן והנחיות הממונה. (המשך)

- (ב) כולל מכשירי הון ראשוני מורכב שהונפקו עד ליום 30 ביוני, 2017.
- (ג) כולל מכשירי הון משני מורכב שהונפקו עד ליום 30 ביוני, 2017.
- (ד) כולל כתבי התחייבות נדחים / שטרי הון שהונפקו עד ליום 31 בדצמבר, 2011.

4. משטר כושר פרעון כלכלי מבוסס Solvency II

כאמור לעיל, בחודש יוני 2017 פורסמו ההוראות החדשות שנועדו לכוון משטר כושר פרעון חדש לחברות ביטוח בישראל, זאת בהתבסס על הוראות דירקטיבה המכונה Solvency II (להלן - "הדירקטיבה"), אשר אומצה על ידי האיחוד האירופי ומיושמת החל מינואר 2016 בכל המדינות החברות בו.

הדירקטיבה כוללת בחינה מקיפה של סיכונים להם חשופות חברות ביטוח וסטנדרטים לניהולם ומדידתם, ומבוססת על שלושה נדבכים: נדבך ראשון כמותי שעניינו יחס כושר פרעון מבוסס סיכון, נדבך שני איכותי, הנוגע לתהליכי בקרה פנימיים, לניהול סיכונים, לממשל תאגידי ולתהליך הערכה עצמי של סיכונים וכושר פרעון (ORSA) ונדבך שלישי הנוגע לקידום משמעת שוק, גילוי ודיווח.

ההוראות החדשות מבוססות על הנדבך הכמותי לפי הדירקטיבה והוראותיה הנלוות, תוך התאמה לשוק בישראל והן מיושמות בישראל החל מיום 30 ביוני, 2017 על נתוני 31 בדצמבר, 2016.

בהתאם לדירקטיבה קיימות שתי רמות של דרישות הון:

- ההון הנדרש לשמירה על כושר הפרעון של חברת ביטוח (להלן - SCR). ה-SCR רגיש לסיכונים ומבוסס על חישוב צופה פני עתיד על בסיס ההנחיות ליישום משטר כושר הפרעון החדש.
- רמה מינימלית של הון (להלן - MCR או "סף הון").

בהתאם להוראות החדשות, סף ההון יהיה שווה לסכום הגבוה מבין ההון הראשוני המינימלי הנדרש מחברת הביטוח לפי תקנות ההון לבין סכום הנגזר מגובה עתודות הביטוח והפרמיות (כהגדרתן בהנחיות), המצוי בטווח שבין 25% ל-45% מה-SCR.

ההוראות החדשות כוללות, בין היתר, הוראות מעבר ליישום Solvency II, המבוססות על הדירקטיבה שעיקרן:

(א) עמידה בדרישות ההון (SCR):

ההון הנדרש לכושר פרעון של חברת ביטוח בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני, 2017 וסיומה ביום 31 בדצמבר, 2024 (להלן - "תקופת הפריסה") יעלה בהדרגה, בקצב של 5% לשנה, החל מ-60% מה-SCR ועד למלוא ה-SCR.

(ב) דרישת הון מוקטנת על סוגים מסוימים של השקעות המוחזקות ע"י המבטח בכל מועד דיווח, כאשר דרישה זו תלך ותגדל באופן הדרגתי במשך 7 שנים עד שדרישת ההון בגין השקעות אלו תגיע לשיעורה המלא.

הרכב הון עצמי לפי SCR

בהתאם להוראות החדשות, ההון העצמי של חברת ביטוח יורכב מהון רובד 1 והון רובד 2 (הכולל, בין היתר, מכשירי הון משני נחות, הון משני מורכב והון שלישוני אשר הונפקו לפני מועד התחילה). ההוראות כוללות מגבלות על הרכב הון עצמי לעניין SCR, כך ששיעור הרכיבים הכלולים בהון רובד 1 לא יפחת מ-60% מה-SCR ושיעור הרכיבים הכלולים בהון רובד 2 לא יעלה על 40% מה-SCR (50% בתקופת הפריסה).

על פי חישוב שביצעו חברות הביטוח המאוחדות ליום 31 בדצמבר, 2016, למנורה ביטוח עודף הון ללא התחשבות בהוראות המעבר ולשומרה ביטוח עודף הון בהתחשב בהוראות המעבר.

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

4. משטר כושר פרעון כלכלי מבוסס Solvency II (המשך)

הרכב הון עצמי לפי SCR (המשך)

יודגש כי למודל, במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה מאוד לשינויים במשתני שוק ואחרים, ולפיכך מצב ההון המשתקף ממנו עשוי להיות תנודתי מאוד.

לפירוט נוסף, בלתי מבוקר, ראה סעיף 2.1.4. לדוח הדירקטוריון.

כמו כן, קיימים גורמים המשפיעים מהותית על תוצאות הדיווח, אשר הטיפול בהם טרם נקבע סופית ונמצא בדיון בין הממונה לבין חברות הביטוח בישראל, כגון: אופן חישוב ריבית ההיוון, פעולות הנהלה בעת תרחיש קיצון וגורמים נוספים.

חישובי ההון הכלכלי הקיים וההון הנדרש (להלן - "חישוב ההון") מבוססים על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות. חישוב ההון מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים ופעולות הנהלה שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו לו בסיס. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מחישוב ההון, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות ששימשו לחישוב ההון.

5. דיבידנד

בחודש אוגוסט 2016 פרסמה הממונה מכתב בדבר חלוקה דיבידנד על ידי חברת ביטוח (להלן - "המכתב") הבא במקום מכתב קודם מחודש דצמבר 2011. בהתאם למכתב, חברת ביטוח לא רשאית לחלק דיבידנד אלא אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס הון עצמי מוכר להון עצמי נדרש ("יחס כושר פרעון") בשיעור של 115% לפחות לפי תקנות ההון הקיימות ויחס כושר פרעון בשיעורים הנקובים להלן לפי תרגיל הערכה הכמותי המעודכן ליישום משטר כושר פרעון חדש (IQIS5), או לפי הנחיות ליישום הנדבך הראשון במשטר כושר הפרעון החדש, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר.

יחס כושר הפרעון הנדרש, לאחר ביצוע החלוקה, יהיה לפחות בשיעורים הבאים:

- עד וכולל הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2017 - 115%.
- עד וכולל הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2018 - 120%.
- החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרס, 2019 - 130%.

על חברת הביטוח למסור לממונה בתוך עשרה ימי עסקים ממועד החלוקה תחזית רווח שנתית של החברה לשנתיים העוקבות למועד חלוקת הדיבידנד; תכנית שרות חוב מעודכנת של החברה שאושרה על ידי דירקטוריון החברה, וכן תכנית שרות חוב מעודכנת של חברת האחזקות המחזיקה בחברה שאושרה על ידי דירקטוריון חברת האחזקות; תכנית ניהול הון שאושרה על ידי דירקטוריון החברה; פרוטוקול הדיון בדירקטוריון החברה בו אושרה חלוקת הדיבידנד, בצרוף חומר הרקע לדיון. כחלק מיישום ההוראות ציינה הממונה כי בכוונתה להקל על המגבלות שנקבעו במכתב וכי לאחר ביקורת רואה החשבון, חברת הביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד אם עמדה ב- 100% מדרישות הדירקטיבה ובתוספת מרווח שמרנות שיקבע הדירקטוריון.

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

6. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של מבטחים פנסיה וגמל, בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"ב - 2012 ותקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) תיקון מס' 2 התשע"ב - 2012 (להלן - תקנות ההון) והנחיות הממונה:

ליום 31 בדצמבר, 2016	ליום 30 ביוני, 2017	
מבוקר	בלתי מבוקר	אלפי ש"ח
158,949	165,207	הסכום הנדרש על פי תקנות ההון של חברות מנהלות הון עצמי קיים
314,895	345,743	עודף
155,946	180,536	פעולה הוגנית שאירעה לאחר תאריך הדיווח: דיבידנד שהוכרז עודף בהתחשב באירוע לאחר תאריך הדיווח
(15,000)		הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:
140,946	65,672	היקף נכסים מנוהלים
	100,245	הוצאות שנתיות
	(710)	הקלות בהתאם לחוזר הממונה
158,949	165,207	

בתקופת הדיווח עומדת מבטחים פנסיה וגמל בדרישת הנכסים הנזילים כמפורט בתקנות ההון.

7. דרישת ההון במנורה מהנדסים עומדת על סך של 10 מיליוני ש"ח. ליום 30 ביוני, 2017, ההון העצמי של מנורה מהנדסים מסתכם בכ- 12 מיליוני ש"ח ועודף ההון מסתכם בכ- 2 מיליוני ש"ח. לאחר תאריך הדיווח, ביום 17 באוגוסט, 2017 חילקה מנורה מהנדסים דיבידנד לבעלי המניות בסך של כמיליון ש"ח.

8. ביום 27 במרס 2017 הכריז דירקטוריון החברה על חלוקת דיבידנד בסך של 50 מיליון ש"ח, המהווה כ- 0.79 ש"ח לכל 1 ש"ח ע.ג. מההון המונפק והנפרע של החברה. הדיבידנד חולק ביום 19 באפריל 2017.

9. לאחר תאריך הדוח, ביום 31 באוגוסט, 2017 הכריז דירקטוריון החברה על חלוקת דיבידנד בסך של 50 מיליון ש"ח, המהווה כ- 0.79 ש"ח לכל 1 ש"ח ע.ג. מההון המונפק והנפרע של החברה. הדיבידנד יחולק בחודש ספטמבר 2017.

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות

בשנים האחרונות ניכר גידול משמעותי בהיקף הבקשות לאישור תובענות ייצוגיות המוגשות נגד הקבוצה ובכמות התובענות שהוכרו כייצוגיות. זאת, כחלק מגידול כללי של בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בכלל, לרבות כנגד חברות העוסקות בתחומי העיסוק של הקבוצה, אשר נובע בעיקרו מחקיקת חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 ("חוק תובענות ייצוגיות"). מגמה זו מגדילה באופן מהותי את פוטנציאל החשיפה של הקבוצה להפסדים במקרה של אישור תביעה כייצוגית כנגדה.

בקשה לאישור תובענה כייצוגית ניתן להגיש בתביעה מהסוג כמפורט בחוק האמור או בעניין שנקבע בהוראת חוק מפורשת אחרת כי ניתן להגיש בגינה תובענה ייצוגית. יצוין, כי החל משנת 2006, ההגדרה של תביעה שבגינה ניתן להגיש בקשה לאישורה כייצוגית כלפי חברות הקבוצה, הינה הגדרה רחבה הכוללת כל עניין שבין חברת ללקוח, בין אם הצדדים התקשרו בעסקה ובין אם לאו. על מנת שבקשה לאישור תובענה ייצוגית תאושר על התובע הייצוגי להוכיח, בין היתר: (1) קיומה של עילת תביעה אישית (2) כי העילה מבוססת דיה כדי כך שמתקיים סיכוי לכאורה לזכיית התובע בתביעתו (3) כי עילת התביעה מעוררת שאלה מהותית של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה המיוצגת וקיימת אפשרות סבירה שהשאלות המשותפות יוכרעו לטובת הקבוצה (4) התובענה הייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת לבירור המחלוקת (5) התאמת התובע ובא כוחו לייצג את הקבוצה המיוצגת.

בקשות לאישור תובענות כייצוגיות מוגשות באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. ההליך הדיוני בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות נחלק לשני שלבים עיקריים: ראשית, שלב הדיון בבקשה לאישור התובענה כייצוגית ("בקשת האישור" ו-"שלב האישור", בהתאמה). במידה ובקשת האישור נדחת באופן חלוט - תם שלב הדיון ברמה הייצוגית. על החלטה בשלב האישור ניתן להגיש בקשת רשות ערעור לערכאות הערעור. בשלב השני, במידה ובקשת האישור מתקבלת, תתברר התובענה הייצוגית לגופה ("שלב התובענה כייצוגית"). על פסק דין בשלב התובענה כייצוגית ניתן להגיש ערעור לערכאות הערעור.

במסגרת המנגנון לפי חוק תובענות ייצוגיות קיימים, בין היתר, גם הסדרים ספציפיים לעניין הסכמי פשרה, הן בשלב האישור והן בשלב התובענה כייצוגית, וכן הסדרים לעניין הסתלקות התובע מבקשת האישור או מהתובענה הייצוגית.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות אשר בהם, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") כי טענות ההגנה של החברה ו/או חברות מאוחדות תתקבלנה וההליך ידחה (לגופו או, במקרה של תובענה ייצוגית, ידחה בית המשפט את אישורה כייצוגית), לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בהליכים אשר בהם, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") כי טענות ההגנה של החברה ו/או חברות מאוחדות, כולן או חלקן ידחו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות. בהליכים אשר מצויים בשלב ראשוני ולא ניתן להעריך את סיכויי ההליך, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים (ראה סעיף ב' ס"ק 7-29, סעיף ג' ס"ק 1-10 וסעיף ד' ס"ק 1-2 להלן). במקרה בו, במי מההליכים יש לחברה ו/או לחברות מאוחדות נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בגובה הנכונות לפשרה, וזאת אף אם יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") כי טענות ההגנה של החברה ו/או חברות מאוחדות תתקבלנה או שההליך מצוי בשלב ראשוני שבו לא ניתן להעריך את סיכויי ההליך.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המתוארות בסעיף ב' ס"ק 1-6, להלן, אשר אושרו כייצוגיות על ידי בית המשפט המחוזי, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או חברות המאוחדות, אלא אם להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") כי טענות ההגנה של החברה ו/או חברות מאוחדות בתביעה לגופה תתקבלנה והתובענה, אף אם תנוהל כתובענה ייצוגית, תידחה.

יצוין, כי לעניין באור זה, תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית תיחשב כמהותית אם הסכום הנתבע בה, עולה על סך של 15 מיליוני ש"ח.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות:

מס'ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
1.	01/2008 מחוזי - ת"א	מבוטחים בביטוח חיים נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות.	הטענה הינה גבייה ביתר ושלא כדין לכאורה של מרכיב תשלום בפוליסות המכונה "תת שנתיות". עילות תביעה: הפרת הוראות הדין הרלבנטיות, חוסר תום לב ועשיית עושר ולא במשפט. סעדים מבוקשים: החזר סכום התת שנתיות שנגבה שלא כדין, וכן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן.	כל מבוטח אשר נגבה ממנו בגין מרכיב תשלום בפוליסות המכונה "תת שנתיות", בנסיונות ובסכום החורגים מהוראות הדין.	ביום 19 ביולי 2016, החליט בית המשפט המחוזי לאשר את התובענה כתובענה ייצוגית. עילת התביעה העיקרית שאושרה היא עשיית עושר ולא במשפט, תוך דחיית עילות נטענות נוספות. הסעד המבוקש הינו החזר הסכומים שנגבו שלא כדין בשבע השנים שקדמו להגשת התובענה וצו עשה המורה לנתבעת לתקן את התנהלותה. ביום 26 בספטמבר 2016, הגיש התובע ערעור לבית המשפט העליון בדבר דחיית הטענה הפרטנית כנגד חלק מהמשיבות (ובכללן מנורה ביטוח), שעניינה גביית "תת שנתיות" בשיעור העולה (לפי הטענה) על המותר בדין. הערעור, כאמור, מצוי בשלב הסיכומים. ביום 3 בנובמבר 2016, הגיש המבקש כתב תביעה מתוקן. ביום 15 בדצמבר 2016, הגישה מנורה ביטוח בקשת רשות ערעור על ההחלטה לאשר את התובענה כייצוגית. ביום 8 בינואר 2017, הגישו המשיבות כתב הגנה. ביום 29 במרס, ובהמשך לבקשת עיכוב ביצוע שהגישה מנורה ביטוח, קבע בית המשפט העליון כי הדיון בערכאה הדיונית יעוכב עד להכרעה בבר"ע ובערעור.	כ- 2.3 מיליארד ש"ח, בגין תקופה של 7 השנים האחרונות. מתוכם יוחסו למנורה ביטוח
229	כ- מיליון ש"ח.					

(1) תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

(2) מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

(3) סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה, קיימת התייחסות מפורשת.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
2.	04/2008 בי"ד אזורי לעבודה י-ם	מבוטחות בביטוח חיים נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות.	הפליה לרעה לכאורה של נשים במסגרת פוליסות "ביטוחי מנהלים" וזאת על ידי הענקת גמלא חודשית נמוכה לנשים מבוטחות, בהגיען לגיל פרישה, מזו שמקבל מבוטח זכר בעל נתונים זהים, בנימוק כי תוחלת החיים של נשים גבוהה יותר אך גביית פרמיית "ריסק" בשיעור זהה לזה שנגבה מהגברים, על אף ששיעורי התמותה הנמוכים יותר של נשים. עילות תביעה: הפליה אסורה מאחר והנתבעת מבחינה בין המגדרים כאשר ההבחנה פועלת לטובתה. סעדים מבוקשים: קביעה כי: (א) ההפליה בה נהגת הנתבעת, לפי הטענה, מנוגדת לדין, וכל הוראה בפוליסה ו/או כל פעולה מכוחה של הפליה זו - בטלות ומבוטלות; (ב) (1) השוואת מקדמי הגמלא למבוטחת אישה לאלה הנוהגים למבוטח גבר באותו גיל. או (2) הפחתה של סכומי הריסק שנגבו מהתובעת בפוליסה נשוא התובענה כאשר הסכומים שיופחתו יצורפו לסכומי הצבירה לחיסכון של חברי הקבוצה המיוצגת. כמו כן, התובעת מבקשת מבית הדין להתיר פיצול סעדים כך שניתן יהיה לתבוע בנפרד את הפיצוי ללא הוכחת נזק קבוע בחוק איסור הפליה.	כלל הנשים העובדות שיש להן פוליסות ביטוח אצל הנתבעת, ואשר בחישוב פרמיית הריסק שלהן לא נעשתה אבחנה בין תעריפי נשים לתעריפי גברים.	ביום 17 באוגוסט, 2014, החליט ביה"ד האזורי לעבודה לאשר את התובענה כייצוגית ואת הקבוצה, תוך החלטה גם על נשים שאינן עובדות אך ברשותן פוליסת ביטוח בתקופה הרלוונטית. ביום 3 בדצמבר 2014, הוגשה בקשת רשות ערעור על ההחלטה לבית הדין הארצי לעבודה אשר קבע כי הערעור מצריך תשובה מצד המשיבות, ובתוך כך הורה לתובעת להגיש תשובה. ביום 16 באפריל 2015, קבע בית הדין הארצי, כי יש מקום ליתן רשות ערעור ולקיים דיון בפני מותב. ביום 23 בפברואר, 2016, החליט ביה"ד לבקש עמדת הפיקוח בנוגע לתובענה. ביום 22 בדצמבר 2016, ניתנה עמדת הממונה, לפיה הוא מתנגד לבקשת האישור ובעד קבלת הערעור.	מאות מיליוני ש"ח.

2. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס'ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
3.	04/2009 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח בריאות נ' מנורה ביטוח.	הטענה בתובענה היא שבפוליסת ביטוח בריאות בהן המבוטח בחר שלא לתבוע את הפוליסה ולקבל את מחצית ערכו של "טופס 17" הנתבעת עורכת חישוב של תגמולי הביטוח, באופן המפחית את סכום התגמולים המגיע לתובעת ולחברי הקבוצה. עילות התביעה: הטעיה והפרת חוזה הביטוח בניגוד לדין. סעדים מבוקשים: השבת תגמולי ביטוח לחברי הקבוצה וצו המחייב את הנתבעת לפעול מעתה ואילך בהתאם לפרשנות התובעת את הפוליסה.	כלל המבוטחים בביטוח בריאות שעברו ניתוח אלקטיבי שבעלויותיו נשאה קופת החולים בה הם חברים, ולא הנתבעת.	ביום 16 באוגוסט, 2012 אישר בית המשפט את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית בעילה של הפרת חוזה. ביום 4 בפברואר, 2013 החליט ביהמ"ש העליון לדחות את בקשת רשות הערעור שהגישה מנורה ביטוח תוך קביעה כי שמורות לה כל טענותיה, היה ויוגש ערעור על פסק הדין הסופי. ביום 4 באפריל, 2013, הוגש כתב תביעה מתוקן ע"י התובעת, בהמשך לכך, הגישה מנורה ביטוח כתב הגנה. ביום 8 במאי, 2016 ניתן פסק דין הדוחה את התובענה. ביום 23 ביוני, 2016, הגישה התובעת ערעור לבית המשפט העליון על החלטת בית המשפט המחוזי לדחות את התובענה. ביום 19 ביולי, 2017, קבע בית המשפט העליון, כי בהסכמת הצדדים (שהתקבלה בעקבות המלצת בית המשפט), תתקבל בקשת מנורה ביטוח לצירוף ראייה נוספת בערעור, ומשכך הוחזר הדיון בקשר עם הראייה הנוספת לבית המשפט המחוזי לצורך מתן פסק דין משלים. כן נקבע כי זכויות הצדדים שמורות להם בהתייחס לפסק דינו המשלים של בית המשפט המחוזי.	סכום העולה על 10 מיליון ש"ח.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
4.	04/2010 מחוזי - מרכז	מבוטחים בביטוח חיים ובריאות נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות.	הטענה העיקרית בתובענה הינה שבעת ביטול הביטוח, מכל סיבה שהיא, המשיבות גובות פרמיות עודפות שלא כדין ממבוטחים. כמו כן, לפי הטענה בעת ביצוע החזר פרמיה של החלק היחסי שנגבה ביתר, ההחזר מבוצע בערכים נומינליים. עילות תביעה: הפרות חוק הפיקוח וחוק חוזה הביטוח, חוסר תום לב, הטעיה, מצג שווא, ועשיית עושר ולא במשפט. סעדים מבוקשים: החזר סכום הפרמיות העודפות שנגבו שלא כדין ו/או שלא הוחזרו שלא כדין ו/או של הפרשי שערך שלא שולמו לכאורה לחברי הקבוצה, וכן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן כמתואר בתובענה.	כל מי שהוא ו/או שהיה מבוטח אצל מי מבין המשיבות בפוליסת ביטוח כלשהיא (למעט פוליסת ביטוח רכוש) או יורשו של מבוטח כאמור ופוליסת הביטוח הופסקה מסיבה כלשהיא בין אם עקב ביטולה על ידי המבוטח ובין אם עקב קרות אירוע ביטוח.	ביום 23 ביוני, 2015, אישר בית המשפט את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית לגבי חלק מהעילות והסעדים שנתבקשו. ביום 29 בספטמבר 2016, הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה. ביום 14 ביוני 2017, ניתנה החלטת בית המשפט, במסגרתה הורה בית המשפט על מינוי בודק (ר"ח) לבדיקת הסכם הפשרה.	כ- 225 מיליון ש"ח לכלל המשיבות.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
5.	04/2011 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח חיים נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות.	גביית כספים, ללא כל עיגון בהסכם בין הצדדים, המהווים לטענת התובעים שיעור נכבד מן הפרמיה המשולמת על ידי המבוטח והמכונים "גורם פוליסה" ו/או "דמי ניהול אחרים". עילות תביעה: הטעיית לקוחות הן בשלב הטרם חוזי והן בשלב החוזי; הפרה של הוראות הדין ובפרט של חוק הפיקוח והתקנות מכוחו; חוסר תום לב; התעשרות שלא כדין; הפרת הסכם; הפרת חובת חקוקה; תנאי מקפח בחוזה אחיד. סעדים מבוקשים: תשלום סכום פיצוי/השבה השווה לסכום גורם הפוליסה שנגבה מחברי הקבוצה המיוצגת בפועל, בצירוף 85% מהתשואה שנמנעה מהם ביחס לסכום זה בשל כך שנוכה מן הפרמיה ולא הושקע בעבורם ולאור זכאותה של חברת הביטוח ל- 15% מהתשואה; מתן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את הדרך בה הן נוהגות בכל הקשור בגביית "דמי ניהול אחרים" ו/או "גורם פוליסה".	כל מי שהוא מבוטח של המשיבות בפוליסות ביטוח חיים משולבות חיסכון שנערכו בין השנים 1982 – 2003, ושגבה ממנו סכום כלשהו כ"גורם פוליסה" ו/או כ"דמי ניהול אחרים".	ביום 10 ביוני, 2015, הוגש הסדר פשרה על ידי הצדדים, לאישור בית המשפט ("הסדר הפשרה"). ביום 11 ביוני, 2015 הורה בית המשפט על מינוי בודק להסדר הפשרה ועל קבלת התייחסות היועץ המשפטי לממשלה להסדר. ביום 18 באוקטובר, 2015, ובהמשך להגשת חוות דעת הבודק והתנגדות שהוגשה להסדר הפשרה, התקיים דיון בו הביע בית המשפט עמדתו הראשונית לפיה נטייתו הברורה הינה שלא לאשר את ההסדר כפי שהוגש ותוך שהוא ממליץ לצדדים לשפר את תנאי ההסדר באופן משמעותי, בית המשפט ציין כי לאחר קבלת עמדת הנתבעות ועמדת בא כח היועץ המשפטי לממשלה, תינתן החלטה ביחס להסדר הפשרה וככל שיידחה ביחס לבקשות האישור. ביום 25 בפברואר, 2016, הוגשה עמדת היועץ המשפטי לממשלה. ביום 21 באפריל, 2016 הגישו הנתבעות תגובתן לעמדת היועץ המשפטי לממשלה ולהצעת בית המשפט. ביום 21 בנובמבר, 2016, דחה בית המשפט את הסדר הפשרה וכן אישר באופן חלקי את התובענה כייצוגית. ביום 12 בינואר, 2017, הגישו המבקשים כתב תביעה בתובענה הייצוגית. ביום 16 במאי 2017, הגישו המשיבות לבית המשפט העליון בקשת רשות ערעור על החלטת האישור ועל דחיית הסדר הפשרה. ביום 12 ביוני 2017, ניתנה החלטת בית המשפט העליון בבקשה לעיכוב ביצוע, לפיה ההליך המתנהל בבית המשפט המחוזי יותלה עד להחלטה אחרת. לפרטים נוספים, ראה דיווחים מיידיים של החברה מיום 11 ביוני, 2015, מיום 19 באוקטובר, 2015 מיום 28 בפברואר, 2016, מיום 22 בנובמבר, 2016, ומיום 16 במאי 2017 (אסמכתאות: 2015-01-045768, 2015-01-137070, 2016-01-035551, 2016-01-080712 ו- 2017-01-041311).	סך של כ- 254 מיליוני ש"ח מתוך סך כולל של כ-2.3 מיליארד המיוחס לכלל המשיבות.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
6.	06/2011 מחוזי - מרכז	מבוטח נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות.	עיכוב תשלום תגמולי ביטוח, בשל עיקול או צווי כינוס או זכויות אחרות כלשהן של צדדים שלישיים, בערכים נומינליים ללא שיערוך וללא שהן משיבות למבוטחים הזכאים לתגמולי ביטוח את הפירות שנצמחו על אותם כספים. עילות תביעה: עשיית עושר ולא במשפט. סעד מבוקש: תשלום הפרשי הצמדה וריבית בגין תקופת העיכוב.	כל מי ששולמו לו תגמולי ביטוח שלוש שנים לפני מועד הגשת התובענה הנ"ל לאחר עיכוב מחמת עיקול ושולמו בערך נומינלי ללא הפרשי הצמדה וריבית בגין תקופת העיכוב.	ביום 12 בדצמבר, 2012, אישר בית המשפט את הבקשה כתובענה ייצוגית, תוך שהוא קובע כי יש להגביל את הקבוצה הרלבנטית לתובענה כך שתתייחס רק לזכאים שעילת תביעתם קמה שלוש שנים לפני מועד הגשת התובענה כנ"ל. עילות התביעה בגין אושרה התובענה היא זכותם של חברי הקבוצה לקבלת הפרשי הצמדה וריבית המייצגים את טובת ההנאה שהפיקו הנתבעות בתקופת העיכוב בשל העיקול. בהמשך להודעת ב"כ התובע הייצוגי הופסקו הליכי הגישור ובית המשפט הורה על הגשת כתב הגנה וכתב תשובה על ידי הצדדים. התובענה מצויה בשלב ההוכחות. ביום 13 באוקטובר 2016, הגישו הצדדים הסכם פשרה לאישור בית המשפט.	כ- 43 מיליון ש"ח מתוך סך כולל של כ- 350 מיליון ש"ח, המיוחס לכלל הנתבעות.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
7.	04/2014 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח אלמנטרי נ' מנורה ביטוח.	גביית דמי ביטוח ביתר ושלא כדין בגין הצמדה לא סימטרית של דמי הביטוח למדד, רק בעליית המדד ולא כאשר המדד יורד מתחת למדד הבסיס. עוד נטען, כי המשיבה נוקבת במדד בסיס נמוך ממדד הבסיס שאמור להיות וכי ערכי מדד הבסיס שבפירוט החיובים שונים מאלו שבהם נוקבת מנורה ביטוח בפוליסות. עילות תביעה: הפרת הסכם לפי חוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973, הפרת החובה לנהוג בדרך מקובלת ובתום לב לפי סעיפים 12 ו-39 לחוק החוזים, עשיית עושר ולא במשפט, הפרת הוראות חוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981, הפרת הוראות הממונה, הטעיה לפי סעיף 55 לחוק הפיקוח והפרת סעיף 58 לחוק זה, הפרת תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (איסור גביית תוספת לדמי הביטוח), התשמ"ג-1983 והפרת חובה חקוקה. סעדים מבוקשים: (1) להורות לנתבעת להשיב לכל תובע הנמנה על הקבוצה המיוצגת, את הכספים שנגבו מהם ביתר, בתוספת הפרשי הצמדה למדד ובתוספת ריבית מיוחדת ולחילופין ריבית כדין; (2) לפסוק פיצוי לקבוצה או לציבור בגין הפירות שנצברו לטובת המשיבה על הכספים שנגבו ביתר שלא כדין; (3) להורות לנתבעת לחדול לאלתר מחיובי יתר בגין הצמדת דמי הביטוח למדד וליישם את הוראות הדין המורות על הצמדה סימטרית של דמי הביטוח; (4) להורות לנתבעת לחדול לאלתר מחישוב הפרשי הצמדה על פי מדד בסיס שאיננו המדד הידוע במועד תחילת תקופת הביטוח ו/או תחילת תקופת השינוי שגרר תשלום של דמי ביטוח נוספים.	כל בעלי הפוליסות ו/או המוטבים ו/או המבוטחים שבוטחו על ידי מנורה ביטוח בפוליסות ביטוח ו/או תוספות לפוליסות, בענפי הביטוח הכללי, אשר שילמו למנורה ביטוח בשבע השנים שקדמו לתובענה, הפרשי הצמדה בגין דמי ביטוח, מבלי שמנורה ביטוח הפחיתה את תשלום דמי הביטוח, עקב מדדים שליליים, כאשר המדד היה נמוך ממדד הבסיס בפוליסה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. בית המשפט מינה מומחה מטעמו בתיק. ביום 7 בדצמבר 2016, הוגשה לבית המשפט חוות דעת המומחה. ביום 8 במרס 2017, הגיש המומחה חוות דעת משלימה. בהתבסס על חוות דעת המומחה ובהמלצת בית המשפט, הגישו הצדדים לבית המשפט, ביום 25 ביולי 2017, בקשה לאישור הסדר הפשרה.	כ- 31 מיליון ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס'ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
8.	07/2014 מחוזי - מרכז	עמותות וארגונים הפועלים עבור אוכלוסיית הפנסיונרים נ' מבטחים פנסיה וגמל וחברות מנהלות נוספות.	העלאת דמי הניהול שמשלמים פנסיונרים לדמי הניהול המרביים המותרים על פי הדין (0.5% מהיתרה הצבורה), תוך ניצול היותם של הפנסיונרים "קהל שבוי" שמנוע מלנייד את צבירתו לקרנות פנסיה אחרות, וזאת בשעה שעמיתים פעילים משלמים בממוצע דמי ניהול נמוכים משמעותית (כ-0.3% מהיתרה הצבורה וכ-2% מההפקדות השוטפות שלהם). עוד נטען, כי המשיבות אינן מגלות לעמיתיהן, כי מיד לכשיפכו לפנסיונרים יועלו דמי הניהול שהם ישלמו לנתבעות לדמי הניהול המרביים. עילות תביעה: שימוש לרעה ובחוסר תום הלב בזכות חוזית, התנהלות קרטליסטית של המשיבות, הפרת חובות נאמנות וזהירות כלפי עמיתי המשיבות, הפרת חובת הגילוי כלפי העמיתים, תנאי מקפח בחוזה אחיד, עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובה חקוקה ואי משלוח לעמיתים, ערב יציאתם לפנסיה, הודעה על העלאת דמי הניהול בניגוד לדין. סעדים מבוקשים: (א) השבת דמי הניהול העודפים שנגבו מחברי הקבוצה שלא כדין בצירוף ריבית והצמדה (ב) לחייב את המשיבות להפחית את דמי הניהול הנגבים מן הפנסיונרים, כך שלא יעלו על דמי הניהול שנגבו טרם יציאתו של כל אחד מהם לפנסיה (ג) לאסור על המשיבות להעלות את דמי הניהול ביחס לכל עמית בסמוך לפני יציאתו לפנסיה.	כל מי שהינם עמיתים בקרן פנסיה חדשה מקיפה, וזכאים לקבל פנסיית זקנה ו/או יהיה זכאים לקבל בעתיד פנסיית זקנה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה מבטחים פנסיה וגמל הגישה תגובתה לבקשה.	כ- 48 מיליון ש"ח לכלל הנתבעות.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס'ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
9.	10/2014 מחוזי - מרכז	עמיתה בקרן פנסיה נ' מבטחים פנסיה וגמל.	העלאת דמי הניהול לדמי הניהול מרביים עקב סיום עבודה אצל מעסיק, ללא מתן הודעה מוקדמת בכתב למבקשת. עילות תביעה: הפרת חובה חקוקה (תקנה 53ב(א) לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964); הפרת חובת הנאמנות והשליחות; הפרת חובת הגילוי הרחבה המוטלת על המשיבה מכוח חובת תום הלב; עשיית עושר שלא במשפט; רשלנות; הפרת חוזה; הפרת חובת תום הלב והטעיה. סעדים מבוקשים: (א) השבת דמי הניהול העודפים שנגבו מחברי הקבוצה שלא כדין; (ב) פיצוי חברי הקבוצה בסכום הפסד התשואה בגין דמי הניהול שנגבו ביתר; (ג) פיצוי של כל אחד מחברי הקבוצה בגין פגיעה באוטונומיה בסך של 100 ש"ח; (ד) פיצוי מיוחד לתובעת ושכר טרחה לעורכי הדין המייצגים.	כל מי שהמשיבה העלתה לו את דמי הניהול ללא משלוח הודעה מוקדמת בדבר אותה העלאה, וזאת החל ממועד הצטרפותו כעמית ועד למועד מתן פסק דין סופי בתובענה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה מבטחים פנסיה וגמל הגישה תגובתה לבקשה. ביום 26 בפברואר 2017, הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה.	לא כומת.
10.	12/2014 בי"ד אזורי לעבודה- ב"ש	עמיתה בקרן פנסיה נ' מבטחים פנסיה וגמל.	השבת כספי פיצויים למעסיק לאחר מתן הודעה למבקשת, אשר לא הגישה תביעה לבית הדין לעבודה, שכן סברה שהיא זכאית לכספי הפיצויים לאור היותה כפופה, לטענתה, לצו הרחבה פנסיית חובה, אשר בהתאם לסעיף 8 בו, כספי רכיב הפיצויים לא ניתנים להחזר למעביד למעט במקרים חריגים, שלא התקיימו לטענתה בעניינה. עילות תביעה: הפרת צו הרחבה פנסיה חובה והפרת חוזר גמל 2003/5 (ויוזכר שעסקינן בעמיתה בקרן פנסיה). סעדים מבוקשים: (א) תשלום מלוא רכיב סכום הפיצויים שהושב על ידי המשיבה למעסיקים, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית; (ב) להורות על פסיקת שכר טרחה למבקשת ולעורכי הדין המייצגים.	כל מי שהיו מבוטחים בקרן הפנסיה שבניהול המשיבה בהתאם לצו הרחבה פנסיה חובה, בתקופה שמיום 1 בינואר, 2008 ואילך, שלא חל עליהם הסכם קיבוצי, שסיימו את עבודתם במועד כלשהו בשבע השנים האחרונות ושעונים על התנאים המצטברים הבאים: מעסיקם דרש להחזיר לו את רכיב הפיצויים; מעסיקם לא הציג בפני המשיבה פסק דין השולל את זכאותם לפיצויים; המשיבה דרשה מהם להמציא פסק דין על זכאותם או הוכחה על הגשת התביעה על ידם בתוך 60 ימים מיום פנייתה אליהם; הם לא המציאו כתב תביעה שכזה או פסק דין; המשיבה השיבה למעסיק את רכיב הפיצויים.	ביום 11 בדצמבר 2016, החליט בית הדין האזורי, לדחות את בקשת האישור כתובענה ייצוגית. תובענה הוגשה כמפורט בסעיף 12 להלן והדיון בהן אוחד. בימים 3 בינואר 2017 ו-17 בינואר 2017, הוגשו לבית הדין הארצי לעבודה, בקשות ערעור על ידי שני התובעים הייצוגיים, בגין דחיית בקשות האישור, כאמור.	לא כומת.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס'ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
11.	01/2015 מחוזי - מרכז	מבוטח בפוליסת תאונות אישיות וביטוח חיים נ' מנורה ביטוח.	אי תשלום תגמולי ביטוח למבוטחים, בפוליסות תאונות אישיות ובפוליסות ביטוח חיים הכוללות נספח "נכות מתאונה", מקום בו נגרמה למבוטחים נכות צמיתה כתוצאה מתאונה, לרבות ובמיוחד מסוג צלקת אסתטית ואשר המשיבה מוצאת אותה כנכות בלתי תפקודית. עילות תביעה: הפרת חוזי הביטוח והפוליסות, הפרת הוראות חוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981, הפרת חוק הפיקוח והטעיה. סעדים מבוקשים: קביעה כי יש לשלם לחברי הקבוצה תגמולי ביטוח, בהתאם לאחוז הנכות שנקבע להם על ידי המוסד לביטוח לאומי, גם בגין פגיעות אסתטית כאמור.	מבוטחים בפוליסת תאונות אישיות וביטוח חיים: נספח נכות מתאונה, אצל מנורה ביטוח, שנפגעו בתאונה ואשר נקבעה להם בגינה נכות לצמיתות בעטייה של פגיעה, אשר מנורה ביטוח מגדירה כבלתי תפקודית.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. הבקשה מצויה בשלב הסיכומים.	לא כומת. מוערך במיליוני ש"ח.
12.	01/2015 ב"ד אזורי לעבודה- ת"א	עמית בקרן פנסיה נ' מבטחים פנסיה וגמל.	עילת התובענה דומה לעילה שבתובענה המפורטת בסעיף 10 לעיל. יצוין כי המבקש אינו אומד את הנזק הצפוי לקבוצה המיוצגת ו/או את גודלה של הקבוצה.	כל מי שהיו מבוטחים בקרן הפנסיה שבניהול המשיבה בשבע השנים שלפני מועד הגשת התובענה, אשר המשיבה החזירה כספי פיצויים מקופת הפנסיה שלהם, למעסיקם, בניגוד לדין.	הדיון בתובענה אוחד עם התובענה שבסעיף 10 לעיל. ביום 11 בדצמבר 2016, החליט בית הדין האזורי, לדחות את בקשת האישור כתובענה ייצוגית. בימים 3 בינואר 2017, ו-17 בינואר 2017, הוגשו לבית הדין הארצי לעבודה, בקשות ערעור על ידי שני התובעים הייצוגיים, בגין דחיית בקשות האישור, כאמור.	כ-3 מיליון ש"ח בגין חברי הקבוצה שהועסקו על ידי המעסיק של המבקש; ביחס ליתרת חברי הקבוצה, לא הוערך.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
.13	03/2015 מחוזי - ת"א	עמית בקרן פנסיה "מבטחים החדשה" נ' מבטחים פנסיה וגמל.	העלאת דמי הניהול לדמי ניהול מרביים מבלי שנוהל עמו מר"מ ו/או הוצע לו לנהל מר"מ ביחס לגובה דמי הניהול שייגבו ממנו. זאת, בשעה שבתקנון קרן הפנסיה נקבע רק שיעור דמי הניהול המרביים ולא נקבעו בו קריטריונים לעניין דמי הניהול שייגבו בפועל, מתי יגבו דמי ניהול נמוכים יותר מהממוצע או דמי ניהול מרביים. עילות תביעה: הפרת חובת הנאמנות והזהירות שחבה המשיבה כלפי חברי הקבוצה מכוח חוק הפיקוח על מוצרים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, קביעת דמי ניהול שרירותיים ללא הסמכה בתקנון הקרן, הפרת תקנון הקרן, הפרת חוזר הממונה, עשיית עושר שלא במשפט, רשלנות וגזל לפי פקודת הנזיקין, הפרת סעיף 46 לחוק החוזים, הפרת חובת תום הלב המוגברת. סעדים המבוקשים: להורות על שינוי דמי הניהול בכל הקופות המנוהלות על ידי המשיבה לדמי הניהול הממוצעים הנגבים על ידי המשיבה, השבת דמי הניהול העודפים שנגבו מחברי הקבוצה לפי השיעור הממוצע שגבתה הקופה, חיוב המשיבה לקבוע בתקנון את גובה דמי הניהול בהם יחויבו העמיתים בהתקיים אחד מהמקרים המתוארים בחוזר הממונה או בהיעדר מר"מ, חיוב המשיבה להודיע מראש לעמיתים מה יהיו דמי הניהול במצב של היעדר מר"מ.	עמיתי קופות הגמל המנוהלות על ידי המשיבה, שנגבו מהם דמי ניהול הגבוהים מן הממוצע, בהתקיים אחד מהתנאים המופיעים בחוזר גופים מוסדיים-2012-9-22 "דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני" או במצב שבו שונו דמי הניהול בלא לקיים עמם מר"מ טרם ההעלאה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה מבטחים פנסיה וגמל הגישה תגובתה לבקשה. הצדדים ממתנים להחלטת בית המשפט בבקשת האישור. ביום 14 באוגוסט 2017, ניתן פסק דין לפיו דין בקשת האישור להידחות, בשל העדר עילת תביעה.	כ-20 מיליון ש"ח.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
14.	06/2015 מחוזי-מרכז	מבוטחים בפוליסת ביטוח רכב נ' שומרה ביטוח	הפחתת סכום מס הערך המוסף הכלול בערך הנזק באופן גורף לכל הניזוקים אשר אינם מתקנים בפועל את הנזק אשר נגרם לרכבם. סעדים מבוקשים: קביעה כי הימנעות הנתבעת מלצרף את סכום המע"מ במסגרת תשלום תגמולי ביטוח במקרים בהם הנזק לא תוקן, מנוגדת לדיון, למעט מקרים בהם מדובר בניזוק שזכאי לניכוי מלוא מס תשומות, וכן להורות לנתבעת לחדול מהפחתת המע"מ מתגמולי הביטוח המשולמים לניזוקים שאינם זכאים בניכוי מלוא מס התשומות כאמור, בין אם הנזק תוקן ובין אם לאו, וכן להעביר לחברי הקבוצה הראשית והמשנית את הכספים שלא שולמו להם, לכאורה, שלא כדין בתוספת ריבית מיוחדת על פי סעיף 28א לחוק חוזה ביטוח.	כל מבוטח, מוטב או צד שלישי, שלא תיקן את הנזק עובר למועד תשלום תגמולי הביטוח, ואשר שולמו לו תגמולי ביטוח לאחר שהופחתו מהם ו/או שלא נכללו בהם סכומי המע"מ החלים על עלות תיקון הנזק, או חלק מהם, במפורש או במשתמע ("הקבוצה הראשית") וכן כל מבוטח, מוטב או צד שלישי, שלא תיקן את הנזק עובר למועד תשלום תגמולי הביטוח, ואשר שולמו לו תגמולי ביטוח לאחר שהופחתו מהם ו/או שלא נכללו בהם סכומי המע"מ החלים על עלות תיקון הנזק, או חלק מהם, במפורש או במשתמע והוא זכאי לניכוי שיעור חלקי ממס התשומות ("הקבוצה המשנית").	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. שומרה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. התובענה מצויה בשלב ההוכחות.	כ- 45 מיליון ש"ח

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס'ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
15.	09/2015 מחוזי - ת"א	מבוטח בפוליסות ביטוח נ' מנורה ביטוח	התעלמותה (לפי הטענה) של הנתבעת במודע ובמכוון, כמדיניות, מחובתה על פי דין ומכוח ההלכה הפסוקה, כאשר היא משלמת תגמולי ביטוח ללא ריבית כדין. עילות תביעה: עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חוזה, קיפוח, הפרת הוראות הממונה על הביטוח והפרת חובה חקוקה. הסעדים מבוקשים: להצהיר ולקבוע כי הנתבעת מפרת את חובתה לצרף ריבית והצמדה כדין לתגמולי ביטוח המשולמים על ידה ולהורות לה לתקן את מדיניותה באופן מיידי מכאן ואילך; לחייב את הנתבעת לשלם לחברי הקבוצה ריבית צמודה כדין כהגדרתה בסעיף 1 לחוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961 או בהתאם לשיעור הריבית ההסכמית שנקבעה בפוליסה (הגבוה מביניהם), בגין התקופה שתחילתה במועד קרות מקרה הביטוח ועד תשלום תגמולי הביטוח בפועל, או לחילופין, בגין התקופה שתחילתה 30 יום מיום מסירת תביעת הביטוח לנתבעת ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח בפועל; לחייב את הנתבעת לשלם לחברי הקבוצה הפרשי הצמדה וריבית בגין תשלום חסר שבוצע על ידה, ממועד תשלום תגמולי הביטוח בחסר ועד למועד בו תשלם הנתבעת לחברי הקבוצה את הריבית הצמודה; בנוסף ו/או לחילופין, היה ובית המשפט יקבע כי פיצוי לחברי הקבוצה אינו מעשי, להורות על מתן פיצוי לטובת הציבור.	כל מי שקיבל במהלך 7 השנים שקדמו להגשת התובענה ו/או יקבל עד למתן פסק הדין בתובענה, תגמולי ביטוח מן המשיבה, מצורפה לתגמולי הביטוח ריבית כדין.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. ייצוג, כי על פי הנטען בבקשה, תובענות בגין אותה עילה וכן בקשות לאישורן כתביעות ייצוגיות הוגשו כנגד חברות ביטוח נוספות ואושרו כייצוגיות ובשלן הוגשה בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון. ביום 3 באוגוסט 2016, התקיים דיון בפני בית המשפט העליון בו הסכימו החברות הנוספות על מחיקת בקשת רשות הערעור תוך שמירה על זכויותיהן. בהמשך לאמור, הגישו המבקשות ביום 21 במרס 2017, בקשה לאישור התובענה כייצוגית ללא צורך בחקירות וסיכומים. מנורה ביטוח הגישה התנגדות לבקשה.	כ- 50 מיליוני ש"ח לכל הפחות.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס'ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
16.	09/2015 מחוזי - ת"א	מבוטח בפוליסות ביטוח נ' מנורה ביטוח וכנגד 4 חברות מנהלות נוספות	גביית דמי ניהול גבוהים בהרבה מן הראוי, בשל כך שהנתבעות חולקות את דמי הניהול עם הסוכנים וכשהן משלמות לסוכנים שיעור מדמי הניהול הנגבים על ידן, ובכך לפי הטענה, הן גורמות לסוכנים להימצא בניגוד עניינים, תוך הפרת חובת הנאמנות שלהן כלפי חברי הקבוצה. עילות התביעה: הפרת חובת הנאמנות שהן חבות מכוח חוק הגמל; פעולה בניגוד אינטרסים מול הסוכנים; הפרת תקנון הקרן; רשלנות וגזל לפי פקודת הנזיקין; עשיית עושר ולא במשפט וחוסר תום לב בקיום חוזה. סעדים מבוקשים: סעד הצהרתי לפיו הנתבעות חייבות לשנות את הסדר התגמול עם הסוכנים ולהתאימו לחוק; קביעת דמי הניהול הנכונים ואת העמלה הראויה שיש לשלם לסוכנים וחייב הנתבעות בהחזרת דמי הניהול שנגבו על ידן ביתר.	עמיתי קופות הגמל המנוהלות על ידי הנתבעות שנגבו מהם דמי ניהול תוך מתן עמלה לסוכנים הנגזרת מגובה דמי הניהול.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה מבטחים פנסיה וגמל הגישה בקשה לסילוק על הסף בשל העדר יריבות. ב"כ התובעים הודיע כי "מתוך פליטת קולמוס וטעות סופר" הוגשה הבקשה כנגד מבטחים פנסיה וגמל ולא כנגד מנורה ביטוח. מנורה הגישה תגובתה לבקשה. ביום 3 באפריל 2017 קבע בית המשפט כי התביעה נגד מנורה מבטחים פנסיה וגמל תמחק ובמקומה תבוא מנורה מבטחים ביטוח.	לפי הערכה כ - 2 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעות.
17.	09/2015 מחוזי - מרכז	מבוטחים בביטוח רכב (מקיף) נ' מנורה ביטוח וכנגד חברות ביטוח נוספות	גביית דמי הביטוח ביתר בגין ביטוח רכב מקיף, המחושבים לפי שווי רכב גבוה משווי הרכב בפועל כפי שהוא משוקלל על ידי הנתבעת בעת מקרה ביטוח של אובדן גמור, במצבים שונים בהם מופחת שווי הרכב בגין "משתנים מיוחדים", ובפרט כאשר הרכב נרכש מחברת השכרה או חברת ליסינג. עילות תביעה: עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חוק חוזה הביטוח, היות החוזה פסול ולא חוקי ונוגד את תקנות הציבור, חוסר תום לב, גזל לפי דיני הנזיקין ועוד. סעדים מבוקשים: לחייב את המשיבות להשיב את הסכומים שנגבו ביתר בניגוד לדין מהמבוטחים, בצירוף ריבית כדין; להצהיר כי המשיבות אינן רשאיות לגבות פרמיה לפי ערך רכב שאינו כולל את הפחתת ה"רכיב המיוחד" מערך הרכב; ליתן צו מניעה האוסר על המשיבות להמשיך בפרקטיקה של הגבייה ביתר כאמור וכן כל סעד הנראה לבית המשפט נכון וצודק בנסיבות העניין.	כל בעלי הפוליסות אשר רכשו, בשבע השנים האחרונות, ביטוח מקיף מאת המשיבות בעבור רכב אשר לגביו מתקיימים משתנים מיוחדים לפי הפוליסה, שבפוליסת הביטוח נכתב כי בעת מקרה ביטוח מסוג אובדן גמור או אובדן גמור להלכה יופחת מערך הרכב שיעור מסוים, בלא להפחית את דמי הביטוח (הפרמיה) בהתאם.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. הצדדים ממתנים להחלטת בית המשפט בבקשת האישור.	כ- 550 מיליון ש"ח לכל הנתבעות.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
.18	10/2015 מחוזי - ת"א	מבוטחים בפוליסות ביטוח נ' שומרה ביטוח	תובענה שעניינה, עילותיה והסעדים המבוקשים בגינה דומים לאלה המפורטים בסעיף 16 לעיל.	כל מי שקיבל במהלך 7 השנים שקדמו להגשת התובענה ו/או למצער במהלך 3 השנים שקדמו להגשת התובענה ו/או יקבל עד למתן פסק דין בתובענה, תגמולי ביטוח מן הנתבעת, מבלי שצורפה לתגמולי הביטוח ריבית כדן.	שומרה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. ראה פירוט בסעיף 15 לעיל.	כ- 20 מיליוני ש"ח לכל הפחות

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס'ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
19.	12/2015 בית דין אזורי לעבודה - ת"א	עמייתי קרנות פנסיה וקופות גמל נ' מנורה פנסיה וגמל וכנגד 3 חברות מנהלות נוספות.	גביית דמי ניהול, בניגוד ובחריגה מתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964, (להלן: "מגבלות ההשקעה"). עילות התביעה: הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט בשל גביית דמי הניהול שלא כדין, רשלנות, הפרת חובת הנאמנות, הפרת חובת תום הלב והפרת חוזה. סעדים מבוקשים: השבה של דמי הניהול שנגבו על ידי הנתבעות במקרים של חריגה ממגבלות ההשקעה, פיצוי חברי הקבוצה בגין הנזק הנוסף שנגרם להם כאמור עקב החריגה ממגבלות ההשקעה, מינוי בעל תפקיד אשר יפקח על ביצוע פסק הדין ופסיקת גמול למבקשים ושכ"ט לעורכי-דינם.	עמייתי קרנות פנסיה וקופות הגמל המנוהלות על ידי הנתבעות בתקופה שמיום 1 בינואר, 2009 ועד ליום 4 ביולי, 2012.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה מבטחים פנסיה וגמל הגישה תגובתה לבקשה. ביום 24 בנובמבר 2016, קיבל בית המשפט את עמדת הנתבעות, ואישר העברת התובענה לבית הדין האזורי לעבודה.	לא כומת.
20.	02/2016 מחוזי - מרכז	עמותת אופק לקידום אנשים עם צרכים מיוחדים נ' מבטחים פנסיה וגמל וכנגד 4 חברות מנהלות נוספות.	העלאת דמי ניהול לשיעור המקסימלי המותר על פי דין ממקבלי קצבאות נכות ושאיירים, וזאת מעת שמתחילים לקבל קצבה, כאמור, ואין עוד ביכולתם לנייד את כספיהם לקרן פנסיה אחרת, ומבלי שניתנה להם הודעה מראש על כך. עילות התביעה: הפרת חובת הגילוי היזום על הנתבעות, הפרת חובות הנאמנות, השליחות והזהירות, תוך ניצול לרעה ושימוש בחוסר תום לב בזכות חוזית, שכשלעצמה מהווה תנאי מקפח בחוזה אחיד, עשיית עושר ולא במשפט והתנהלות קרטליסטית. סעדים מבוקשים: (א) השבה של דמי הניהול שנגבו על ידי הנתבעות שלא כדין, (ב) איסור על הנתבעות לגבות כל שיעור שהוא של דמי ניהול בגין קצבאות הנכות והשאיירים או לחילופין לחייב את הנתבעות להפחית את דמי הניהול הנגבים ממקבלי קצבאות הנכות והשאיירים לשיעור הראוי, (ג) ביטול הוראת התקנון המאפשרת לנתבעות לקבוע את דמי הניהול, מעת לעת, באופן חד צדדי על פי שיקול דעתן הבלעדי, ללא כל פירוט שהוא של התנאים או הנסיבות המצדיקים כביכול את העלאת דמי הניהול.	כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת נכות (נכות מכל מין וסוג), וכן כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת שאירים (שאיירים מכל מין וסוג), וכן כל מי שהוא עמייתי פעיל/מבוטח/ חבר בקרן פנסיה חדשה מקיפה הנמנית על מי מהמשיבות והוא ניזוק כתוצאה מגביית דמי הניהול בקשר עם קצבאות הנכות והשאיירים.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה מבטחים פנסיה וגמל הגישה תגובתה לבקשה.	לא כומת. לפי הערכה כ-1 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעות.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
21.	03/2016 מחוזי - מרכז	מבוטחים בפוליסת ביטוח רכב נ' מנורה ביטוח.	הפחתה מתגמולי הביטוח סכומי מע"מ ו/או פיצוי בגין ירידת ערך וביצוע תשלום מופחת של שכר טרחת שמאי, לכאורה, בניגוד לדין. עילות התביעה: הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט, תרמית, הפרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981, הפרת תקנות הפיקוח על עסקי הביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב) התשמ"ו-1986 ותקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו-1986, הפרת חוזה והפרת חובת תום הלב. סעדים מבוקשים: חיוב המשיבה להשיב את סכומי המע"מ, סכומי ירידת הערך שלא שולמו לחברי הקבוצה וכן את סכומים שלא שולמו בהחזר שכר טרחת שמאי, בערכים ריאליים כשהם כוללים הפרשי הצמדה וריבית כדין; ולקבוע כי שיטת ההפחתה לפיה פועלת המשיבה מנוגדת לדין ולהורות למשיבה לחדול מין השימוש בה.	כל מבוטח, מוטב או צד שלישי אשר לא תיקן את הנזק שנגרם לרכוש המבוטח עובר להגשת תביעה לקבלת תגמולי ביטוח, ושולמו לו פיצויים, תגמולי ביטוח ו/או שיפוי ו/או החזר שכר טרחת שמאי, שלפי הטענה, הופחתו מהם סכומים בניגוד לדין, ובכלל זה סכום המע"מ ו/או ירידת הערך, או חלקם.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. ביום 30 לאפריל 2017, קבע בית המשפט כי אינו מוסמך לדון בתובענה והעביר את הדיון בה לביה"ד האזורי לעבודה בת"א.	לא כומת. הוערך בכ- 60 מיליון ש"ח בשנה.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
22.	08/2016 - בית דין אזורי לעבודה ת"א	מבוטח בקרן פנסייה נ' מנורה מבטחים פנסייה וגמל.	גביית רכיב "הוצאות ניהול השקעות" ("הוצאות ישירות") מסך הצבירה שבחיסכון בנוסף לדמי הניהול, וזאת בהיעדר הוראה חוזית המאפשרת לגבותו ובניגוד לתקנות קרן הפנסייה, לכאורה. עילות התביעה: גביית ההוצאות הישירות בהיעדר כל זכות חוזית לביצועה ותוך הפרת תקנון קרן הפנסייה, הפרת חובת הנאמנות, הפרת חובת הגילוי והפרת חובות תום הלב במו"מ. סעדים עיקריים מבוקשים: (א) השבה של ההוצאות הישירות שנגבו על ידי החברה; (ב) צו קבוע האוסר על החברה לגבות הוצאות ישירות כל עוד לא שונה תקנון קרן הפנסייה כדין ו- (ג) פסיקת גמול מיוחד למבקש ושכ"ט לעורכי-דינו.	עמיתי קרנות פנסייה המנוהלות על ידי הנתבעת, בעבר ובהווה, אשר נגבו מהם הוצאות ניהול השקעות בשבע השנים שקדמו להגשת התובענה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה מבטחים פנסייה וגמל הגישה תגובתה לבקשה.	כ-478.6 מיליוני ש"ח.
23.	09/2016 מחוזי - מרכז	מבוטח בפוליסת "טופ פייננס" נ' מנורה ביטוח.	גביית רכיב "הוצאות ניהול השקעות" ("הוצאות ישירות") וזאת מעבר לדמי הניהול, בהיעדר, לכאורה, הוראה בפוליסה המאפשרת לגבותו. עילות התביעה: גביית ההוצאות הישירות בהיעדר זכות חוזית לביצועה תוך הפרת הפוליסה, תוך הטעיה, אי גילוי, חוסר תום לב והפרת חובת הנאמנות. סעדים עיקריים מבוקשים: (א) השבה של ההוצאות הישירות שנגבו על ידי החברה; (ב) צו האוסר על החברה לגבות מחברי הקבוצה הוצאות ישירות; (ג) פסיקת גמול לתובע המייצג ושכר טרחה לבאי כוחו.	כל בעלי פוליסת "טופ פייננס" של הנתבעת, בעבר ובהווה ובשבע השנים שקדמו למועד הגשת התובענה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.	כ-23.6 מיליוני ש"ח.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
24.	09/2016 מחוזי - ת"א	מבוטח בפוליסת ביטוח בריאות נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות.	גביית פרמיות, לכאורה, מן המבוטחים בביטוח בריאות, בגין כיסויים מיותרים שהמבוטחים אינם זקוקים להם, וכן מכירה, לכאורה, במודע ובמכוון, פוליסות ביטוח בריאות הכוללות כיסויים אשר למבוטח אין כל צורך בהם, שכן הוא מחזיק בביטוח בריאות משלים מטעם קופת החולים אליה הוא משתייך. עילות התביעה: הטעייה, התעשרות שלא כדין ועשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובת תום הלב, הפרת חובה חקוקה, הפרה של הוראות הדין לרבות חוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, הפרה של הוראות חוזר הממונה מס' 6-1-2007 וכן תניה מקפחת בחוזה אחיד בניגוד לחוק החוזים האחידים, התשמ"ג-1982. סעדים עיקריים מבוקשים: (א) החזר של סכומי הפרמיות העודפים שנגבו לכאורה שלא כדין; (ב) צו עשה המורה למשיבות לשנות את דרך פעולתן כפי המתואר בתובענה; (ג) תשלום גמול למבקשים ושכר טרחה לבא כוחם בשיעור יחסי לשווי הסעד ממנו יהנו חברי הקבוצה; (ד) כל סעד נוסף כפי שבית המשפט ימצא לנכון בנסיבות העניין.	כלל מבוטחי הנתבעת בשבע השנים האחרונות, בפוליסת בריאות הכוללת כיסויים חופפים באופן מלא או חלקי.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.	כ-4.45 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעות; חלקה היחסי של מנורה ביטוח הוערך בכ- 314 מיליון ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
25.	11/2016 מחוזי - מרכז	מבוטח בפוליסת ביטוח חיים נ' מנורה ביטוח וחברות נוספות.	אי תשלום על ידי הנתבעות למבוטחים בפוליסות ביטוח חיים, אגב הלוואה לדיור, בהן מסלול ההלוואה הינו כזה שבו קרן ההלוואה מוחזרת בסוף התקופה (הלוואות גישור), בעת קרות מקרה הביטוח את מלוא יתרת סכום ההלוואה הרשומה בספרי הבנק המוטב וזאת תוך הטעיה בוטה, לכאורה, בכיסוי הביטוחי הניתן. עילות התביעה: עילות בהתאם לחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981 כגון - הטעיה, הפרת חובת הגילוי, הפרת הוראות חוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, הפרת חובה חקוקה, רשלנות מכח פקודת הנזיקין, חוסר תום לב והפרת הוראות הפוליסה. סעדים עיקריים מבוקשים: (א) להורות לנתבעות לשנות את התנהלותן ביחס לכיסוי הביטוחי כך שבכל מקרה ביטוחי תשולם מלוא יתרת ההלוואה הרשומה בספרי הבנק, בלי קשר למסלול שבו נטל הלקוח את ההלוואה וכן להורות לנתבעות לבצע אבחנה בין סוגי ההלוואות כבר במעמד מילוי טופס ההצעה; (ב) פיצוי בסך מלוא יתרת ההלוואה שהופיעה בספרי הבנק במועד קרות מקרה ביטוח בשבע השנים האחרונות על דרך אומדן הנתונים ששולמו לאורך השנים על ידי הנתבעות או באמצעות מינוי מומחה; (ג) פסיקת גמול לתובעים המייצגים ושכר טרחה לבאי כוחם.	לקוחות (א) יורשיהם), שנטלו הלוואה לדיור ("משכנתא"), שבה קרן ההלוואה מוחזרת בסוף התקופה, אשר רכשו פוליסות חיים אגב משכנתא מהנתבעות ("הפוליסות") שלא באמצעות סוכנויות הביטוח של הבנקים, ובכללם אלו שבקרות אירוע ביטוח מזכה לא קיבלו מהנתבעות את מלוא יתרת חוב המשכנתא כפי שהופיע בספרי הבנק; לקוחות המחזיקים כיום בפוליסות מהסוג האמור.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.	כ-75 מיליון ש"ח לכלל הנתבעות; חלקה היחסי של מנורה ביטוח הוערך בכ-15 מיליון ש"ח.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
26.	12/2016 מחוזי - מרכז	מבוטחת בפוליסת ביטוח חיים נ' מנורה ביטוח.	פירעון חלקי של יתרת חוב הלוואת דיור הנותר למבוטח בבנק במסגרת הלוואת משכנתא ואיננה כוללת בתגמולי הביטוח המשולמים את עמלת הפירעון המוקדם, העולים על סכום הביטוח בפוליסה. עילות התביעה: הפרת הוראות הפוליסה; הטעיית המבוטחים והפרת חובת הגילוי על-פי סעיפים 55 ו-58 לחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, תשמ"א-1981; הפרת סעיף 3 לחוק חוזה ביטוח, תשמ"א-1981; רשלנות והפרת חובה חקוקה על-פי פקודת הנזיקין [נוסח חדש]. סעדים עיקריים מבוקשים: (א) להורות לנתבעת להשיב את מלוא הפער בין הסכום ששולם לחלק מחברי הקבוצה לבין יתרת החוב של אותם חברים בספרי הבנק; (ב) להורות לנתבעת לחדול מהתנהלותה המתוארת בתובענה כלפי חלק מחברי הקבוצה ולפצותם בגין נזק לא ממוני כמפורט לעיל; (ג) לפסוק גמול לתובע המייצג ושכ"ט לבאי כוחו.	כל לקוחות החברה המחזיקים שהחזיקו בפוליסה לביטוח חיים אגב נטילת משכנתא ("ביטוח חיים"), במהלך שבע השנים שקדמו להגשת הבקשה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. התובענה מצויה בהליך גישור.	כ-53.85 מיליון ש"ח.

באור 6 - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
27.	01/2017 בית דין אזורי לעבודה ת"א	מבוטח בביטוח מנהלים נ' מנורה ביטוח.	גביית רכיב "הוצאות ניהול השקעות" ("הוצאות ישירות"), בפוליסות ביטוחי מנהלים המשוקקות על ידי הנתבעת, וזאת, לפי הטענה, מעבר לדמי הניהול ו/או דמי הביטוח ובהיעדר הוראה בפוליסה המאפשרת לגבות. עילות התביעה: הפרת הוראות הפוליסה, הפרת חובת האמון, הפרת חובת הגילוי והפרת חובת תום הלב במשא ומתן, מסירת תיאור מטעה תוך הפרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. סעדים עיקריים מבוקשים: (א) פיצוי של חברי הקבוצה בגין הנזקים שנגרמו להם לכאורה תוך השבת כלל הסכומים שנגבו לכאורה בניגוד לפוליסה כנטען לעיל, והעברתם ישירות ליתרת הכספים הצבורה בפוליסה; (ב) צו האוסר על הנתבעת לגבות מחברי הקבוצה הוצאות ישירות כאמור; (ג) פסיקת גמול לתובע המייצג ושכ"ט לבאי כוחו.	כל המבוטחים הביטוחי ששווקו על ידי הנתבעת (משתתף ברווחים, "מרב", "סטטוס" וכיו"ב), אשר נגבו מהם הוצאות השקעות כאשר הפוליסה לא כללה הוראה המאפשרת לגבות הוצאות אלו.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. ש"ח.	כ-185 מיליון ש"ח.
28.	02/2017 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח אלמנטרי נ' שומרה ביטוח.	הפרה חוזית וברשלנות של הנתבעת אשר נמנעת מלגלות למבוטחיה, כי על פי פרקטיקה הנהוגת אצלה, הינם זכאים להפחתת הפרמיה המשולמת על ידם בהגיעם למדרגות גיל ו/או וותק נהיגה הנהוגות אצלה. עילות התביעה: תביעה חוזית שעניינה אי גילוי קיומה של פרקטיקה כאמור; עוולת רשלנות; הטעייה; והתעשרות שלא כדין. סעדים עיקריים מבוקשים: (א) החזר סכום הפיצוי/השבה העודפים שנגבו מחברי הקבוצה כמפורט לעיל; (ב) צו עשה המורה לנתבעת לשנות את דרך פעולתה כמתואר לעיל.	מבוטחי הנתבעת הביטוחי רכב חובה, צד ג' ומקיף, בתקופה שתחילתה 7 שנים קודם להגשת התובענה, אשר הגיעו במהלך תקופת הביטוח למדרגות הגיל ו/או וותק הנהיגה המזכה, על פי דין וכן על פי הפרקטיקה הנתענת, בהפחתת דמי הביטוח, ואשר הנתבעת נמנעה מלנהוג כלפיהם על פי דין ועל פי הפרקטיקה הנהוגה אצלה, לפי הטענה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. שומרה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה. ש"ח.	כ-50 מיליון ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
29.	02/2017 מחוזי - ת"א	עמית בקרן פנסיה נ' מנורה מבטחים פנסיה וגמל וחברות נוספות	גביית תשלומים שונים בגין הקמת הלוואות ו/או הטיפול בהן, וזאת לכאורה, בניגוד להוראות הדין, בהיעדר הרשאה חוקית ובניגוד לעמדת המאסדר. עילות התביעה: הפרת חובה חקוקה, הטעיה, מצג שווא, והפרת חובות תום הלב במשא ומתן. סעדים עיקריים מבוקשים: השבה של התשלומים שנגבו כאמור; מתן פסק דין הצהרתי או צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן; פסיקת גמול מיוחד למבקשים ושכר טרחה לעורכי-דינם.	כל עמיתי הנתבעות אשר קיבלו מהן הלוואות ולחילופין כל עמיתי הנתבעות, בשבע השנים שקדמו למועד הגשת התובענה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה מבטחים פנסיה וגמל טרם הגישה תגובתה לבקשה.	חלקה היחסי של מנורה מבטחים פנסיה וגמל הוערך בכ- 31 מיליון ש"ח.

ג. תובענות נגזרות ומהותיות אחרות:

בנוסף לתובענות המהותיות ולבקשות לאישורן כייצוגיות, המתוארות לעיל, שאושרו או שטרם אושרו, קיימות תובענות ובקשות לאישורן כייצוגיות כאמור, אשר סכום התביעה בכל אחת מהן אינו מהותי ולפיכך לא נכלל לגביהן תיאור מפורט בדוחות הכספיים:

מס"ד	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות	פרטים	סכום התביעה
1.	12/2014 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח אלמנטרי נ' שומרה ביטוח.	גביה ביתר של דמי אשראי בעת רכישת פוליסת ביטוח בתשלומים.	התובענה מצויה בשלב האישור כתובענה ייצוגית. שומרה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה. הצדדים פועלים לגיבוש הסדר פשרה.	9 מיליון ש"ח.
2.	11/2015 מחוזי - ת"א	מבוטחים בביטוח אלמנטרי נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות.	הפחתת סכומי הנזק הנתבעים על ידי צד ג', בטענה ל"רשלנות תורמת" מצדו של צד ג', ללא הנמקה. וזאת, בניגוד להוראות הדין וחוזרי הממונה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.	לפחות 3 מיליון ש"ח.
3.	03/2016 מחוזי - ת"א	מבוטחים בביטוח אלמנטרי נ' מנורה ביטוח.	חיוב בפרמיה מוגדלת (בגין הגדלת סכום הביטוח) למנ ה- 1 לחודש בו הוגדל סכום הביטוח בפוליסות ביטוח מבנה, גם באותם מקרים שבהם בפועל הורחבה הפוליסה (כלומר, סכום הביטוח הוגדל) לאחר ה- 1 לחודש.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה. ביום 13 במרס 2017, הוגש על ידי הצדדים הסדר פשרה ("ההסדר") לאישור בית המשפט.	כ- 14 מיליון ש"ח.
4.	01/2017 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח אלמנטרי נ' מנורה ביטוח וחברה נוספת.	גביית יתר על ידי הנתבעות, תוך הימנעות מלנהוג כלפי המבוטחים על פי פרקטיקה נהוגת, לפי הטענה, של הפחתה בדמי הביטוח בעת חציית מדרגת גיל ו/או ותק נהיגה המזכה בהפחתה בפרמיית הביטוח.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. הדיון בתובענה אוחד עם הדיון בתובענות המפורטות בסעיפים ב(28) לעיל ו- ג(5) להלן.	חלקה היחסי של מנורה ביטוח הוערך בכ- 12.5 מיליון ש"ח.
5.	02/2017 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח אלמנטרי נ' שומרה ביטוח.	אי גילוי באופן יזום, מצד הנתבעת למבוטחיה בביטוח רכב חובה, מקיף וצד ג', כי הינם עתידים, במהלך תקופת הביטוח, להגיע למדרגות הגיל ו/או וותק הנהיגה המזכה בהפחתת דמי הביטוח וזאת, לטענת התובע, בניגוד לפרקטיקה הנהוגה.	התובענה מצויה בשלב האישור כתובענה ייצוגית. שומרה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה. הדיון בתובענה אוחד עם הדיון בתובענות המפורטות בסעיפים ב(28) ו- ג(4) לעיל.	12.25 מיליון ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

3. תובענות נגזרות ומהותיות אחרות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות	פרטים	סכום התביעה
6.	06/2017 מחוזי - ירושלים	מבוטח בביטוח אלמנטרי נ' שומרה ביטוח.	פרקטיקה בו נוהגת הנתבעת, לכאורה שלא כדין, לפיה היא מעכבת הוראות חיוב של רכישת פוליסה באמצעות כרטיס אשראי עד לסוף אותו חודש בו ביצע המבוטח בפועל את הרכישה ("הפרקטיקה"), כאשר במרווח הזמן עד מועד העברת הוראת החיוב לחברת כרטיס האשראי, מתמלאת מסגרת האשראי כך שהתשלום בגין הפוליסה נדחה, תוך חיוב המבוטח ב- "דמי טיפול" בגין החיוב שחזר.	התובענה מצויה בשלב האישור כתובענה ייצוגית. שומרה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה.	כ- 3 מיליון ש"ח.
7.	06/2017 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח אלמנטרי נ' מנורה ביטוח	השבתם של דמי הפגיעה ששילמו מעסיקים/מעבידים למוסד לביטוח לאומי (להלן: "דמי הפגיעה" ו-"המל"ל", בהתאמה) בגין תקופת הזכאות לדמי פגיעה כמשמעותה בסעיף 94 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה-1995 בעקבות תאונות דרכים שנגרמו לעובדיהם ואשר הוכרו גם כתאונות עבודה על ידי המל"ל.	התובענה מצויה בשלב האישור כתובענה ייצוגית. מנורה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה.	כ- 14.5 מיליון ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ג. תובענות נגזרות ומהותיות אחרות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות	פרטים	סכום התביעה
8.	6/2017 בית דין אזורי לעבודה ת"א	עמית בקרן פנסיה נ' מנורה מבטחים פנסיה וגמל	עניינה של התובענה הוא בטענה לפיה קרן הפנסיה משלמת לנכים, שהוכרו במקביל כנכי תאונת עבודה על ידי המוסד לביטוח לאומי (להלן: המל"ל), פנסיה בגובה פנסיית הנכות המחושבת בהתאם לתקנון בניכוי קצבת הנכות המשולמת על ידי המל"ל, במקום את הגבוה מבין פנסיית נכות המחושבת בהתאם לתקנון הקרן בניכוי קצבת הנכות המשולמת על ידי המל"ל או 30% מפנסיית הנכות שהיה זכאי לה לפי התקנון אלמלא היה זכאי לקצבה מהמל"ל.	התובענה מצויה בשלב האישור כתובענה ייצוגית. מנורה מבטחים פנסיה וגמל טרם הגישה תגובתה לבקשה.	נזק לתובע הייצוגי מוערך בסך של 12.8 אלפי ש"ח. התובע אינו יכול להעריך הנזק לכלל הקבוצה. יצוין, כי לתובענה אין השלכה על החברה המנהלת אלא, אם וככל שתאושר, על קופת הקרן.
9.	7/2017 מחוזי - מרכז	מבוטח נ' שומרה ביטוח	עניינה של התובענה, על פי הטענה, הינה גבייה ביתר של ריבית (דמי אשראי) בקשר עם פריסת הפרמיה השנתית לתשלומים, וזאת לכאורה בניגוד לדין ו/או תוך חריגה משיעורי הריבית שהוצגו בפוליסות.	התובענה מצויה בשלב האישור כתובענה ייצוגית. שומרה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה.	9.7 מיליון ש"ח.
10.	7/2017 מחוזי - מרכז	עמית בקרן פנסיה נ' מנורה מבטחים פנסיה וגמל	עניינה של התובענה הוא בטענה לפיה הנתבעות מעלות את דמי הניהול בהודעה במועד שאינו בהתאם להוראות חוזר 2012-9-22 שעניינו דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני ("החוזר") ו/או בנסיבות שבהן הסיבה להפסקת ההפקדות אינה אחת הסיבות המפורטות בחוזר. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת החוזר, הפרת חובות תום הלב במשא ומתן, הפרת חובה חקוקה, רשלנות ועשיית עושר שלא במשפט.	התובענה מצויה בשלב האישור כתובענה ייצוגית. מנורה פנסיה וגמל טרם הגישה תגובתה לבקשה.	קשה להעריך, אינו עולה על 2.5 מיליון ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

ד. תובענות נגזרות ומהותיות אחרות:

מס"ד	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	פרטים	סכום התביעה
1.	02/2014 04/2014 מחוזי - ת"א	חברי קופ"ח כללית ומכבי נ' קופות החולים, מנורה ביטוח, חברות ביטוח נוספות.	אי מימוש זכות ההשתתפות העומדת לקופות החולים, לכאורה, מכוח הדין כלפי חברות הביטוח לצורך כיסוי ההוצאות ששולמו על ידה בתוכניות שירותי הבריאות הנוספים (השב"ן) ביחס למקרים בהם קיימת חפיפה בחבות בינן לבין חברות הביטוח במסגרת פוליסות ביטוח בריאות הנמכרות על ידן. עיקר החפיפה הנטענת הינה בתחום הניתוחים (בחירת מנתח ועלויות נלוות) ובתחום הייעוץ הרפואי. עוד נטען כי חברות הביטוח מתמרצות, לכאורה, את המבוטחים להפעיל את תוכניות השב"ן בקופות החולים באמצעות גמול כספי על מנת להימנע כביכול מלספוג את התממשות הסיכון של האירוע הביטוחי תוך גלגול הסיכון לכאורה לקופות החולים ובראשן הכללית. עילת התביעה: התעשרות שלא כדין. הסעד המבוקש: מימוש זכות ההשתתפות של קופות החולים כלפי חברות הביטוח על ידי חיוב כל אחת מחברות הביטוח לשלם להן לפחות מחצית מהתשלומים שנשאה בהן לצורך כיסוי ההוצאות ששולמו על ידה בתוכניות השב"ן ברכיב הניתוחים ובחירת מנתח בישראל והן ברכיב הייעוץ הרפואי בשבע השנים שקדמו להגשת הבקשה, וזאת במקרים בהם למבוטחי הקופות קיים ביטוח בריאות מסחרי בגין רכיבים אלה.	מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה. ביום 14 במאי 2015 נערך דיון בטענתן המקדמית של קופות החולים וחברות הביטוח באשר לשאלת מעמדם של המבקשים בהגשת בקשת האישור. ביום 11 ביוני, 2015, קבע בית המשפט כי חבר באגודה עותמנית רשאי להגיש בקשה לאישור תובענה נגזרת בשם האגודה. על החלטה זו הגישו קופות החולים בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון, אליה הצטרפו המבטחות. ביום 2 במרס, 2016, הוגשה עמדת היועץ המשפטי לממשלה לבית המשפט, לפיה לתובעים לא עומדת הזכות להגיש תובענה נגזרת כנגד קופות החולים. יצוין, כי ההליך בביהמ"ש המחוזי עוכב עד להכרעה בבקשות רשות הערעור שהוגשו לביהמ"ש העליון.	3.5 מיליארד ש"ח, ביחס לכללית. 1.7 מיליארד ש"ח, ביחס למכבי.
2.	06/2016 מחוזי - מרכז	סוכן נ' מנורה ביטוח	לטענת הסוכן (התובע) בשל הפרת ההסכם בינו לבין מנורה ביטוח ובשל הפרת חובת הזהירות שלה כלפיו, בוטלו פוליסות ביטוח שתווכו על ידו בשיעורים ניכרים וסוכנות הביטוח שבבעלותו קרסה. במקביל מתנהל הליך בהוצאה לפועל אגב בקשה לביצוע שטר שהוגשה על ידי מנורה ביטוח.	ביום 19 ביוני 2016, הגיש הסוכן תביעה כנגד מנורה ביטוח. ביום 1 בספטמבר 2016, הגישה מנורה ביטוח כתב הגנה. ביום 6 באפריל 2017, קיבל בית המשפט העליון את בקשת הצדדים לאיחוד הליך התובענה של הסוכן עם ההליך לביצוע שטר שהוגש על ידי מנורה ביטוח.	כ- 35 מיליון ש"ח.

מס"ד	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	פרטים	סכום התביעה
1.	12/2012 מחוזי - מרכז	מבוטח אלמנטרי נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות.	טענה להפליה בשל כך שהמשיבות מסווגות, לכאורה בניגוד להוראות הדין, כלי רכב מסוג הפנאי-שטח והמיני-וואנים אשר יוצרו עד שנת 2007 ("כלי הרכב"), מועד כניסתה לתוקף של הרפורמה בענף רישוי הרכב, כרכבים מסחריים מסוג N-1 ולא כרכבים פרטיים מסוג M-1. בנוסף נטען, כי ביחס לרכבים שייצרו לאחר כניסת הרפורמה לתוקף, כלומר החל משנת 2008 ואילך, שינו המשיבות את התנהלותן וכלי רכב אלו מבוטחים על ידן ככלי רכב פרטיים. עילות תביעה: עילת ההשבה; עשיית עושר ולא במשפט; הפרת חובות חקוקות לפי חוק הפיקוח וחוזר ביטוח בעניין נושא התובענה דגן; חוסר תום לב ואי גילוי נאות; הטעיה; דוקטרינת הציפיות הסבירות; עוולת הרשלנות הכללית; התנהלות קרטליסטית. סעדים מבוקשים: להצהיר כי הסכומים שנגבו מחברי הקבוצה בגין פוליסות ביטוח בהן סווגו רכבים פרטיים כרכבים מסחריים נגבו שלא כדין ולהורות לנתבעות להשיבם בתוספת הפרשי הצמדה וריבית; מתן כל סעד אחר כפי שנראה לבית המשפט לנכון לעשות בנסיבות העניין; ותשלום גמול למבקשים בשיעור של 5% מסכום ההשבה ושכר טרחה לבאי כוחם בשיעור של 15% מהסכום האמור.	ביום 24 באפריל 2017, דחה בית המשפט את בקשת האישור, ובכך באה התובענה לידי סיום.	כ-72 מיליון ש"ח.
2.	02/2013 מחוזי - מרכז	מבוטח אלמנטרי נ' שומרה ביטוח.	התובענה דומה בעיקרה, מבחינת עילות וסעדים, לתובענה שהוגשה כנגד מנורה ביטוח, כמפורט בסעיף 1 לעיל.	ביום 24 באפריל 2017, דחה בית המשפט את בקשת האישור, ובכך באה התובענה לידי סיום.	כ-33 מיליון ש"ח.

מס"ד	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	פרטים	סכום התביעה
3.	06/2016 מחוזי-מרכז	מבוטח מנהלים נ' מנורה ביטוח.	בביטוח פגיעה, לכאורה, בזכויות המבוטחים עקב מחדלה של הנתבעת בקליטת הכספים המופרשים על ידי המעסיקים לטובת פוליסות ביטוחי המנהלים וקופות הגמל ואי שיוכם במועד כגון: פגיעה בתשואה לה המבוטח זכאי בפוליסה, פגיעה בזכות המבוטח לניוד הפוליסה לחברת ביטוח אחרת ופגיעה בכיסויים הביטוחיים להם זכאי המבוטח. כמו כן, נטען כי למרות שלכאורה הסיבה לאי הפקדת הפרמיה בפוליסה נעוצה במחדלה של הנתבעת, הנתבעת חייבה לכאורה את התובע בריבית פיגורים עקב איחור בתשלום הפרמיה. עילות התביעה: הפרת הסכם הביטוח; רשלנות; הטעיה; קיום חוזה בחוסר תום לב; הפרת חובה חקוקה; ועשיית עושר ולא במשפט. סעדים מבוקשים: צו עשה לחברה להסיר את מחדלה הנטען ולחייב אותה לקלוט את כספי המבוטחים והעמיתים ולשייכם לפוליסות הרלוונטיות; להורות לחברה שלא לפגוע במקדם החישוב של זכויות העמיתים; לקבוע, כי חברי הקבוצה לא יחויבו בריבית פיגורים בגין החודשים בהם תגמולי הפנסיה שהופרשו על-ידי מעסיקהם לא נקלטו על-ידי החברה, ולחלופין להשיב לחברי הקבוצה את סכומי ריבית הפיגורים שנגבתה מהם.	ביום 15 ביוני 2017, הוגשה לבית המשפט בקשה בהסכמה להסתלקות התובע מבקשת האישור ולדחיית התביעה האישית של התובע/המבקש כלפי הנתבעת. ביום 26 ביולי 2017, ניתן פסק דין במסגרתו קיבל בית המשפט את בקשת ההסתלקות והורה על דחיית התביעה האישית ובכך באה התובענה לידי סיום.	לא כומת.

מס"ד	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	פרטים	סכום התביעה
4.	06/2014 מחוזי - י-ם	מבוטח בביטוח חיים למשכנתא נ' מנורה ביטוח וחברות ביטוח נוספות.	גביית תשלומי פרמיה עודפים, כביכול, בפוליסות לביטוח חיים המונפקות לצורך ביטוח משכנתא, באמצעות קביעת סכומי ביטוח שהינם גבוהים מסכום ההלוואה בבנק המלווה וזאת תוך התעלמות, בין היתר, ממסלולי המשכנתא השונים בעלי הריביות השונות. עילות תביעה: רשלנות והפרת חובה חקוקה לפי סעיף 63 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש], התשכ"ח-1968; הפרת סעיפים 55 ו-58 לחוק הפיקוח; הפרת חובת תום הלב וכן התעשרות שלא כדין ועשיית עושר ולא במשפט. סעדים מבוקשים: (א) השבה של הפרשי הפרמיות (לפי הטענה) בין הפרמיות אותן היו אמורים לשלם, בהתאם ליתרת הלוואה בבנק המלווה, לפרמיות ששולמו בפועל, בתוספת פיצוי בגין עוגמת נפש; (ב) להורות למשיבות לשנות את אופן פעולתן, כך שתחשיב סכום הביטוח, וכנגזרת - סכום הפרמיה, יתבסס על נתונים מדויקים של הלווים, ויעודכן באופן יזום על ידי המשיבות מידי חצי שנה, לפחות; (ג) להורות לנתבעות למסור למבוטחים מידע מפורט בדבר אופן חישוב סכום הביטוח והפרמיה, לרבות אפשרות עדכון אודות גובה יתרת הלוואה על ידי הלווים.	ביום 20 באוגוסט 2017, חתמו הצדדים לתובענה על בקשה להסתלקות התובעים מהתובענה ומבקשת האישור, בקשת ההסתלקות נחתמה כאמור, אך בשל תקופת הפגרה טרם הוגשה, והיא כפופה לאישורו של בית המשפט.	כ- 114 מיליון ש"ח.

מס"ד	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	פרטים	סכום התביעה
5.	11/2015 מחו-י - מרכז	העמותה למען משרתי המילואים נ' מנורה ביטוח וכנגד 5 חברות ביטוח נוספות.	גבייה פסולה, לפי הטענה, של פרמיות ביטוח ממבוטחים המשרתים במילואים, אשר מחויבים בפרמיית ביטוח מלאה גם במהלך תקופת שירות המילואים, למרות שהכיסוי הביטוחי שניתן בפוליסה בתקופה כאמור חלקי וחסר, ושוויו נמוך משמעותית מהפרמיות הנגבות ממנו בפועל. עילות התביעה: עשיית עושר ולא במשפט; תנאי מקפח בחוזה אחיד; אפליה פסולה; הפרת חובה חקוקה; הפרת חובת הגילוי היזום וקיום חוזה בחוסר תום לב. סעדים מבוקשים: לחייב את המשיבות להשיב את הסכומים שנגבו ביתר מחברי הקבוצה בתוספת הפרשי הצמדה וריבית ממועד גבייתם ועד למועד השבתם בפועל; להורות למשיבות, מכאן ואילך על התאמת גביית פרמיית הביטוח של המבוטחים בתקופת שירות המילואים וכן להורות על ידוע המבוטחים בדבר המגבלות החלות על מימוש הפוליסה מכח הדין הצבאי.	ביום 20 ביוני 2017, הוגשה לבית המשפט בקשה בהסכמה להסתלקות התובעים מבקשת האישור ולדחיית התביעה האישית של התובעים כלפי הנתבעות. ביום 22 באוגוסט 2017, אישר בית המשפט המחוזי (מרכז) את בקשת ההסתלקות המוסכמת והורה על מחיקת בקשת האישור ודחיית תביעותיהם האישיות של המבקשים. בנוסף, קבע כי יש להעמיד את הגמול ושכר הטרחה שהינם בסכומים לא מהותיים על שני שלישים מהסכומים שהוסכמו. בכך באה התובענה הייצוגית דנן לידי סיום.	עשרות מיליוני ש"ח.

תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

טבלה מסכמת:

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות כנגד הקבוצה, כפי שצויינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי הקבוצה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו, לרבות בהליכים שהסתיימו לאחר שאושר בהן הסכם פשרה.

הסכום הנתבע	כמות תביעות	אלפי ש"ח
תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:		
535,254	4	צוין סכום המתייחס לקבוצה
225,000	1	התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לקבוצה
-	1	לא צוין סכום התביעה
בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:		
1,394,978	21	צוין סכום המתייחס לקבוצה
2,598,000	3	התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לקבוצה
-	9	לא צוין סכום התביעה
5,235,000	2	תביעות מהותיות אחרות *

לתאריך הדיווח, סכום ההפרשה המצטבר בגין התביעות שהוגשו כנגד הקבוצה כמפורט לעיל, מסתכם בכ- 27 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2016, כ- 25 מיליוני ש"ח)

(* ראה סעיף ד' לעיל)

בנוסף על הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד הקבוצה וההליכים המשפטיים ואחרים, קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הקבוצה למבוטחיה. מורכבות שירותים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות עקב פערי מידע בין הקבוצה לבין המבוטחים ו/או צדדים שלישיים לחוזי הביטוח הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים. חשיפה זו באה לידי ביטוי בעיקר בתחומי החיסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות, בהם פועלת הקבוצה. בתחומים אלו המדובר בפוליסות אשר נבחנות על פני שנים בהן מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. שינויים אלה מיושמים על ידי מערכות מיכוניות העוברות שינויים והתאמות באופן תדיר. על כן בתחומים אלו בקבלת פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיוניים ארוכי טווח, יש לעיתים בכדי להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי לקוחות בגין פעילות העבר. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם חוזי הביטוח, המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

כמו כן, קיימת חשיפה, אשר בשלב זה לא ניתן להעריכה או לכמתה, לתקלות באופן תפעול המוצרים בתחום החיסכון ארוך הטווח ובתחום הבריאות המאופיינים כאמור באורך חיים ממושך וכפופים לשינויים רגולטוריים ואחרים, תכופים ומורכבים, לשינויים ותוספות לנוסח המוצרים ולשינויים רבים אחרים המבוצעים לאורך חיי המוצר, לרבות על ידי המבוטחים ו/או המעסיקים ו/או מי מטעמם, ביחס לכיסויים הביטוחיים ו/או ביחס להפקדות למרכיב החיסכון. מורכבות ושינויים אילו נוגעים, בין היתר, להיקפי ההפקדות ושיעורן, לרכיבי המוצר השונים, לאופן שיוך הכספים למבוטחים ו/או למרכיבים השונים של המוצרים, למועד זקיפתם, לזיהוי פיגורים בהפקדות ולטיפול בהם. מורכבות זו מועצמת לאור ריבוי הגורמים המעורבים בניהול המוצרים ותפעולם ולעיתים תוך מתן הנחיות סותרות מצדם או מטעמם. הגופים המוסדיים בקבוצה, עוסקים באופן שוטף בלימוד, איתור, ניטור וטיפול בסוגיות העולות עקב המורכבויות האמורות, לרבות אגב פניות ציבור, מעסיקים ויועצים פנסיוניים, ישירות או באמצעות הממונה, הן ביחס למקרים פרטניים והן ביחס לסוגי מוצרים ו/או לקוחות. כמו-כן, לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בהקשר זה ו/או את החשיפה הנובעת מהן אשר יכול ויועלו, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני של תובענות ייצוגיות.

באור 7: - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח

א. שינויים בריבית

הקבוצה מחשבת את עתודות ביטוח חיים לתשלום קצבה, את נאותות העתודה בביטוח בריאות ואת ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח כללי, בהתבסס על ריבית חסרת סיכון בתוספת פרמיית אי נזילות. להלן מפורטים השינויים כתוצאה משינוי בריבית חסרת סיכון:

לשנה					
שהסתיימה					
ביום 31 בדצמבר	ל- 3 חודשים שהסתיימו		ל- 6 חודשים שהסתיימו		
	ביום 30 ביוני	ביום 31 בדצמבר	ביום 30 ביוני	ביום 31 בדצמבר	
2016	2016	2017	2016	2017	
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח					
(37,685)	(32,762)	18,772	(85,822)	36,710	עדכון העתודה המשלימה לגמלאות בעקבות השינוי בשיעור ריבית ההיוון המשמש לחישובה
(12,804)	-	(1,892)	-	2,909	עדכון בעקבות בחינת נאותות העתודות:
(3,348)	(27,439)	-	(46,346)	3,348	בביטוח חיים
(16,152)	(27,439)	(1,892)	(46,346)	6,257	בביטוח בריאות סך הכל השפעה בעקבות בחינת נאותות העתודות
(16,036)	(1,266)	4,519	(24,349)	(726)	שינוי בהתחייבויות ביטוחיות בביטוח כללי
(69,873)	(61,467)	21,399	(156,516)	42,241	סך הכל לפני מס

ב. בהמשך לבאור 41 א' בדוחות הכספיים השנתיים של החברה לשנת 2016, ביום 12 בינואר, 2017 הושלמה עסקת הרכישה של 40% ממניות אי.אר.אן. ישראל בע"מ (להלן: "אי.אר.אן"), שעיקר עיסוקה במתן התחייבויות לפרעון אמצעי תשלום, תמורת כ- 100 מיליוני ש"ח. סכום התמורה כפוף להתאמות מחיר מסוימות (בהתבסס על נתונים הכספיים של אי.אר.אן לשנים 2017 ו-2018), ככל שתהיינה, זאת כקבוע בהסכם. בנוסף, במועד ההשלמה העמידו בעלי המניות של אי.אר.אן הלוואות בעלים באופן יחסי לשיעור החזקותיהן באי.אר.אן של כ- 32 מיליוני ש"ח (חלקה של החברה כ- 14 מיליוני ש"ח). כמו כן הוקנתה לחברה אופציית Call (להלן: "אופציית הרכש") לרכוש מניות נוספות באי.אר.אן בשיעור של 10% מהון המניות של אי.אר.אן, וזאת בתמורה למחיר מימוש שייגזר מרווחיותה של אי.אר.אן בתקופה שתקדם למועד מימוש אופציית הרכש. אופציית הרכש תעמוד בתקופה למשך תקופה של 12 חודשים שתחילתה ביום 25 בפברואר, 2022, או במועד מוקדם יותר במקרה של התקיימות אירועים מסוימים כקבוע בהסכם. אם וככל שהחברה תממש את אופציית הרכש, תקנה החברה למוכרת אופציית Put (להלן: "אופציית המכר של המוכרת") למכור לחברה את כל מניות המוכרת באי.אר.אן, וזאת בתמורה למחיר מימוש שייקבע בהתאם להערכות שווי של אי.אר.אן שייערכו למטרה זו. אופציית המכר של המוכרת תעמוד בתקופה למשך תקופה של 36 חודשים שתחילתה במועד השלמת מימוש אופציית הרכש. בנוסף, המוכרת הקנתה לחברה אופציית Put (להלן: "אופציית המכר של החברה") למכור למוכרת את כל מניות החברה באי.אר.אן, וזאת בתמורה למחיר מימוש בהתאם להערכות שווי שייערכו למטרה זו בהפחתה מסוימת.

באור 7: - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח (המשך)

ב. (המשך):

אופציית המכר של החברה תעמוד בתוקפה החל ממועד ההשלמה ועד ליום 25 בפברואר, 2023, ובלבד שעד לאותו מועד, החברה לא מימשה את אופציית הרכש. האופציות הכלולות בהסכם הרכש נמדדו לתקופת הדוח בהתאם לשווין ההוגן על ידי מעריך שווי חיצוני בלתי תלוי. במסגרת ההסכם נקבעו הוראות לגבי ההסדרים בין הצדדים בהתייחס למסכת היחסים המשפטיים ביניהם במעמדן של בעלי מניות באי.אר.אן לאחר מועד ההשלמה, ובכלל זה, ההסדרים הבאים: הגבלת מכירת מניות באי.אר.אן לצד שלישי עד למועד השלמת מימוש אופציית הרכש, מתן זכות סירוב ראשונה, מתן זכות הצטרפות לחברה (והחל ממועד השלמת מימוש אופציית הרכש, ככל שתמומש), מתן זכות קדימה לחברה ולמוכרת בהקצאת זכויות, הוראות לענין השקעה, מינוי דירקטורים (כאשר החל ממועד השלמת מימוש אופציית הרכש, ככל שתמומש, ימונה דירקטור נוסף מטעם החברה באופן שיקנה לה רוב בדירקטוריון), הצבעה בנושאים מסוימים, מדיניות חלוקת רווחים, הוראות לענין דיווחים וממשל תאגידי והוראות לענין עיסוקי הצדדים. בנוסף, נקבעו בהסכם הוראות לענין זכות החברה לקבלת שיפוי בתנאים מסוימים, כקבוע בהסכם.

ג. בהמשך לאמור בבאור 41 ב' בדוחות הכספיים השנתיים של החברה לשנת 2016 ביום 20 בפברואר, 2016, הושלם הסכם המיזוג בין מנורה מבטחים קרנות נאמנות בע"מ (להלן: "מנורה מבטחים קרנות") לבין אלטשולר שחם ניהול קרנות נאמנות בע"מ, חברה בת של אלטשולר שחם העוסקת בניהול קרנות נאמנות (להלן: "אלטשולר שחם קרנות"), לפיו מנורה מבטחים קרנות, תתמזג לתוך אלטשולר שחם קרנות, במיזוג פטור ממס, כך שלאחר השלמת המיזוג תחזיק מנורה מבטחים פיננסים 20% מהון המניות המונפק והנפרע של אלטשולר שחם קרנות. בנוסף, נקבע בהסכם כי יינתנו אופציות לכל אחד מהצדדים לרכישת או מכירת חלקה של הקבוצה באלטשולר קרנות אשר ימומשו בהתאם לדוחות זמנים שנקבעו בהסכם. האופציות הכלולות בהסכם הרכש נמדדו לתקופת הדוח בהתאם לשווין ההוגן על ידי מעריך שווי חיצוני בלתי תלוי.

ד. ביום 9 באפריל, 2017 התקשרה חברה מאוחדת מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ (להלן - מבטחים פנסיה) עם אוניברסיטת תל-אביב ועם ארגון הסגל האקדמי הבכיר של אוניברסיטת תל-אביב ("המוכרים") בהסכם לרכישת מלוא מניות "החברה לניהול קופת גמל מפעלית ליד קופת התגמולים לעובדים אקדמאיים של אוניברסיטת תל-אביב (1965) בע"מ" ("הנרכשת"), שהינה החברה המנהלת של קופת התגמולים לעובדים אקדמאיים של אוניברסיטת תל אביב ("הקופה הנרכשת"), שהינה קופת גמל ענפית. בגין רכישת מניות הנרכשת לא תשולם תמורה, ובמקביל התחייבה מבטחים פנסיה כי שיעור דמי הניהול שישלמו עמיתיה הקופה הנרכשת במהלך התקופה הנקובה בהסכם לא יעלה על השיעורים הקבועים בהסכם. במועד השלמת העסקה, תזרים מבטחים פנסיה לנרכשת כ-10 מיליון ש"ח, על מנת שהנרכשת תעמוד בדרישות ההון העצמי המזעריות הקיימות מחברה מנהלת, שכן ההקלה שממנה נהנתה הנרכשת, בתוקף היותה חברה מנהלת של קופת גמל ענפית, תתבטל במועד השלמת העסקה. בהתאם לדרישות חוזר גופים מוסדיים 1-9-2016 שענייננו תנאים לשליטה בחברה מנהלת של קרן פנסיה נוספת או בחברה מנהלת של קופת גמל נוספת, על מבטחים פנסיה והנרכשת להתחיל בביצוע של הליך של שינוי מבני, אשר במסגרתו תתמזג הנרכשת לתוך מבטחים פנסיה, באופן שבתוך שנה ממועד השלמת הרכישה מבטחים פנסיה תהפוך להיות החברה המנהלת של הקופה הנרכשת, והנרכשת תתחיל ללא פירוק. סך נכסי הקופה הנרכשת לתאריך הדוח הסתכם בכ-341 מיליון ש"ח. ביום 23 ביולי, 2017 נתנה הממונה את אישורה לעסקה, והיא צפויה להיות מושלמת ביום 31 באוגוסט, 2017.

באור 8: - אירועים מהותיים לאחר תאריך הדיווח

א. בחודש אוגוסט 2017, אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון החברה התקשרות בפוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה, לרבות עבור בעל השליטה בחברה, בגבול אחריות מצטבר לקבוצת מנורה מבטחים כולה בגובה של 110 מיליון דולר, המורכב מפוליסת בסיס בסך 15 מיליון דולר לחברה ולחברות הבנות שלה, וכיסוי משותף בפוליסת מטריה, לכלל החטיבות בקבוצת מנורה מבטחים בגבול אחריות כולל של 95 מיליון דולר נוספים. וזאת בהתאם לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי ענין), התש"ס-2000 ("תקנות ההקלות") ובהתאם למדיניות התגמול בחברה.

ב. ביום 30 ביולי 2017, חתמה מנורה ביטוח על הסכם קיבוצי עם ההסתדרות העובדים הכללית החדשה ועם וועד העובדים היציג של מנורה ביטוח (להלן: "ההסכם"). ההסכם אושר על ידי דירקטוריון מנורה ביטוח ביום 31 ביולי, 2017. עיקרי ההסכם הינם כדלקמן: תקופת ההסכם הינה מיום 1 באוגוסט, 2017 ועד ליום 31 בדצמבר, 2020 (להלן: "תקופת ההסכם"), בהתאם להסכמת הצדדים, בתקופת תוקפו של ההסכם הצדדים ישמרו על שקט תעשייתי לגבי העניינים והנושאים המוסדרים בו. ההסכם יחול על כל עובדי מנורה ביטוח, למעט עובדים בתפקידים ספציפיים שהוגדרו בהסכם ומנהלים בדרג שהוגדר בהסכם.

באור 8: - אירועים מהותיים לאחר תאריך הדיווח (המשך)

ב. (המשך)

בהסכם נקבעו הסדרים לעניין קבלת עובדים, תקופת ניסיון והענקת קביעות, איש משרות, ניווד עובדים, ביטוח פנסיוני וזכויות סוציאליות ונלוות, חופשה והבראה, סדרי ושעות עבודה, נהלים וכללי התנהגות בעבודה, הודעה מוקדמת והליכי סיום העסקתם של עובדים. החל משכר החודש העוקב למועד חתימת ההסכם, יעמוד שכר המינימום למשרה מלאה לעובדים, כפי שהוגדרו בהסכם ונכללים בו, על סך של 6,000 ש"ח ברוטו לחודש. במהלך תקופת ההסכם, תהיינה 4 פעימות של תוספות שכר לעובדים, כאשר בשנת 2017 יעמוד התקציב לצורך תשלום תוספות השכר על 4% משכר הבסיס של חודש דצמבר בשנה שקדמה למועד חלוקת תוספות השכר (להלן: "שכר הבסיס לתוספות השכר") עבור ה"עובדים הזכאים לתוספת שכר", כפי שהוגדרו בהסכם (להלן: "העובדים הזכאים לתוספת שכר"), ובשנה השנייה, השלישית והרביעית על 3% משכר הבסיס לתוספות שכר, כאשר החלוקה של תוספות השכר כאמור, תתבצע בחלקה כתוספת שכר קבועה ואחידה לכל העובדים הנכללים בהסכם ובחלקה כתוספת שכר דיפרנציאלית, בשיעורים בתנאים ובמועדים כמפורט בהסכם. יצוין, כי ככל שבשנים 2017 עד 2019, מנורה ביטוח לא תעמוד לכל הפחות ב- 50% מ"יעד הרווח" כהגדרתו בהסכם (להלן: "יעד הרווח"), אזי "התקציב לצורך תשלום תוספות השכר" בשנה העוקבת כהגדרתו בהסכם, לעובדים הזכאים לתוספת שכר, יעמוד על 1.5% בלבד (ובמקרה של הפסד, על 1% בלבד) משכר הבסיס לתוספות שכר, כהגדרתו לעיל, ויחולק על פי מנגנון, בשיעורים בתנאים ובמועדים כמפורט בהסכם. בסמוך לחתימת ההסכם, יוקצה תקציב לצורך תשלום בונוס שנתי בשיעור של 3.33% מ"שכר שנתי לבונוס" כהגדרתו בהסכם (להלן: "השכר השנתי לבונוס"), ובשנים 2018-2020 תקצה מנורה ביטוח תקציב לתשלום בונוסים ל"עובדים הזכאים לבונוס שנתי", כהגדרתם בהסכם (להלן: "העובדים הזכאים לבונוס"), בשיעור משתנה, בהתאם לשיעור העמידה ביעד הרווח ובטווח שבין 2.66% מהשכר השנתי לבונוס כהגדרתו בהסכם לעמידה ב- 80% מיעד הרווח ועד לשיעור של 4.33% לעמידה ב- 130% מיעד הרווח. יצוין, כי בגין עמידה ביעד הרווח בשיעור הנמוך מ- 80%, לא ישולם כל בונוס ובגין עמידה ביעד הרווח בשיעור של למעלה מ- 150% יעמוד התקציב על שיעור של 4.66% מהשכר השנתי לבונוס. החלוקה של תקציב הבונוס השנתי כאמור, תתבצע בחלקה בסכום קבוע ואחיד ובחלקה כרכיב דיפרנציאלי, וזאת בשיעורים בתנאים ובמועדים כמפורט בהסכם. בנוסף על רובד ביטוח הבריאות הבסיסי הקיים לעובדים במועד החתימה על הסכם זה, מנורה ביטוח תרכוש עבור העובדים, כיסוי לביטוח תרופות בהתאמה אישית בהתאם לתנאי הפוליסה ולסייגיה. תקציב פעילות הרווחה (כמשמעותו בהסכם) לכל עובדי ומנהלי מנורה ביטוח יהיה בסך של כ- 5.7 מיליוני ש"ח לכל שנה משנות ההסכם, בממוצע, ובסה"כ למלוא תקופת ההסכם סך של כ- 23 מיליוני ש"ח; ההסכם מהווה מיצוי מלא ומוחלט של כל תביעות הצדדים ו/או יחידיהם לתקופת תוקפו, בנושאים ועניינים שהוסדרו בו, לרבות מעבר עובדי מנורה ביטוח לבית מנורה מבטחים ברמת גן, המוקם בימים אלו, ושמעבר מנורה ביטוח ועובדיה אליו צפוי בחודשים הקרובים; אומדן הגידול הממוצע בעלות הכוללת של הוצאות השכר של מנורה ביטוח (בהנחת עמידה ב- 100% מיעד הרווח שיקבע בכל שנה) לכל שנה משנות ההסכם, הוא כ- 16.5 מיליוני ש"ח. מובהר, כי אומדן הגידול בעלויות ה"נ"ל הינו בהתחשב באומדן עליות שכר ומענקים שהיו משולמים לולא נחתם ההסכם.

ג. ביום 31 ביולי 2017, הודיע ה"ה מוטי רוזן, מנכ"ל מנורה ביטוח על רצונו לסיים את תפקידו, וזאת לאחר כ- 7 שנים בהן כיהן בתפקיד האמור ובתפקידים נוספים בקבוצת מנורה מבטחים. בהמשך לאמור, החליט דירקטוריון מנורה ביטוח למנות לתפקיד את ה"ה יהודה בן אסאייג, וזאת בתוקף מיום 1 בספטמבר, 2017, ולאחר שהתקבל אישור הממונה למינוי. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום זה (אסמכתא: 2017-01-066010).

ד. לאחר תאריך הדיווח, חלה ירידה בעקום הריבית חסרת הסיכון, הצפויה להביא לגידול בהתחייבויות הביטוחיות. מנגד, עשויה הירידה בעקום הריבית להעלות את שוויים של הנכסים הפיננסיים באופן שעשוי להפחית את השפעת הגידול בהתחייבויות. בשלב זה לא ניתן להעריך את השפעת הירידה בעקום הריבית חסרת הסיכון על התוצאות הכספיות של החברה.

ה. בחודש אוגוסט 2017, חתמה סולנגיה בע"מ (להלן: "סולנגיה"), חברה נכדה של החברה, על הסכם למכירת מרבית האתרים הסולריים שבבעלותה באיטליה. תמורת המכירה עולה לכדי סך של כ- 30 מיליוני יורו אשר תשולם בתשלומים כמפורט בהסכם המכירה עד ליום 31 בדצמבר, 2022. לעסקת המכירה כאמור, לא צפויה להיות השפעה מהותית על רווחיות הקבוצה.

פירוט השקעות פיננסיות אחרות של חברות ביטוח מאוחדות

א. השקעות פיננסיות אחרות

ליום 30 ביוני, 2017				
סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	פירוט בסעיף
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
4,562,455	-	4,539,913	22,542	ב נכסי חוב סחירים
6,369,313	6,369,313	-	-	ג נכסי חוב שאינם סחירים
260,709	-	244,500	16,209	ד מניות
1,193,171	-	1,058,186	134,985	ה אחרות
<u>12,385,648</u>	<u>6,369,313</u>	<u>5,842,599</u>	<u>173,736</u>	סה"כ
ליום 30 ביוני, 2016				
סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	פירוט בסעיף
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
4,009,106	-	3,989,178	19,928	ב נכסי חוב סחירים
6,085,136	6,085,136	-	-	ג נכסי חוב שאינם סחירים
225,364	-	211,513	13,851	ד מניות
1,211,506	-	1,001,030	210,476	ה אחרות
<u>11,531,112</u>	<u>6,085,136</u>	<u>5,201,721</u>	<u>244,255</u>	סה"כ
ליום 31 בדצמבר, 2016				
סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	פירוט בסעיף
מבוקר				
אלפי ש"ח				
4,162,343	-	4,148,228	14,115	ב נכסי חוב סחירים
6,294,464	6,294,464	-	-	ג נכסי חוב שאינם סחירים
230,642	-	214,620	16,022	ד מניות
1,222,638	-	1,048,086	174,552	ה אחרות
<u>11,910,087</u>	<u>6,294,464</u>	<u>5,410,934</u>	<u>204,689</u>	סה"כ

פירוט השקעות פיננסיות אחרות של חברות ביטוח מאוחדות (המשך)

ב. נכסי חוב סחירים

ליום 30 ביוני, 2017		
עלות	הערך בספרים	
מופחתת	בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח		
3,026,962	3,082,458	אגרות חוב ממשלתיות
		<u>נכסי חוב אחרים:</u>
1,421,151	1,466,695	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
13,011	13,302	נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה
4,461,124	4,562,455	סך הכל נכסי חוב סחירים
	5,919	ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 30 ביוני, 2016		
עלות	הערך בספרים	
מופחתת	בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח		
2,185,304	2,265,302	אגרות חוב ממשלתיות
		<u>נכסי חוב אחרים:</u>
1,700,393	1,743,577	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
235	227	נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה
3,885,932	4,009,106	סך הכל נכסי חוב סחירים
	23,276	ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 31 בדצמבר, 2016		
עלות	הערך בספרים	
מופחתת	מבוקר	
אלפי ש"ח		
2,482,134	2,531,846	אגרות חוב ממשלתיות
		<u>נכסי חוב אחרים:</u>
1,603,758	1,630,261	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
237	236	נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה
4,086,129	4,162,343	סך הכל נכסי חוב סחירים
	7,572	ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

פירוט השקעות פיננסיות אחרות של חברות ביטוח מאוחדות (המשך)

ג. נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 30 ביוני, 2017		
שווי הוגן	ערך בספרים	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
3,306,473	2,585,501	<u>אגרות חוב ממשלתיות</u>
		אג"ח מיועדות
		<u>נכסי חוב אחרים:</u>
4,069,436	3,783,812	שאינם ניתנים להמרה
7,375,909	6,369,313	סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים
	103,304	ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 30 ביוני, 2016		
שווי הוגן	ערך בספרים	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
3,216,348	2,465,865	<u>אגרות חוב ממשלתיות</u>
		אג"ח מיועדות
		<u>נכסי חוב אחרים:</u>
3,989,885	3,619,271	שאינם ניתנים להמרה
7,206,233	6,085,136	סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים
	92,187	ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 31 בדצמבר, 2016		
שווי הוגן	ערך בספרים	
מבוקר		
אלפי ש"ח		
3,272,460	2,532,409	<u>אגרות חוב ממשלתיות</u>
		אג"ח מיועדות
		<u>נכסי חוב אחרים:</u>
4,040,730	3,762,055	שאינם ניתנים להמרה
7,313,190	6,294,464	סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים
	94,627	ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

פירוט השקעות פיננסיות אחרות של חברות ביטוח מאוחדות (המשך)

ד. מניות

ליום 30 ביוני, 2017		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
245,821	214,546	מניות סחירות
14,888	16,839	מניות שאינן סחירות
260,709	231,385	סך הכל מניות
41,131		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 30 ביוני, 2016		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
212,407	204,426	מניות סחירות
12,957	17,953	מניות שאינן סחירות
225,364	222,379	סך הכל מניות
45,245		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 31 בדצמבר, 2016		
הערך בספרים	עלות	
מבוקר		
אלפי ש"ח		
216,757	187,680	מניות סחירות
13,885	17,620	מניות שאינן סחירות
230,642	205,300	סך הכל מניות
47,046		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

פירוט השקעות פיננסיות אחרות של חברות ביטוח מאוחדות (המשך)

ה. השקעות פיננסיות אחרות

ליום 30 ביוני, 2017		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
827,438	734,521	השקעות פיננסיות אחרות סחירות
365,733	332,623	השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
1,193,171	1,067,144	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
44,263		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 30 ביוני, 2016		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
823,552	774,172	השקעות פיננסיות אחרות סחירות
387,954	367,893	השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
1,211,506	1,142,065	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
40,352		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 31 בדצמבר, 2016		
הערך בספרים	עלות	
מבוקר		
אלפי ש"ח		
835,222	755,893	השקעות פיננסיות אחרות סחירות
387,416	360,557	השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
1,222,638	1,116,450	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
41,746		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

השקעות פיננסיות המסווגות לאחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, יחידות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

פרק ד':
הצגת נתונים כספיים
מתוך הדוחות
הכספיים המיוחדים
לחברה

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים
המיוחסים לחברה

ליום 30 ביוני, 2017

בלתי מבוקרים

תקנה 38ד'

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים המיוחסים לחברה ליום 30 ביוני, 2017

בלתי מבוקרים

תקנה 38ד'

תוכן העניינים

דף

2	דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר לסקירת המידע הכספי הביניים הנפרד לפי תקנה 38ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970
3	נתונים כספיים מתוך הדוחות המאוחדים על המצב הכספי
4	נתונים כספיים מתוך דוחות רווח או הפסד המאוחדים
5	נתונים כספיים מתוך הדוחות המאוחדים על הרווח הכולל
6-7	נתונים כספיים מתוך הדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים
8	מידע נוסף

לכבוד בעלי המניות של מנורה מבטחים החזקות בע"מ

הנדון: דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר לסקירת המידע הכספי הביניים הנפרד לפי תקנה 38' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970

מבוא

סקרנו את המידע הכספי הביניים הנפרד המובא לפי תקנה 38' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל - 1970 של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - החברה) ליום 30 ביוני, 2017 ולתקופות של ששה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. המידע הכספי הביניים הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון והנהלה של החברה. אחריותנו היא להביע מסקנה על המידע הכספי הביניים הנפרד לתקופות ביניים אלה בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופות ביניים אלו של חברות המוצגות על בסיס השווי המאזני, אשר ההשקעה בהן הסתכמה לסך של 170,162 אלפי ש"ח ליום 30 ביוני, 2017 ואשר חלקה של החברה ברווחי החברות הנ"ל הסתכם לסך של 4,351 אלפי ש"ח ולסך של 1,915 אלפי ש"ח לתקופות של ששה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. המידע הכספי התמציתי לתקופות הביניים של אותן חברות נסקר על ידי רואי חשבון אחרים, שדוחות הסקירה שלהם הומצא לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת למידע הכספי בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל - "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של היישות". סקירה של מידע כספי נפרד ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם האנשים האחראיים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נוהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע כלל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הביניים הנפרד הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות תקנה 38' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל - 1970.

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 30 ביוני		
	2016	2017	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
180,670	64,094	83,837	<u>נכסים שוטפים</u>
378,708	142,142	354,370	מזומנים ושווי מזומנים
1,227	-	1,165	השקעות פיננסיות
2,817	1,080	1,054	מסים שוטפים לקבל
38,052	42,249	22,473	חייבים ויתרות חובה
601,474	249,565	462,899	יתרות שוטפות עם חברות מוחזקות
			סה"כ נכסים שוטפים
			<u>נכסים לא שוטפים</u>
9,797	10,781	10,816	הלוואות וחייבים
2,822,986	2,811,969	3,048,123	השקעות בחברות מוחזקות
705,549	705,541	707,652	הלוואות לחברות מוחזקות
8,703	9,664	9,015	נכסים בשל הטבות לעובדים
1,748	1,920	1,466	רכוש קבוע
119,270	93,150	119,270	נדל"ן להשקעה
3,668,053	3,633,025	3,896,342	סה"כ נכסים לא שוטפים
4,269,527	3,882,590	4,359,241	
			<u>התחייבויות שוטפות</u>
85,157	85,070	85,753	חלויות שוטפות של אגרות חוב
-	191	-	מסים שוטפים לשלם
650	202	326	חוזים עתידיים
20,190	20,700	23,440	זכאים ויתרות זכות
1,577	-	1,302	יתרה שוטפת עם חברה מוחזקת
107,574	106,163	110,821	סה"כ התחייבויות שוטפות
			<u>התחייבויות לא שוטפות</u>
666,040	523,043	668,950	אגרות חוב
17,205	14,864	17,622	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
81,412	60,848	76,101	עודף הפסדים על השקעות בחברות מוחזקות
20,315	13,328	17,964	מסים נדחים
784,972	612,083	780,637	סה"כ התחייבויות לא שוטפות
			<u>הון המיוחס לבעלי מניות החברה</u>
99,429	99,429	99,429	הון מניות
332,985	332,985	332,985	פרמיה על מניות
326,966	306,245	294,842	קרנות הון
2,617,601	2,425,685	2,740,527	יתרת עודפים
3,376,981	3,164,344	3,467,783	סה"כ הון
4,269,527	3,882,590	4,359,241	

31 באוגוסט, 2017

תאריך אישור הדוחות הכספיים

שי קומפל
מנהל כספים

ארי קלמן
מנהל כללי

ערן גריפל
יו"ר הדירקטוריון

לשנה שהסתיימה ביום	ל- 3 חודשים שהסתיימו		ל- 6 חודשים שהסתיימו		
	ביום 30 ביוני		ביום 30 ביוני		
	2016	2017	2016	2017	
	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח					
15,985	(25,828)	92,526	(149,158)	178,781	רווח (הפסד) מחברות מוחזקות
20,840	3,750	3,018	5,087	7,893	הכנסות מהשקעות ומימון
11,705	8,456	7,897	8,541	1,894	הכנסות מימון בגין הלוואות לחברות מוחזקות
26,120	-	-	-	-	עליית ערך נדל"ן להשקעה
1,128	282	286	564	568	הכנסות מהשכרת נכסים
13,683	2,990	3,695	6,663	7,504	הכנסות מדמי ניהול מחברות מוחזקות
89,461	(10,350)	107,422	(128,303)	196,640	סך-הכל הכנסות
הוצאות					
24,239	9,691	12,225	10,465	18,419	הוצאות מימון
15,074	3,461	3,862	7,630	8,422	הוצאות הנהלה וכלליות
39,313	13,152	16,087	18,095	26,841	סך-הכל הוצאות
50,148	(23,502)	91,335	(146,398)	169,799	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
6,568	641	(453)	163	(2,166)	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
43,580	(24,143)	91,788	(146,561)	171,965	רווח נקי (הפסד)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		ל- 6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
	2016	2017	2016	2017	
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח				
43,580	(24,143)	91,788	(146,561)	171,965	רווח נקי (הפסד) המיוחס לחברה
					רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח הפסד
45,400	39,108	(9,026)	38,592	(32,124)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לחברות המוחזקות, נטו
(3,470)	(63)	13	(333)	(26)	רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועבר לרווח והפסד רווח (הפסד) ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת
(868)	(15)	3	(83)	(6)	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
(2,602)	(48)	10	(250)	(20)	
110,448	(674)	1,268	92,408	981	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לחברות המוחזקות, נטו
107,846	(722)	1,278	92,158	961	סך הכל רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועבר לרווח הפסד
153,246	38,386	(7,748)	130,750	(31,163)	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
196,826	14,243	84,040	(15,811)	140,802	סה"כ רווח (הפסד) כולל המיוחס לחברה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		ל- 6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	
	2016	2017	2016	2017
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח			

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

43,580	(24,143)	91,788	(146,561)	171,965
4,575	6,029	6,023	5,493	6,226
378	98	84	200	174
(26,120)	-	-	-	-
11	-	-	12	13
(15,985)	25,828	(92,526)	149,158	(178,781)
6,568	641	(453)	163	(2,166)
(30,573)	32,596	(86,872)	155,026	(174,534)
1,555	(182)	(106)	1,390	79
(2,033)	39	1,239	(296)	3,003
(901)	(248)	273	(1,538)	(536)
(1,379)	(391)	1,406	(444)	2,546
(26,547)	(11,983)	(12,079)	(11,983)	(12,079)
6,002	1,296	6,535	3,820	10,863
(3,353)	(181)	(59)	(3,053)	(257)
-	-	-	-	330
238,378	40,904	2,423	40,934	18,442
214,480	30,036	(3,180)	29,718	17,299
226,108	38,098	3,142	37,739	17,276
(17,631)	(24,489)	29,715	(27,041)	27,831
208,477	13,609	32,857	10,698	45,107

רווח נקי (הפסד)

התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:

התאמות לסעיפי רווח והפסד:

הפסדים מהשקעות ומימון, נטו

פחת

עליית ערך נדל"ן להשקעה

הפסד ממימוש רכוש קבוע

הפסדים (רווחים) מחברות מוחזקות

מסים על ההכנסה (הטבת מס)

שינויים בסעיפי נכסים והתחייבויות:

שינוי בהתחייבויות בשל הטבות לעובדים

ירידה (עלייה) בחייבים ויתרות חובה

עלייה (ירידה) בזכאים ויתרות זכות

מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה:

ריבית ששולמה

ריבית שהתקבלה

מסים ששולמו

מסים שהתקבלו

דיבידנד שהתקבל

מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת

המיוחסים לחברה כחברה אם

מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו

לפעילות) שוטפת בגין עסקאות

עם חברות מוחזקות

מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת

לשנה שהסתיימה	ל- 3 חודשים שהסתיימו		ל- 6 חודשים שהסתיימו		
	ביום 31 בדצמבר	ביום 30 ביוני	ביום 30 ביוני	ביום 30 ביוני	
2016	2016	2017	2016	2017	
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח				
					<u>תזרימי מזומנים מפעילות השקעה</u>
(550)	-	-	(550)	-	רכישות והשבחות נדל"ן להשקעה
(66)	-	-	-	-	רכישת רכוש קבוע
102	-	-	40	95	תמורה ממימוש רכוש קבוע
(129,526)	46,247	41,374	94,162	29,389	תמורה ממימוש (רכישות) ניירות ערך הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, נטו
9,087	1,268	(1,376)	8,032	(5,022)	פרעון הלוואות (מתן הלוואות) לזמן ארוך
(120,953)	47,515	39,998	101,684	24,462	מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה המיוחסים לחברה כחברה אם
(77,108)	(11,807)	(1,177)	(75,809)	(115,975)	מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה בגין עסקאות עם חברות מוחזקות
(198,061)	35,708	38,821	25,875	(91,513)	מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה
					<u>תזרימי מזומנים מפעילות מימון</u>
227,797	-	-	-	-	הנפקת אגרות חוב (בניכוי הוצאות הנפקה)
(85,070)	-	-	-	-	פרעון אגרות חוב
-	-	(50,000)	-	(50,000)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות החברה
142,727	-	(50,000)	-	(50,000)	מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון
36	46	(247)	30	(427)	<u>הפרשי שער בגין יתרות מזומנים ושווי מזומנים</u>
153,179	49,363	21,431	36,603	(96,833)	<u>עלייה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים</u>
27,491	14,731	62,406	27,491	180,670	<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה</u>
180,670	64,094	83,837	64,094	83,837	<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה</u>

1. עיקרי המדיניות החשבונאית

מידע כספי נפרד זה ערוך במתכונת מתומצתת בהתאם להוראות תקנה 38ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים ומיידים), התש"ל-1970 ואינו כולל את כל המידע הנדרש לפי תקנה 9ג' והתוספת העשירית לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל - 1970. יש לעיין במידע כספי נפרד זה בהקשר למידע הכספי הנפרד ליום 31 בדצמבר, 2016 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך ולבאורים אשר נלוו אליהם.

המדיניות החשבונאית שיושמה בעריכת מידע כספי נפרד זה עקבית לזו שיושמה בעריכת המידע הכספי הנפרד ליום 31 בדצמבר, 2016.

2. אירועים בתקופת הדוח

א. ביום 23 במרס, 2017, הכריז דירקטוריון מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ על חלוקת דיבידנד לחברה בסך של 15 מיליוני ש"ח. הדיבידנד שולם ביום 26 במרס, 2017.

ב. ביום 27 במרס, 2017 הכריז דירקטוריון החברה על חלוקת דיבידנד בסך של 50 מיליוני ש"ח, המהווה כ- 0.79 ש"ח לכל 1 ש"ח ע.ג. מההון המונפק והנפרע של החברה. הדיבידנד חולק ביום 19 באפריל 2017.

3. אירוע לאחר תאריך הדוח

לאחר תאריך הדוח, ביום 31 באוגוסט, 2017 הכריז דירקטוריון החברה על חלוקת דיבידנד בסך של 50 מיליוני ש"ח, המהווה 0.79 ש"ח לכל מניה. הדיבידנד יחולק בחודש ספטמבר 2017.
